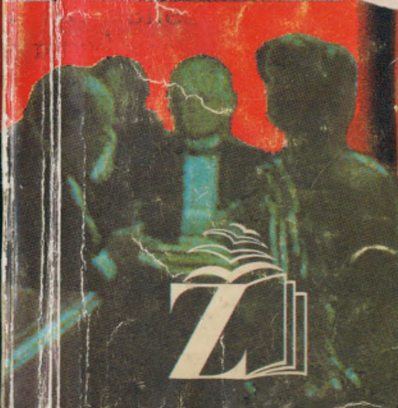
Agata Kristi

PASKELBTA ŽMOGŽUDYSTĖ

AGATA KRISTI

PASKELBTA ŽMOGŽUDYSTĖ

Romanas

ISBN 9986-500-18-6

Kiekvieną dieną, išskyrus sekmadienį, nuo septynių trisdešimt iki aštuonių trisdešimt ryto, Džonis Batas, šaižiai švilpaudamas, aplėkdavo Čiping Kleorno kaimelį; jis sustodavo prie kiekvienų namų ar koledžo, nulipdavo nuo dviračio ir į pašto dėžutę įmesdavo tuos ryto laikraščius, kuriuos žmonės išsirašydavo pas Hai gatvės kioskininką.

O penktadieniais į Čiping Kleorno namus atnešdavo ir "Nors Benhem Njuz end Čiping Kleorn gazet", kurį čia paprastai vadindavo "Laikraščiu".

Kiekvieną penktadienį, metę žvitrų žvilgsnį į kitų laikraščių antraštes – "Įtampa pasaulyje didėja!", "Sekliai suseka baltaplaukės mašininkės žudiką!", "Trys šachtininkai liko be darbo!", "Apsinuodiję maistu "Šisaido" viešbutyje mirė dvidešimt trys žmonės!" – dauguma Čiping Kleorno gyventojų nekantraudami išskleisdavo "Laikraštį" ir puldavo godžiai skaityti vietos naujienas. Paskubom akim perbėgę laiškų skyrių, devyni iš dešimties tuojau nukreipdavo žvilgsnį į pasaulietišką kroniką. Čia pramaišiui buvo spausdinami skelbimai apie pirkimą ir pardavimą, ašaringi maldavimai pagelbėti ūkyje, nesuskaičiuojama gausybė pranešimų apie šunis, naminius paukščius, sodo inventorių ir daugybę kitų dalykų, dominančių Čipling Kleorno mažos bendruomenės narius.

Penktadienis, spalio dvidešimt devintoji diena, nebuvo išimtis...

Nubraukusi nuo kaktos pelenų spalvos garbanėles, misis Svetenhem atskleidė "Taimsą", akimis permetė kairįjį žinių puslapį, kaip paprastai pamanė: jeigu pasaulyje ir atsitinka kas nors nepaprasta, "Taimsas" vis tiek sugebės tyčia viską suvelti, kad nieko nesuprastum; tada peržvelgė gimimų, sutuoktuvių, mirčių kroniką ir,

jausdama atlikusi pareigą, numetusi "Taimsą", skubiai čiupo "Čiping Kleorn gazet".

Kai po valandėlės į kambarį įėjo jos sūnus Edmundas, misis Svetenhem jau susidomėjusi skaitinėjo pasaulietišką kroniką.

– Labas rytas, mielasis, – tarė misis Svetenhem. – Smedlai parduoda "Deimlerą". Trisdešimt penktųjų metų – jau visai senas, ar ne?

Sūnus kažką murmtelėjo, įsipylė kavos, paėmė porą rūkytų žuvelių, atsisėdo prie stalo ir atsiskleidė "Deili vorker".

– "Parduodami buldogės šuniukai", – garsiai perskaitė misis Svetenhem. – Tiesiog neišmanau, kaip mūsų laikais galima iššerti tokį didelį šunį... Hm–m, Selina Lourens vėl įdėjo skelbimą dėl virėjo... Kur ras? Tuščias laiko gaišinimas, ir tiek!

Durys atsidarė ir įėjo stipri niūri būtybė apšiurusia aksomo berete – misis Finč.

– Labas rytas, ponia, – tarė ji. – Ar galima tvarkytis?

– Ne, ne, palaukite. Mes dar nepavalgėme, – atsakė misis Svetenhem. – Dar nebaigėme pusryčiauti, – užsikirsdama pridūrė.

Metusi žvilgsnį į laikraštin nosį įbedusį Edmundą, misis Finč paniekinamai šyptelėjo ir išėjo.

– Aš juk prašiau tavęs, Edmundai, neskaityti to klaikaus laikraščio. Misis Finč tiesiog nepakenčia...

– Nesuprantu, ko misis Finč taip rūpi mano politiniai įsitikinimai?

– Ir be to, tu juk ne darbininkas, – toliau kalbėjo misis Svetenhem. – Apskritai esi bedarbis.

– Na, tai jau absurdiškas melas, – pasišiaušė Edmundas. – Kaip suprasti – bedarbis? Aš rašau knygą.

– Kalbu apie tikrą darbą, – atsakė misis Svetenhem. – O misis Finč mums labai reikalinga. Štai įsižeis, išeis – ką vietoj jos rasime?

– Paskelbsime skelbimą "Laikraštyje", ir kas nors atsilieps, – šyptelėjo Edmundas.

– Aš juk ką tik sakiau: tai beprasmiška. O Dieve, kas mūsų laikais neturi senutės auklės, kuri atliktų visą namų ruošą, tas tiesiog pražuvęs.

Misis Svetenhem vėl paniro į pasaulietišką kroniką.

– Parduodama naudota šienapjovė. Įdomu... Dieve, kokia kaina!.. Skelbiamos sužadėtuvės... ne, žmogžudystė... Argi?.. Edmundai, tu tik pasiklausyk: "Skelbiama žmogžudystė, kuri įvyks penk-

tadienį, spalio dvidešimt devintą dieną, aštuonioliktą valandą trisdešimt minučių Mažajame Pedokse. Šiandien! Bičiuliai, nepavėluokite".

– Kokios čia nesąmonės? – Edmundas kilstelėjo galvą.

– Penktadienis, dvidešimt devintoji – tai šiandien!

– Duokš, – sūnus paėmė laikraštį.

– Bet ką visa tai reiškia? – degdama iš smalsumo, paklausė misis Svetenhem.

– Tikriausiai koks vakarėlis. Mirties žaidimas, ar kas nors panašaus.

– A–a, – abejodama atsiliepė misis Svetenhem. – Bet kokia kvaila maniera – dėti tokį skelbimą. Tiesiog keista, kad šitaip gali elgtis Leticija Bleklok. Ji man atrodė esanti protinga moteris.

– Gal paveikė tie linksmi jaunikliai, kurie dabar pas ją gyvena?

Abu nutilo.

– Edmundai, o kas tas "mirties žaidimas"? – pagaliau paklausė misis Svetenhem.

– Gerai nežinau. Rodos, visiems prisega popieriaus lapelius ar ką nors tokio... Ne, tikriausiai lapelius traukia iš kepurės. Vienas vaidina seklį, kitas – auką. Užgesinus šviesą, kas nors pliaukšteli tau per petį, tu rėki, krenti ir apsimeti negyvu.

– Sakyčiau, gana įdomu.

– O man atrodo – velniškai nuobodu. Neisiu.

– Nesiožiuok, Edmundai, – ryžtingai pareiškė misis Svetenhem. – Aš būtinai eisiu, o tu – su manimi. Štai ir viskas.

– Arči, – misis Isterbruk tarė savo vyrui, – tu tik pasiklausyk.

Pulkininkas Isterbrukas nekreipė į ją dėmesio, nes švogždė iš pasitenkinimo, skaitydamas kažkokį straipsnį "Taimse".

– Visa šitų veikėjų nelaimė yra ta, – tarė jis, – kad jie apie Indiją neturi nė mažiausios nuovokos! Antraip nerašytų tokių nesąmonių.

– Na, žinoma. Arči, bet tu pasiklausyk: "Skelbiama žmogžudystė, kuri įvyks penktadienį, spalio dvidešimt devintą dieną, aštuonioliktą valandą trisdešimt minučių Mažajame Pedokse. Šiandien! Bičiuliai, nepavėluokite".

Ji padarė daug reiškiančią pauzę. Pulkininkas Isterbrukas abejingai pažvelgė į žmoną.

– Mirties žaidimas, – tarė jis. – Tik tiek. Bet, žinok, tai gali būti labai įdomu, jeigu tik gerai suvaidins. Čia reikalingas patyręs žmogus. Iš pradžių traukia burtus. Vienas žaidėjas – žudikas, bet kuris – niekas nežino. Užgesina šviesą. Žudikas pasirenka auką. Auka turi suskaičiuoti iki dvidešimties ir surikti. Tada tas, kuriam išpuolė būti detektyvu, imasi tyrimo. Visus apklausia, kur buvę, ką veikę ir iš paskutiniųjų stengiasi demaskuoti žudiką. Taip, puikus žaidimas, jeigu detektyvas... m–m... turi bent šiokią tokią nuovoką apie policijos darbą.

– Sakysim, kaip tu, Arči. Tiek daug įdomių bylų buvo tavo apygardoje!

Pulkininkas Isterbrukas maloningai nusišypsojo ir patenkintas suktelėjo ūsą.

– Tai jau taip, Laura, – tarė. – Manau, galėčiau jiems patarti, nuo ko pradėti.

– Mis Bleklok derėjo paprašyti tavo pagalbos.

Pulkininkas šyptelėjo.

– Bet juk turi pašonėj tą pienburnį. Sūnėnas, brolėnas ar kas?.. Manau, berniukas ją ir įkalbėjo. O vis dėlto keista – spausdinti tokį skelbimą...

– Išspausdino pasaulietiškos kronikos skyrelyje. O juk mes galėjome nė nepastebėti. Man atrodo, tai kvietimas, Arči?

– Keistas kvietimas. Štai ką pasakysiu: tegul manimi nepasikliauna.

– Ak, Arči! – misis Isterbruk balsas pasidarė nuolankiai verksmingas.

– Turėjo iš anksto pranešti. Juk žino – aš galiu būti užsiėmęs.

– Mielasis, bet juk dabar neturi jokio darbo, ar ne? – misis Isterbruk ėmė kalbėti dar švelniau. – O aš manau, Arči, kad privalai nueiti ir padėti vargšei mis Bleklok. Ir nė kiek neabejoju – ji pasikliauja kaip tik tavimi. Juk viską iki nago juodymo žinai apie policijos darbą, teismo procedūras...

Misis Isterbruk palenkė sintetinę baltapūkę galvelę ir plačiai išplėtė mėlynas akis.

– Jeigu jau tu taip manai, tai, žinoma, Laura...

"Čiping Kleorn gazet" atnešė ir į Bouldersą – trijų vaizdingų, vienan daiktan sujungtų kotedžų vilą, kur gyveno mis Hinčklif ir mis Mergatroid.

– Hinč! Kur tu?

– Vištidėje.

Atsargiai žengdama aukšta šlapia žole, mis Emi Mergatroid nuėjo pas draugę. Ši rankomis tryné lesalą ir bėrė į vonelę, kurioje garavo bulvių lupenų ir kopūstkočių viralas.

– Štai čia, "Laikraštyje", rašoma, kad Mažajame Pedokse įvyks žmogžudystė... Ką tai galėtų reikšti?

– Geriausiu atveju – išgėrimą, – tarė Mis Hinčklif.

– Manai, kad tai kvietimas?

– Paaiškės, kai nueisim, – trumpai drūtai pareiškė mis Hinčklif.

– Kaip nuostabu! – prie pietų stalo šūktelėjo misis Harmon. – Pas mis Bleklok įvyks žmogžudystė!

– Žmogžudystė? – šiek tiek nustebęs, paklausė vyras. – Kada?

– Vakare. Pusę septynių. Kaip mums nepasisekė, mielasis, – juk kaip tik tuo laiku turi ruoštis konfirmacijai. O taip mėgsti žmogžudystes!

– Nė nenutuokiu, apie ką čia kalbi, Banča.

Misis Harmon atkišo laikraštį.

– Koks keistas skelbimas!

– Iš tiesų? – džiaugsmingai sušuko Banča. – Nė už ką nebūčiau pamaniusi, kad mis Bleklok mėgsta tokius žaidimus. Tikriausiai ją paakino jaunieji Simonsai...

Pusryčiai Mažajame Pedokse

Mažojo Pedokso gyventojai pusryčiavo.

Mis Bleklok, šešiasdešimtmetė namų šeimininkė, sėdėjo stalo gale. Ji vilkėjo naminę suknelę, visiškai netinkančią prie stambių dirbtinių perlų vėrinio. Mis Bleklok skaitė Leinos Norkot straipsnį "Deili Meil". Džulija Simons atidžiai sklaidė "Deili Telegraf". Patrikas Simonsas sprendė "Taimso" kryžiažodį. Mis Dora Baner susidomėjo vietiniu savaitraščiu ir nebematė nieko, kas dėjosi aplinkui.

Mis Bleklok tylutėliai sukikeno.

Patrikas burbtelėjo:

– Ne autoritetingas, o autoritarinis – štai kur apsirikau!

Ir staiga mis Baner sukudakavo lyg išbaidyta višta:

– Leti, Leti, ar matei? Kas tai?

– Apie ką tu, Dora?

– Koks keistas skelbimas! Juoda ant balto parašyta, kad Mažajame Pedokse bus įvykdyta žmogžudystė.

– Mieloji Dora, ko iš karto neparodei...

Mis Baner paklusniai padavė mis Bleklok laikraštį ir virpančiu pirštu bakstelėjo į skelbimą.

Mis Bleklok antakiai nė nekrustelėjo. Apmetusi stalą tiriančiu žvilgsniu, garsiai perskaitė skelbimą.

Tada griežtai paklausė:

– Patrikai, ar čia tavo išmonė? – jos aštrus žvilgsnis įsmego į gražų padaužą, sėdintį kitame stalo gale.

Patrikas Simonsas puolė teisintis:

– Ką jūs, teta Leti! Kaip galėjote šitaip pamanyti? Ir apskritai, kuo aš čia dėtas?

– Iš tavęs visko galima laukti, – griežtai tarė mis Bleklok. – Pamaniau – tokie juokeliai kaip tik tau prie širdies.

– Juokeliai? Ką jūs!

– Tai gal čia tavo darbas, Džulija?

Džulija nutaisė liūdną veidą ir atsakė:

– Žinoma, ne.

Mis Bleklok suburbėjo:

– Kaip jūs manote, misis Haimes?.. – ir pažvelgė į jau tuščią vietą prie stalo.

– O, nemanau, kad mūsų Filipa ūmai tapo juokdare, – tarė Patrikas. – Ji rimta moteris.

– Bet vis dėlto, kas galėjo šitaip sugalvoti? – žiovaudama tarė Džulija. – Ir ką tai reiškia?

Mis Bleklok neskubėdama tarė:

– Tikriausiai koks kvailas žaidimas.

– Bet kodėl? – sušuko Dora Baner. – Koks tikslas? Man atrodo, tai labai kvailas juokavimas. Ir niekam tikęs.

Mis Bleklok nusišypsojo.

– Neimk taip labai širdin, Bani, – tarė jis. – Paprasčiausiai kažkas sumanė pajuokauti, tik aš norėčiau žinoti – kas?

– Čia rašoma "šiandien", – priminė mis Baner. – Šiandien, aštuonioliktą valandą trisdešimt minučių. Kaip manai, kas atsitiks?

– Kažkas mirs, – lyg iš ano pasaulio atsišaukė Patrikas. – Mirs nuostabia mirtimi.

– Liaukis, Patrikai, – sudraudė mis Bleklok, o mis Baner tyliai suspiegė.

– Aš turėjau omenyje tik tortą, kurį kepa Mici, – atsiprašinėdamas paaiškino Patrikas. – Juk žinote: jį pavadinome "Nuostabia mirtimi".

Mis Bleklok sutrikusi nusišypsojo.

O mis Baner nesiliovė:

– Kaip tu manai, Leti?

– Težinau tik tiek, – griežtai tarė ji, – kad pusę septynių degdami iš smalsumo pas mus sugužės pusė kaimo gyventojų. Tavo dėta pažiūrėčiau, ar turime ko išgerti.

– Bet juk tu sunerimusi, Leti?

Mis Bleklok krūptelėjo. Ji nebeišmanė, ką Dorai Baner ir atsakyti. Svarbiausia, kad Bani nesijaudintų. Tai jai kenkia. Mis Bleklok nutilusi susimąstė.

Su Dora Baner ji mokėsi mokykloje. Tuo laiku Dora buvo šviesiaplaukė, mėlynakė, kvailoka mergaitė. Bet jos kvailumas niekam netrukdė, su Dora mielai visi bendraudavo, nes ji buvo linksma, kupina gyvenimo džiaugsmo ir graži. Turėjo begalę privalumų: švelni, patraukli, ištikima.

Paskui jų keliai ilgam išsiskyrė. Bet prieš pusmetį mis Bleklok gavo laišką. Doros sveikata sušlubavusi. Ji gyvenanti viena kambarėlyje, šiaip taip verčiasi iš varganos pensijos. Labai norinti siuvinėti, bet dėl reumatizmo ir šito noro negalinti įgyvendinti. Bani prisiminė mokslo laikus... Žinoma, gyvenimas jas išblaškęs... bet galbūt... draugė jai padėsianti?..

Misis Bleklok, tauriausių jausmų skatinama, atsakė į jos laišką. Vargšė Dora, vargšė, mieloji, kvailutė, putlutė Dora! Nieko nelaukdama, nuvyko pas ją, parsivežė ir apgyvendino Mažajame Pedokse, pareikšdama, kad jai vienai sunku tvarkyti ūkį ir reikalinga pagalbininkė. Dora Baner ilgai netemps – taip sakė gydytojai, ir vis dėlto mis Bleklok kartais pajusdavo, kad vargšė senutė Dora – sunkus kryžius. Ji viską painiojo, dirgino temperamentingą užsienietę – namų darbininkę, nuolat nežinia kur nukišdavo sąskaitas bei laiškus, ir kartais mis Bleklok tiesiog išvesdavo iš kantrybės. Vargšė žiopla senutė Dora, tokia ištikima, taip nuoširdžiai norinti padėti, taip besidžiaugianti savo naudingumu ir, deja, tokia niekam tikusi.

Mis Bleklok griežtai tarė:

– Nereikia, Dora. Juk aš prašiau...

– Oi, – jausdama savo kaltę, mis Baner nudūrė akis. – Taip, taip, žinoma. Aš paprasčiausiai pamiršau. Bet... argi netiesa, kad...

– Kad aš jaudinuosi? Visai ne. Bent jau – ne visiškai taip, – pridūrė, norėdama būti teisinga. – Ar kalbi apie tą kvailą skelbimą "Laikraštyje"?

– Taip... ir net jeigu tai tik juokeliai, vis dėlto labai pikti juokeliai.

– Gal ir tiesą sakai, Dora, – pritarė mis Bleklok. – Tai negeri juokai.

– Man labai nepatinka, – staiga piktai pareiškė mis Baner. – Aš bijau. – Ir netikėtai pridūrė: – Ir tu bijai, Leticija.

– Niekai, – žvaliai atsakė mis Bleklok.

– Tai pavojinga. Kaip bomba, kurią atsiunčia paštu siuntinyje.

– Ką čia šneki, mieloji. Paprasčiausiai koks kvailelis panoro pasąmojauti, ir tiek.

– Bet tai visai nejuokinga.

Iš tikrųjų, tai buvo ne juokinga... Mis Bleklok veide atsispindėjo nerimas, ir Dora iškilmingai sušuko:

– Aš juk sakiau! Ir tu taip manai!

– Bet, Dora, meilute...

Ir užsikirto. Į kambarį lyg cunamis įsiveržė jauna moteris ir sutarškė:

– Ar aš galiu jums kalbėti, taip? Ar galiu?

Mis Bleklok atsiduso:

– Žinoma, Mici. Kas atsitiko?

Kartais jai atrodydavo, kad geriau jau pačiai gaminti valgį ir tvarkyti ūkį negu kęsti nepabaigiamas namų darbininkės – karo pabėgėlės isterijas.

– Aš tiesiai kalbėti... Tikiuosi, viskas būti gerai? Aš jus įspėti apie išėjimą... aš išeinu... išeinu tuoj pat.

– Bet kodėl? Kas taip jus sutrikdė?

– Taip, sutrikdė, – tragiškai pareiškė Mici. – Aš nenoriu mirti! Aš jau išbėgau Europą. Mano šeima... ji visa mirė... juos nužudė... mamą ir mažą brolį, ir mano tokią mielą seserėčią... visus nužudė. Bet aš pabėgti... aš slapstytis... atvažiuoti į Angliją. Aš darau darbą, kokį niekada nedaryti gimtinėje... aš...

– Visa tai puikiai žinau, – mis Bleklok ryžtingai nutraukė nepabaigiamą Mici giesmę. – Bet kodėl įsigeidėte išeiti kaip tik šiandien?

– Todėl, kad jie ir vėl ateina mane užmušti!

– Kas?

– Mano priešai. Naciai! Jie suuodė, kad aš čia. Ir ateina nužudyti. Čia parašyti. – Mici atkišo laikraštį. – Pažiūrėkite, štai čia aiškiai parašyti – "Žmogžudystė". Mažajame Pedokse. Argi tai ne čia? Šiandien, pusę septynių. Ai! Aš nenorėti laukti, kol mane užmušti... Ne...

– Bet iš kur ištraukėte, kad čia rašoma kaip tik apie jus? Mes manome, kažkas pajuokavo, ir tiek.

– Juokas? Tai ne juokas – kas nors nužudyti.

– Žinoma, ne. Bet, mieloji mergaite, jeigu kas panorėtų tave nužudyti, apie tai neskelbtų laikraštyje, ar ne tiesą sakau?

– Taip manote? – Mici ėmė dvejoti. – Manote, jie nieko nenori žudyti? O gal jie nori nužudyti jus, mis Bleklok?

– Nė už ką nepatikėsiu, kad kas nors nori mane pribaigti, – nerūpestingai tarė mis Bleklok. – Kaip Dievą myliu, Mici, aš negaliu įsivaizduoti, kad kažkam reikėtų žudyti tave. Bet, žinoma, jeigu jūs norite išeiti, pranešdama apie tai prieš penkias minutes, aš negaliu drausti. Tik atsiminkite – padarysite didelę kvailystę, jeigu štai taip imsite ir išeisite. – Ir matydama Mici jau abejojančią, ryžtingai pridūrė: – Jautiena, kurią atnešė pietums mėsininkas... man atrodo, labai kieta.

– Aš paruošiu troškinį, specialų troškinį.

– Ką gi, jeigu jau specialų, tai tegu būna – specialų! O ar negalėtumėte iš to sudžiūvusio sūrio pagaminti sūrio lazdelių? Gal šiandien turėsime svečių.

– Šiandien? Ką reiškia – "šiandien"?

– Pusę septynių vakaro.

– Bet tas laikas, kuris nurodyti laikraštis! Kas ateiti, kodėl jis ateiti?

– Jie ateis į laidotuves, – mirktelėjusi tarė mis Bleklok. – Na, gana, Mici. Neturime čia kada su tavimi plepėti. Ir išeidama sandariai uždarykite duris, – griežtai pridūrė.

18 valandų 30 minučių

– Tai jau, rodos, ir pasiruošėme, – tarė mis Bleklok, kritiškai nužvelgusi svetainę. Baldai, aptraukti rožytėmis muštu kartūnu, du baltų chrizantemų vazonai, maža vazelė su našlaitėmis ir sidab-

rinė cigaretinė ant stalelio pasienyje, padėklas su gėrimais ant stalo kambario viduryje.

Mažasis Pedoksas buvo vidutinio dydžio ankstyvosios Viktorijos epochos stiliaus vienos šeimos namas. Siaura ilga svetainė prastai apšviesta, nes verandos stogas užstojo saulę; kažkada tos svetainės gale buvo dviverės durys į mažą kambarėlį su langu nišoje. Bet ainiai išėmė dviveres duris ir angą užleido pliušo portjera. Mis Bleklok abu kambarius sujungė į vieną ilgą svetainę. Abiejuose galuose buvo židiniai, ir nors nė vienas nesikūreno, kambaryje sklido jauki šiluma.

– Ar jau įjungėte centrinį šildymą? – paklausė Patrikas.

Mis Bleklok linktelėjo.

– Čia taip šalta ir drėgna. Visuose namuose be galo drėgna! Priverčiau Evaną įjungti šildymą.

– Ir nesigailite brangiojo kokso?– nusišaipė Patrikas.

– Teisingai sakai – brangiojo. Bet jeigu ne koksą, tektų kūrenti dar brangesnę anglį. Pats žinai, kuro kontora nė gramo daugiau neduoda negu skirta...

– Bet juk kažkada stūksodavo kokso ir anglies kalnai, ir laisvai pardavinėdavo? – Džulija pasakė taip, tarsi kalba suktųsi apie stebuklingą užjūrio šalį.

– Taip, ir pigiai.

– Ir kas tik panorėjęs galėdavo eiti ir pirkti, kiek tik reikia, be jokių kortelių, apribojimų? Nejaugi visko buvo su kaupu?

– Visokiausios rūšies, visokiausios kokybės... ne vien akmenys ir skalūnas kaip dabar.

– Tai bent gyveno žmonės! – apgailestaudama tarė Džulija.

Mis Bleklok nusišypsojo:

– Man irgi taip atrodo, kai prisimenu praeitį. Bet juk aš jau senučiukė. Ir jaunystės dienos atrodo nuostabiausios. O jums tokios šnekos ne prie širdies.

– Aš galėčiau nedirbti, – svajojo Džulija. – Sėdėčiau sau namie, komponuočiau puokštes ir rašyčiau laiškus...

– Nemanau, kad iškęstum visą laiką sėdėti sudėjus rankas, – pareiškė mis Bleklok. – Ir anais laikais buvo daug įvairių pareigų. – Jos balsas skambėjo rūstokai. – O apskritai aš ne ką teišmanau apie tokį paiką gyvenimą. Banį ir man, – ji pažvelgė į Dorą Baner ir meiliai nusišypsojo, – anksti teko belstis į darbo biržą.

– O taip, taip, – pritarė mis Baner. – Ak, kokius bjaurius, kokius šlykščius vaikus man teko auklėti. Niekada jų nepamiršiu. Leti, žinoma, buvo protingesnė. Ji prasiskverbė į verslo pasaulį, tapo stambaus finansininko sekretore.

Durys atsidarė – įėjo Filipa Haimes, aukšta, graži moteris.

– Sveiki, – tarė. – Ar laukiate svečių? O kodėl man nieko nesakėte?

– Kaip Dievą myliu – mūsų Filipa nežino! – sušuko Patrikas. – Kertu lažybų – tai vienintelė moteris Čiping Kleorne, kuri nežino!

Filipa įsmeigė į jį nustebusias akis.

– Pamatysi, ko nematičiusi, – teatrališkai pareiškė Patrikas ir mostelėjo ranka: – Žmogžudystės sceną!

Filipa Haimes šiek tiek sutriko.

– Štai čia, – Patrikas parodė du didelius chrizantemų vazonus, – laidotuvių vainikai, o šitos alyvos ir sūrio lazdelės simbolizuoja pakasynų vaišes.

Filipa nustebusi sužiuro į mis Bleklok.

– Kas tai – juokai? – paklausė.

– Tai labai šlykštūs juokai, – sudirgusi pareiškė mis Baner. – Ir man jie visai nepatinka.

– Parodyk jai skelbimą, – tarė mis Bleklok. – O aš einu suvaryti į tvartą antis. Jau tamsu.

– Leti, mieloji, palauk, aš eisiu, – sušuko mis Baner. – Aš taip noriu! Štai, įsispirsiu į kaliošus... Ak, kur juos nukišau?

Bet mis Bleklok tik nusišypsojo ir išėjo iš kambario.

– Senas triukas, – tęsė Patrikas. – Teta Leti tokia veikli, ji negali pakęsti, kai kas nors daroma už ją. Viską nori padaryti savo rankomis.

– Jai baisiai patinka šeimininkauti, – tarė Džulija.

– Kažkaip neprisimenu, kad būtum siūliusis pagelbėti, – įgėlė brolis.

Džulija tingiai nusišypsojo.

– Tu pats tik ką pasakei, kad teta Leti viską mėgsta daryti pati, – ginčijosi ji. – Ir dar, – ji ištiesė gražią koją, apmautą plona kojine, – aš apsimoviau geriausias savo kojines.

– Mirtis su šilkinėmis kojinėmis, – užsidegęs pareiškė Patrikas.

– Ne su šilkinėmis, kretine, – nailoninėmis.

– Ne taip gražiai skamba.

– Bet gal kas nors man paaiškintų, – sudirgusi paklausė Filipa, – kodėl čia taip daug kalbama apie mirtį?

Visi suklego, stengdamiesi paaiškinti, bet niekur nerado laikraščio – matyt, Mici buvo nusinešusi į virtuvę.

Po kelių minučių grįžo mis Bleklok.

– Na, galutinai pasiruošta, – guviai tarė ir žvilgtelėjo į laikrodį. – Dvidešimt septintos. Arba tuojau kas nors teiksis ateiti, ar aš visiškai nebeatpažįstu savo kaimynų.

Mici pastatė ant stalo čerio butelį ir tris dubenėlius su alyvomis, sūrio lazdelėmis ir sausainiais.

– Patrikai, – tarė mis Bleklok, – būk geras, perkelk padėklą arba gal geriau visą stalą į aną kampą, prie nišos. Šiaip ar taip, aš juk neruošiu puotos. Asmeniškai nieko nekviečiau. Ir nenoriu, kad iš karto kristų į akis, jog laukiu svečių.

– Teta Leti, nejaugi norite nuslėpti mūsų gudrią aiškiaregystę?

– Dabar geriau, Patrikai. Ačiū, mielasis.

– Vaidinsime tylų šeimyninį vakarėlį, – tarė Džiulija, – ir išvydę nekviestus svečius, apsimesime esą labai nustebę.

Mis Bleklok paėmė vyno butelį ir kažko dvejodama į jį žiūrėjo.

Patrikas nuramino:

– Beveik pusė butelio. Turėtų užtekti.

– O, žinoma, žinoma... – šiek tiek išraudusi, pridūrė: – Patrikai, jeigu tau nebūtų sunku... ten, podėlyje, spintoje, yra pilnas butelis. Atnešk ir nepamiršk kamščiatraukio. Aš... mes juk galime pastatyti ir pilną butelį.

Patrikas paklusniai padarė, ko buvo prašomas, – atnešė butelį ir ištaukė kamštį. Statydamas čerį ant padėklo, smalsiai pažvelgė į mis Bleklok.

– Atrodo, labai jau rimtai viską vertinate? – meiliai paklausė.

– O kaip gi! – šokiruota sušuko Dora Baner. – Ak, Leti, tu net neįsivaizduoji...

– Tss, skambina. Štai matote, mano gudri pranašystė pildosi.

Mici atidarė svetainės duris ir įleido pulkininką ir misis Isterbruk. Mici savitai pristatė svečius.

– Čia tas pulkininkas ir misis Isterbruk nori jus pamatyti, – sušuko ji.

Slėpdamas drovumą, pulkininkas linksmai paklausė:

– Ar neužpyksite, kad mes taip... lyg sniegas ant galvos? Šit ėjom pro šalį ir nutarėme užsukti. Šaltokas vakarėlis. Regis, jau šildote? O mes dar nepradėjome.

– O, kokios nuostabios chrizantemos! – springdama nuo susižavėjimo, sušuko misis Isterbruk.

– O man atrodo, baisiai sunykusios, – tarė Džulija.

Su Filipa Haimes misis Isterbruk pasisveikino ypatingai nuoširdžiai, geisdama parodyti, jog suprantanti – Filipa neeilinis žemės kurmis, nors dabar ir dirba paprastus darbus.

Mici vėl atidarė duris:

– Čia tos damos iš Boulderso.

– Labas vakaras! – mis Hinčklif dviem žingsniais peržirklavo kambarį ir atkišo ranką mis Bleklok. – Aš ir sakau Mergatroid: "O kodėl gi mums nežvilgtelėjus į Mažąjį Pedoksą? Norėjau paklausti, ar jūsų antys gerai peri?

– Taip anksti ėmė temti, ar ne tiesa? – truputį jaudindamasi, mis Mergatroid tarė Patrikui. – O, kokios nuostabios chrizantemos!

– Nugeibusios, – pareiškė Džulija.

– Kodėl nenori su jais bendrauti? – pašnibždom papriekaištavo Patrikas.

– O, jūs jau šildote, – tarė mis Hinčklif; jos lūpose tie žodžiai skambėjo kaip kaltinimas. – Pernelyg anksti.

– Šiemet kambariuose taip drėgna, – pasiteisino mis Bleklok.

Patrikas, kilstelėjęs antakius, tarsi klausė: "Ar jau pasiūlyti čerio?" – ir mis Bleklok taip pat vien žvilgsniu atsakė: "Kol kas ne". Ji kreipėsi į pulkininką Isterbruką:

– Ar šiemet jums atsiuntė tulpių svogūnėlių iš Olandijos?

Durys vėl atsidarė, ir įėjo šiek tiek susigėdusi misis Svetenhem; už jos nugaros lindėjo paniuręs ir susinepatoginęs Edmundas.

– Štai ir mes! – linksmai tarė misis Svetenhem ir smalsiai apsižvalgė. Ūmai susigėdo ir pridūrė: – Aš paprasčiausiai sumaniau užbėgti... sužinoti, ar nenorėtumėte paimti kačiuko, mis Bleklok. Jūsų katė jau netrukus...

– Paklius ant gimdymo stalo, – baigė už ją Edmundas. – Rezultatas bus baisus. Taigi paskui nesakykite, kad neįspėjau.

– Jis puikiai gaudo peles, – skubėdama tarė misis Svetenhem. Ir pridūrė: – Kokios nuostabios chrizantemos.

– O, jūs jau užkūrėte, – stengdamasis vaizduoti originalų, tarė Edmundas.

– Kaip žmonės panašūs į gramofono plokšteles! – sušnibždėjo Džulija.

Durys dar kartą atsidarė, ir įėjo misis Harmon.

– Sveiki, mis Bleklok! – visa spinduliuodama, sušuko ji. – Ar nepavėlavau? Na, kada prasidės toji žmogžudystė?

Džulija laiminga nusikvatojo, Patrikas susiraukė, o mis Bleklok šyptelėjo.

– Džulianas tiesiog netveria savy, kaip norėjo ateiti, bet negali – darbas, – tarė misis Harmon. – Jis dievina žmogžudystes... Susimildami sakykite, kada čia viskas prasidės?

Mis Bleklok pažvelgė į laikrodį virš židinio.

– Jeigu lemta kažkam įvykti, tai jau netrukus įvyks, – žvaliai tarė ji. – Liko viena minutė. O kol kas išgerkite čerio.

Patrikas mikliai pašoko ir dingo arkoje. Mis Bleklok priėjo prie stalelio, stovinčio prie pat durų angos, ir ištiesė ranką, ketindama paimti cigaretinę.

– Mielai išgersiu, – tarė misis Harmon. – Bet kodėl jūs sakote "jeigu"?

– Aš juk lygiai tiek težinau, kiek ir jūs, – atsakė mis Bleklok.

Ir nutilusi, pasukusi galvą, klausėsi židinio laikrodžio dūžių. Garsas buvo švelnus, melodingas, sidabrinis, primenantis varpelių dzindzeliavimą. Visi susikaupę, apmirę žiūrėjo į laikrodį.

Laikrodis išmušė ketvirtį, paskui pusę. Ir vos tik nutilo antrasis dūžis, kambarys paskendo tamsoje.

Staiga pasigirdo sujaudinti atodūsiai ir moters riksmas. Tada triukšmingai atsivėrė durys. Ryški žibinto šviesa šmaižiojo po kambarį. Švogždžiantis vyro balsas sukomandavo:

– Rankas aukštyn, rankas aukštyn, kam sakoma! – Visi staiga pasijuto lyg kine ir su pasitenkinimu iškėlė rankas virš galvos.

– Sakykite, argi ne puiku? – susižavėjusi aiktelėjo kažkuri dama. – Gali išprotėti!

Staiga trenkė pistoleto šūvis. Ir antrą kartą. Kulkų švilpesys bemat suskaldė į šipulius visuotinę palaimą. Žaidimas jau buvo nebe žaidimas. Kažkas suspiegė...

Staiga žmogus duryse apsigręžė. Atrodė, jis kažką svarsto. O tada trinktelėjo trečias šūvis, ir žmogus sukniubo. Žibintas išlėkė

iš jo rankos ir užgeso. Vėl viską apgaubė tamsa. Svetainės durys tarsi suaimanavo ir lėtai užsivėrė. Spragtelėjo spynos spragtukas.

Kambaryje kilo didžiausia sumaištis. Vienas už kitą garsiau rėkė: "Šviesą, įjunkite šviesą!.. Nejaugi negalite surasti jungiklio?.. Kas turite žiebtuvėlį?.. Oi, nepatinka man tai, nepatinka!.. Bet juk iš tikrųjų šovė!.. Jis turėjo tikrą pistoletą!.. Kas tai buvo – plėšikas?.. Oi, Arči, aš noriu iš čia išeiti!.. Vardan Dievo, kas turite žiebtuvėlį?.."

Beveik vienu metu žybtelėjo du žiebtuvėliai, ir sušvito dvi mažos baugščios liepsnelės.

Markstydamiesi visi žiūrėjo vienas į kitą. Kur bepažvelgsi, išsigandę veidai. Prie sienos, netoli arkos, užsidengusi rankomis veidą, stovėjo mis Bleklok. Menkoje šviesoje visi išvydo kažką tamsaus čiurškiant pro jos pirštus.

Pulkininkas Isterbrukas kostelėjo ir atsistojo.

– Nuspauskite jungiklį, Svetenhemai! – įsakė.

Prie durų stovįs Edmundas paklusniai spragtelėjo jungiklį.

– Arba gedimas stotyje, arba išmušė kamščius, – pareiškė pulkininkas. – O koks ten turgus?

Už durų klykė ir spiegė moteris. Klyksmas darėsi vis baisesnis ir kažkas nebeiškentęs ėmė kumščiais daužyti duris.

Tyliai kūkčiojusi, Dora Baner staiga sušuko:

– Tai Mici! Mici žudo...

– Kur gi ne! Sulauksi tokios laimės! – burbtelėjo Patrikas.

– Reikia paieškoti žvakių. Patrikai, gal tu galėtum? – paklausė mis Bleklok.

Bet pulkininkas jau atidarė duris. Jis su Edmundu, pasišviesdami žiebtuvėliais, išėjo į holą ir kone pargriuvo, užkliuvę už gulinčio žmogaus.

– Atrodo, nužudytas, – tarė pulkininkas. – Na, kurgi ta jūsų rėksnė?

– Valgomajame, – tarė Emundas.

Valgomojo durys buvo čia pat. Kažkas jas daužė iš vidaus ir spygavo.

– Ją užrakino, – tarė Edmundas. Pasišviesdamas ieškojo spynos skylutės. Vos pasukus raktą, Mici šoko iš kambario kaip tigrė iš narvo. Valgomajame šviesa degė. Mici buvo be galo išsigandusi ir vis dar spiegė. Visa šita situacija atrodė šiek tiek komiška, nes

per užpuolimą ji valė sidabrinius stalo įrankius ir dabar rankoje tebelaikė abrasyvinį popierių ir ilgą peilį žuviai.

– Liaukis, – tarė Edmundas, o kadangi Mici aiškiai nenorėjo užsičiaupti, trenkė jai per žandą. Mici žagtelėjo ir nutilo.

– Atneškite žvakių, – tarė mis Bleklok. – Paieškokite virtuvės spintoje. Patrikai, ar žinai, kur čia pas mus tie kamščiai?

– Koridoriuje už indų plovyklos. Tuoj pažiūrėsiu.

Mis Bleklok įėjo į šviesos, krentančios iš valgomojo, ruožą, ir Dora Baner springdama ėmė raudoti. Mici vėl suspiegė, ir nuo to klaikaus spiegesio šaltis perbėgo žmonių kūnais.

– Į jus šovė, mis Bleklok... Jūs plūstate kraujais.

– Niekai, – pertraukė ją misis Bleklok. – Aš nesužeista. Tik šiek tiek ausį užkabino.

– Bet, teta Leti, juk tai kraujas, – išsigando Džulija.

Ir iš tikrųjų – balta mis Bleklok bliuzelė, perlų vėrinys ir rankos – viskas buvo išmurzota krauju.

– Ausys visuomet stipriai kraujuoja, – tarė mis Bleklok. – Bet vis dėlto reikia uždegti šviesą.

– Aš turėti žvakių, – tarė Mici.

Džulija nuėjo kartu su ja. Netrukus atnešė kelias žvakes ir įstatė į dubenėlius.

– Ką gi, pažvelkime į mūsų piktadarį, – tarė pulkininkas. – Pašvieskite, Svetenhemai.

– Aš užeisiu iš kitos pusės, – tarė Filipa.

Tvirtomis rankomis ji spaudė dubenėlius. Pulkininkas Isterbrukas atsiklaupė.

Gulintis žmogus vilkėjo grubiai siūtą juodą apsiaustą, jo veidą slėpė juoda kaukė; mūvėjo juodomis medvilninėmis pirštinėmis. Gobtuvas buvo truputį nuslinkęs ir iš po jo šviesavo susivėlę plaukai.

Pulkininkas Isterbrukas apvertė jį ant nugaros, patikrino pulsą.

– Miręs, – tarė. – Gal tai savižudybė, o galbūt susipainiojo apsiauste ir krisdamas netyčia iššovė. Jeigu būtų šviesiau...

Ir staiga, tarsi burtininko lazdelei mostelėjus, užsidegė šviesa.

Apimti keisto jausmo, tarsi visa tai vyktų sapne, Čipling Kleorno gyventojai stovėjo Mažojo Pedokso hole. Pulkininko Isterbruko ranka raudonavo nuo kraujo. Kraujas vis dar sruvo mis Bleklok kaklu, lašėjo ant bliuzės ir sijono, o prie jų kojų gulėjo išsidrėbęs nekviestas svečias.

Įeidamas į kambarį, Patrikas tarė:
– Rodos, tik vienas kamštis... – ir užsičiaupė.
– Ką gi, pažiūrėkime, kas jis per vienas, – tarė pulkininkas. – Tačiau vargu ar atpažinsime.
Ir nuplėšė kaukę. Visi ištempė kaklus. Mici žagtelėjo ir, konvulsijų tampoma, rijo orą.
– Dar visai jaunas, – gailiu balsu tarė misis Harmon.
Staiga Dora Baner susijaudinusi sušuko:
– Leti, Leti, juk tas jaunuolis iš Medenhem Velso "Spa" viešbučio. Jis buvo pas mus atėjęs ir prašė tavęs pinigų grįžimui į Šveicariją, bet tu nedavei. Bet tikriausiai tada jis tik apsimetinėjo, tyčia atėjo į mūsų namus pažiūrėti, kaip čia viskas atrodo. Dieve, juk galėjo tave nužudyti!..
Mis Bleklok paėmė iniciatyvą į savo rankas:
– Filipa, nuveskite Bani į valgomąjį ir įpilkite pusę stiklinės brendžio. Džulija, mieloji, nubėk į vonią ir atnešk man leukoplasto, nes kraujas trykšte trykšta. Patrikai, būk geras, tučtuojau pakviesk policiją.

"Roial Spa" viešbutis

Džordžas Raidesdeilas, Midlesšyro policijos viršininkas, buvo ramus žmogus. Šis skvarbių akių vidutinio amžiaus vyras buvo pratęs daugiau klausytis negu kalbėti. Todėl absoliučiai bejausmiu balsu duodavo trumpus įsakymus, ir jie būdavo nepriekaištingai vykdomi.
Dabar Džordžas Raidesdeilas klausėsi inspektoriaus Dermuto Kredoko, kuriam buvo pavesta tirti Čiping Kleorno bylą, samprotavimų.
– Iškvietimą užregistravo konsteblis Legas, sere, – pasakojo Kredokas. – Jis veikė operatyviai.
– Ar nustatėte velionio asmenybę?
– Taip, sere. Rudis Šercas. Šveicaras. Dirbo Medenhem Velso "Roial Spa" viešbutyje – priimdavo svečius. Jeigu neprieštarausite, sere, aš pirma viską išsiaiškinsiu apie "Roial Spa", o jau paskui vyksiu į Čiping Kleorną. Ten dabar yra seržantas Fletčeras. Jis turi susitikti su autobusų vairuotojais, o po to keliaus į mažąjį Pedoksą.
Raidesdeilas pritardamas linktelėjo.
Atsidarė durys. Policijos viršininkas pakėlė akis.

– Užeikite, Henri, – tarė. – Turime gana keistą bylą.

Seras Henris Kliteringas, buvęs Skotlend Jardo komisaras, kilstelėjo antakius.

– Tai gali sudominti net jus, nors esate viskuo persisotinęs.

– Tai jau, persisotinęs aš niekada nebuvau, – prieštaravo seras Henris.

– Paskutinis mados šauksmas, – tarė Raidesdeilas, – apie žmogžudystę paskelbta iš anksto. Kredokai, parodykite serui Henriui skelbimą.

– "Nors Benhem Njuz end Čipling Kleorn gazet" – tarė didelis šios srities žinovas. – Hm, iš tiesų neįprasta.

– O ar jūs žinote, kas padavė šį skelbimą? – paklausė Raidesdeilas.

– Sprendžiant iš apibūdinimo, sere, pats Rudis Šercas. Šį trečiadienį.

– Ir skelbimas niekam neužkliuvo? Neatrodė keistas jį priėmusiam žmogui?

– Gležnoji blondinė, priimanti skelbimus, absoliučiai nesugeba mąstyti. Bent jau man liko toks įspūdis, sere. Ji paprasčiausiai suskaičiuoja žodžius ir paima pinigus.

– Bet kam visa tai buvo reikalinga? – paklausė seras Henris.

– Kad susirinktų kuo daugiau žioplių, – spėjo Kredokas. – Sukviesti juos į vieną vietą tuo pačiu laiku, paskui rikteleti: "Rankas aukštyn!", ir mikliai apšvarinti kišenes, paimant pinigus ir brangenybes. Gana banalu.

– O kas ten per miestukas, tas Čiping Kleornas? – paklausė seras Henris.

– Didelis, padrikas, nors gana vaizdingas kaimelis. Yra mėsos, daržovių parduotuvės, duoninė, gana padori antikvaro krautuvėlė, dvi arbatinės. Puiki vietelė. Aptarnauja autoturistus. Tirštai apgyventas. Anksčiau kotedžuose gyveno fermeriai, o dabar ten įsikūrė senmergės ir pagyvenusios sutuoktinių poros. Dauguma namų statyti Viktorijos laikais.

– Įsivaizduoju, – tarė seras Henris. – Mielos senos katytės ir atsargos pulkininkai. Šitie, perskaitę skelbimą, tai jau tikrai sugūžėjo ir ėmė uostinėti, kas ir kaip. Nežinau, ką duočiau už tai, jei tuo metu ten būtų buvusi ir mano senoji katytė. Jai tai jau labai būtų knietėję įsitverti tos istorijos savo mažais dantukais. Kaip tik jos būdui.

– O kas toji jūsų senoji katytė, sere Henri? Tetulė?

– Ne, – atsiduso seras Henris. – Ji man visai ne giminė... Tai pats geriausias seklys pasaulyje, – tarė su pagarba. – Apsigimęs genijus.

Ir atsigręžė į Kredoką.

– Ir jums nederėtų iš aukšto žiūrėti į mūsų kaimo senąsias katytes, mano berniuk, – tarė jis. – Dėl visa ko prisiminkite: jeigu byla bus sujaukta, pagyvenusi netekėjusi moteris, kuri tik ir žino prižiūrėti savo sodelį ir megzti, visuomet į ožio ragą suries bet kokį tardytoją. Ji jums pasakys, kas galėjo įvykti ir kas turėjo atsitikti, ir net kas iš tikrųjų buvo. O svarbiausia – ji papasakos, kodėl tai įvyko!

– Turėsiu omenyje, – pažadėjo policijos inspektorius Kredokas.

Raidesdeilas trumpai išdėstė bylos esmę serui Henriui.

– Galima buvo garantuoti, kad kaimiečiai susirinks pusę septynių. – Tarė jis. – Bet iš kur apie tai sužinojo šveicaras? Ir dar: argi jis galėjo būti garantuotas, kad viskas gerai pasiseks?

– Dėl kokios senamadiškos sagės, netikrų perlų vėrinio, kelių banknotų... – susimąstęs tarė seras Henris. – O ar mis Bleklok namuose laiko daug pinigų?

– Girdėjau, kad ne, sere. Gal kokius penkis svarus.

– Nelabai pasipelnysi, – pareiškė Raidesdeilas.

– Jūs norite pasakyti, – įsiterpė seras Henris, – kad šitas tipelis paprasčiausiai norėjo pažaisti? Gal tai buvo ne apiplėšimas, o maskaradas, žaidimas vaizduojant įsilaužėlį? Kaip kine? Ką gi, gal ir taip. Bet kaip jis įsigudrino nusišauti?

Raidesdeilas padavė dokumentą.

– Negalutinė medicinos išvada. Šauta iš labai arti... apdegimai... hm... neaišku, kas tai– savižudybė ar nelaimingas atsitikimas. Šveicaras šitaip galėjo pasielgti sąmoningai, o gal paslydęs griuvo, prispausdamas prie savęs pistoletą, ir... Labiausiai tikėtina pastaroji išvada. – Jis pažvelgė į Kredoką. – Reikėtų labai atsargiai apklausti liudininkus ir priversti juos tiksliai apibūdinti, ką jie iš tikrųjų matė.

Inspektorius Kredokas niūriai tarė:

– Kiekvienas mato savaip.

– Mane visuomet domino, – tęsė seras Henris, – ką žmonės regi stipriausio susijaudinimo ar nervinės įtampos momentu. Ką jie mato, o dar įdomiau – ko jie nemato.

– O kur pistoleto charakteristika?

– Užsienietiškos markės... Europoje tokių gana daug. Šercas neturėjo leidimo nešioti ginklo. Įvažiuodamas į Angliją, nepareiškė turįs pistoletą.

– Negeras žmogus, – tarė seras Henris.

– Tai jau taip. Ką gi, Kredokai, galite eiti. Paklausinėkite apie jį "Roial Spa" viešbutyje.

"Roial Spa" viešbutyje Kredokas pirmiausia užsuko į valdytojo kontorą.

Valdytojas Roulendsonas su didžiausiu džiaugsmu sutiko inspektorių.

– Džiaugiuos galėdamas padėti, inspektoriau, – tarė jis. – Iš tikrųjų, tai man staigmena. Niekada nebūčiau patikėjęs... Šercas atrodė tylus, niekuo nepasižymintis simpatingas vaikinas. Niekaip negaliu įsivaizduoti, kad jis – plėšikas.

– Ar ilgai pas jus dirbo, misteri Roulendsonai?

– Truputį daugiau kaip tris mėnesius. Atsivežė geras rekomendacijas. Turėjo visus leidimus ir taip toliau.

– Buvote juo patenkinti?

Kredokas pastebėjo – prieš atsakydamas į šį klausimą, Roulendsonas truputį sutriko.

– Visiškai.

Kredokas pasinaudojo metodu, kuris jau daug kartų buvo pasiteisinęs.

– Na, na, misteri Roulendsonai, – tarė, – juk ne visiškai taip.

– Na... – atrodė, valdytojas jau sutriko.

– Štai matote, kažkas vis dėlto buvo. Kas?

– Čia ir visa bėda, kad nežinau.

– Bet jums atrodė, kad kažkas negerai?

– Na, taip... aš... faktų neturiu, neturiu kuo remtis. Ir nenorėčiau, kad mano spėlionės būtų užrašytos ir panaudotos prieš mane.

Kredokas maloniai nusišypsojo.

– Suprantu jūsų užuominą. Nesibaiminkite, bet aš turiu žinoti, kas jis per vienas, tas Šercas. Ar jį kuo nors įtariate? Kuo?

Roulendsonas gana neryžtingai tarė:

– Taip, buvo incidentas su sąskaitom. Labai jau jas išpūsdavo.

– Vadinasi, įtarėte, kad jis prašydavo pinigų už paslaugas, kurių nėra jūsų viešbučio kainoraštyje, ir gautą užmokestį įsidėdavo į kišenę?

– Kažkas panašaus. Švelniai tariant, jis nelabai jau atsargiai elgėsi. Du kartus buvo paėmęs gana stambias sumas. Jeigu sakyti atvirai, tai aš priverčiau mūsų buhalterį patikrinti visas Šerco knygas, manydamas, kad jis... hmm–m apsiriko, bet nors ir buvo rasti keli netikslumai, apskritai kasa buvo tvarkinga. Taigi padariau išvadą, kad pats apsirikau.

– O jeigu tarsim, kad neapsirikote? Jeigu Šercas, po truputį nukniaukdamas tai čia, tai ten, įsigudrino susikrauti padorų turtą?

– Tai būtų buvę įmanoma, jeigu Šercas būtų turėjęs ir kitų pajamų. Bet žmonės, kurie, kaip jūs teikėtės išsireikšti, "nukniaukia po truputį tai čia, tai ten", paprastai neturi pinigų, o gavę, bemat juos išleidžia.

– Vadinasi, jeigu Šercui būtų prireikę pinigų trūkumams padengti, jam būtų tekę jų kažkur gauti, pavyzdžiui, ką nors apiplėšti?

– Taip. O ar galėčiau sužinoti... ar jis pirmą kartą pabandė tai padaryti?

– Tikriausiai pirmą. O iš ko dar jis galėjo gauti pinigų? Gal turėjo moterų?

– Merginosi vienai padavėjai iš grilio baro. Mirnai Heris.

Mirna Henris, dailaus veidelio mergina, bemat susijaudino ir elgėsi atsargiai.

– Jeigu būčiau žinojusi, koks jis tipelis, nė už ką nebūčiau su juo draugavusi. O apskritai, viešbučiams reikėtų kruopščiau pasirinkti žmones, ypač užsieniečius. Jis tikriausiai koks gangsteris. Dabar apie juos laikraščiai rašo ir rašo.

– Mūsų nuomone, Šercas veikė vienas, – tarė Kredokas.

– Dabar prisimenu – ir man prapuolė keli daiktai. Briliantinė sagė ir nedidelis auksinis medalionėlis. Nė nepamaniau, kad tai Rudžio darbas.

– Tikiu, – tarė Kredokas. – Apgauti ne taip jau sunku. O gal jį gerai pažinote?

– Kaip čia pasakius...

– Ar jūsų santykiai buvo draugiški?

– Teisingai išsireiškėte – draugiški, ir nieko daugiau. Aš nepasitikiu užsieniečiais. Argi žinosi, kas jų galvose? Niekad nepasisakys, kad vedę, o kai sužinai, jau ir šaukštai po pietų. Rudis mėgo pūsti miglą į akis, bet aš nelabai tikėjau jo pasakėlėmis.

– Labai įdomu, mis Henris, kaip jis ten pūsdavo tą miglą?

– Na, iš kailio nerdamasis pasakodavo, kokie turtingi esą jo protėviai Šveicarijoje, kokie jie garsūs. Bet nelabai tuo norėjau tikėti, nes jis niekad neturėdavo pinigų. Sakė negalėjęs išsivežti pinigų iš Šveicarijos dėl muitų suvaržymų. Gal ir tiesa, nes kišenėse švilpavo vėjai, o dėvėjo nudrengtus drabužius. Ir aš manau, kad dauguma jo kalbų – tik plepalai. Apie kopimą į Alpes, apie žmonių gelbėjimą nuo ledyno... Kai lipome į mūsų Bouelterso kalnelį, tai jam galva ratu ėjo. Irgi mat kopėjas į Alpes!..

– Ar daug laiko kartu praleidote?

– Taip... na, taip... daug. Jis buvo baisiai gerai išauklėtas ir mokėjo elgtis su merginomis. Į kiną pirkdavo tik geriausius bilietus. Net gėlytę kartais padovanodavo... O kaip šauniai šokdavo!..

– Ar kada nors užsiminė apie mis Bleklok?

– Ar apie tą, kuri retkarčiais atvažiuoja pas mus papietauti? Ne. Aš net nepamaniau, kad jiedu pažįstami...

– Ir apie Čiping Kleorną nekalbėjo?

Inspektoriui pasirodė, kad Mirnos Heris akys pasidarė budresnės.

– Lyg ir ne... Tiesa, kartą jis domėjosi autobusų grafiku, bet negalėčiau garantuoti, kad jį domino Čiping Kleornas. Gal kokia kita vietovė. Neprisimenu... Tai buvo gana seniai.

Daugiau nepavyko nieko išpešti. Tos dienos išvakarėse Rudžio ji nemačiusi.

Mis Bleklok ir mis Baner

Mažasis Pedoksas buvo maždaug toks, kokį inspektorius Kredokas ir įsivaizdavo. Pirmiausia Kredoko dėmesį patraukė daugybė viščiukų ir ančiukų ir dar tai, kad neseniai visur žydėjo puikūs gėlynai, o dabar purpuriniu grožiu akį tetraukė tik kuklūs astrai.

Kredoko mašina sustojo prie paradinių durų. Bemat iš už namo kampo išniro seržantas Fletčeras. Jo laikysena priminė gvardietį ir trumpučiui žodeliui "sere" jis sugebėdavo suteikti daugybę prasmių.

– Štai kur jūs, Fletčeri!

– Sere, – tarė seržantas.

– Kokios naujienos?

– Tik ką baigėme namo apžiūrą, sere. Regis, Šercas nepaliko nė vieno piršto atspaudo. Kurgi paliks – juk buvo su pirtinėmis. Jokių įsilaužimo žymių. Atrodo, atvažiavo autobusu iš Medenhemo ir čia jau buvo šeštą valandą. Kiek supratau, duris į kiemą užrakino pusę šešių. Matyt, jis įėjo pro paradines duris. Mis Bleklok teigia, kad šios durys užrakinamos vėlai, prieš pat einant miegoti. Bet tarnaitė teigia, kad paradinės durys buvusios užrakintos visą dieną. Tiesa, ji gali sakyti, kas į galvą šaus – labai jau temperamentinga. Pats įsitikinsite. Kažkokia bėglė iš kontinento.

– Sunku su ja susitarti?

– Sere! – jausmingai tarė seržantas Fletčeras.

Kredokas nusišypsojo.

Fletčeras tęsė raportą:

– Apšvietimas visur tvarkingas. Kol kas nepavyko nustatyti, kaip jis sugadino šviesą. Juk išjungė tik vieną liniją – į svetainę ir į holą. Žinoma, dabar sienų šviestuvai ir liustros jungiamos ne prie vienos linijos, bet čia senoviška išplanavimo ir apšvietimo sistema. Net neįsivaizduoju, kaip vagišius įsigudrino kažką iškrėsti su kamščiais – jie juk prie kamarėlės ir, norėdamas prie jų prikišti nagus, turėjo pereiti virtuvę; tokiu būdu jį turėjo išvysti tarnaitė.

– O jeigu tarnaitė su juo iš vieno?

– Galimas daiktas. Abudu užsieniečiai... Aš netikiu nė vienu jos žodžiu.

Kredokas pastebėjo milžiniškas išsigandusias juodas akis, žvelgiančias į jį pro langą. Veidas, prisiplojęs prie stiklo, buvo neįžvelgiamas.

– Ar tai ji?

– Taip, sere.

Veidas dingo.

Kredokas paskambino.

Laukė gana ilgai. Pagaliau duris atidarė daili jauna liūdno veido moteris kaštoniniais plaukais.

– Policijos inspektorius Kredokas.

Jaunoji moteris įbedė į jį nuostabiai gražių akių šaltą žvilgsnį ir atsakė:

– Užeikite. Mis Bleklok jau laukia.

Kredokas nužvelgė ilgą siaurą holą su nepaprasta daugybe durų.

Jaunoji moteris atidarė vienerias kairėje pusėje ir tarė:

– Teta Leti, pas jus inspektorius Kredokas. Mici nepanoro įleisti – užsidariusi virtuvėje, gana žavingai stūgauja. Tikriausiai šiandien pietus matysime kaip savo ausis. – Ir, tarsi pasiteisindama, tarė Kredokui: – Mici nemėgsta policininkų. – Ir išėjo.

Kredokas žengė dar vieną žingsnį ir stabtelėjo priešais Mažojo Pedokso šeimininkę. Tai buvo aukšta pagyvenusi moteris. Peleniniai šiek tiek garbanoti plaukai rėmino protingą ryžtingą veidą. Vilkėjo paprastą, dailiai pasiūtą švarką, sijoną ir palaidinukę. Kaklą juosė senamadiškas vėrinys, visiškai netinkantis prie kostiumo.

Už jos nugaros mindžikavo maždaug tokio pat amžiaus moteris, jos veidas švietė nuolankumu, o suvelti plaukai lindo iš tinklelio. Kredokas be vargo atpažino – tai Dora Baner, kurią konsteblis Legas raštiškame pranešime pavadino "kompanione", o žodžiu pridūrė, kad ji – "ne visai".

Mis Bleklok prabilo maloniu melodingu balsu:

– Labas rytas, inspektoriau, čia mano bičiulė, mis Baner, ji padeda tvarkyti ūkį. Gal malonėtumėte atsisėsti?

Greitu, viską pastebinčiu žvilgsniu Kredokas apmetė kambarį. Tipiška Viktorijos laikų dviguba svetainė. Du pailgi langai pirmame kambaryje, o kitame – tik langas "žibintas" sienos nišoje, sofa, kambario viduryje – stalas, ant jo didelėje vazoje pamerktos rožės, kita vaza ant lango... Viskas švaru, miela, gana paprasta. Prie viso to paveikslo kažkaip nesiderino maža vazelė su našlaitėmis. Kadangi Kredokas negalėjo įsivaizduoti, jog mis Bleklok savo kambaryje pakęstų nuvytusias gėles, tai nusprendė – į jas neatkreipė dėmesio tik dėl to, kad buvo labai sukrėsta. Inspektorius Kredokas tarė:

– Jei neklystu, mis Bleklok, toji nelaimė... įvyko čia?

– Taip.

– Būtumėte matęs mūsų kambarį vakar, – sušuko mis Baner. – Tikras jukinys! Staliukai apversti, vieno net kojelė nulaužta... klaiki tamsybė, sumaištis, kažkas numetė degančią cigaretę – va, pradegino! Žmonės, o ypač jauni, taip nepagarbiai elgiasi su daiktais... Dar gerai, kad porcelianas liko sveikutis.

Mis Bleklok švelniai, bet gana griežtai ją pertraukė:

– Dora, man atrodo, bus geriausia, jeigu jūs paprasčiausiai atsakinėsite tik į inspektoriaus klausimus.

– Tokiu būdu, mis Bleklok, aš tuoj pat noriu paprašyti, – pri-

siminkite vakarykštį vakarą. Pirmiausiai norėčiau žinoti, kada pirmą kartą išvydote Rudį Šercą?

– Rudį Šercą? – Mis Bleklok truputį nustebo. – Tai štai, kas jis! O aš maniau... Apskritai, nesvarbu. Pirmą kartą jį pamačiau nuvažiavusi į Medehemą apsipirkti, tai buvo... prieš kokias tris savaites. Mis Baner ir aš pietavome "Roial Spa". Jau buvome beišeinančios, ir staiga išgirdau – mane šaukia vardu. Tada ir išvydau tą jaunuolį. Jis tarė: "Atleiskite, ar jūs kartais ne mis Bleklok?" Tuoj puolė aiškinti – gal aš jo neprisimenanti, bet jis esąs Montro "Alpių" viešbučio savininko sūnus. Matote, per karą mudvi su seserimi Montre gyvenome visus metus.

– Montras, "Alpių" viešbutis, – įsidėmėjo Kredokas. – O ar jūs prisiminėte tą jaunuolį?

– Ne. Neprisiminiau, kad kada jį būčiau sutikusi. Tie jaunuoliai, dirbantys viešbučiuose, visi panašūs kaip vandens lašai. Bet mudvi su seserimi Montre nuostabiai praleidome laiką, viešbučio šeimininkas buvo nepaprastai paslaugus, ir aš pasistengiau su tuo jaunuoliu būti kuo meilesnė ir pasakiau, kad jam tikriausiai patinka Anglijoje, o jis atsakė – taip, patinka ir kad tėvas atsiuntęs jį čia šešiems mėnesiams studijuoti viešbučių veiklos. Visa tai atrodė įtikinama.

– O kada sutikote kitą kartą?

– Gal prieš kokį dešimtį dienų. Jis netikėtai atvyko pas mus. Labai nustebau. Atsiprašęs už sutrukdymą, pasakė, kad aš – vienintelis žmogus, kurį jis pažįstąs Anglijoje. Jam reikėjo pinigų, nes serganti motina.

– Bet Leti pinigų nedavė, – įsiterpė mis Baner.

– O, viskas buvo siūta baltais siūlais, – ryžtingai tarė mis Bleklok. – Aš supratau – jis žuvęs žmogus. Ir apie grįžimą į Šveicariją tik šiaip sau tauškia. Jo tėvas puikiausiai galėjo telefonu pasikalbėti su šio viešbučio šeimininku – jie vieni kitus pažįsta. Įtariau jį išeikvojus pinigus. – Kiek patylėjusi, mis Bleklok griežtai pridūrė: – Gal jūs mane palaikysite kietaširde, bet aš daug metų dirbau stambaus finansininko sekretore ir įpratau būti atsargi, kai kas nors kaulija pinigus... Mane nustebino tai, – susimąsčiusi pridūrė, kad jis taip lengvai pasidavė. Tuoj pat išėjo, net nebandęs pasidievagoti. Tarsi ir tikėjęsis, kad pinigų negaus.

– Dabar, visa tai prisimindama, jūs manote, kad tai buvo tik pretekstas įeiti į jūsų namus, ar ne?

– Dabar kaip tik taip manau. Kai jį jau išlydėjau, vaikinas pasakė: "Labai puiki jūsų svetainė". Akivaizdus melas, juk tik klaikus mažytis tamsus kambariūkštis. Taigi, tai tebuvo paprasčiausias pretekstas užeiti. O paskui, šoktelėjęs pirmyn ir taręs: "Aš pats", atidarė duris. Tikriausiai norėjo žvilgtelėti į spyną. Apskritai mes, kaip ir visi čionykščiai, durų nerakiname iki vėlumos. Gali įeiti, kas tik panorėjęs.

– O užpakalinės durys?

– Taip. Ir penktadienio vakarą prieš ateinant svečiams aš pro jas išėjau į kiemą ir suvariau tvartan ančiukus.

– O jums išeinant, ar durys buvo užrakintos?

– Neprisimenu... Atrodo... Bet gerai pamenu – grįždama užrakinau.

– Tai buvo maždaug penkiolika po penkių?

– Panašiai.

– O paradinės durys?

– Sakau, paprastai jų neužrakiname iki vėlumos.

– Vadinasi, Šercas laisvai galėjo pro jas įeiti. Arba gal įsmuko pro užpakalines duris, kol jūs vaikėte ančiukus? Jis jau žinojo namo išplanavimą ir, matyt, buvo nužiūrėjęs vietą, kur galima pasislėpti, sakysim, spintoje. Ką gi, dėl to jau viskas aišku.

– Atleiskite, visiškai neaišku. Sakykite susimildamas, kam jam reikėjo griebtis visų tų gudrybių ir vaizduoti apiplėšimą?

– Mis Bleklok, ar namuose saugote pinigus?

– Na, gal kokius penkis svarus rašomajame stale, svarą ar du – piniginėje.

– O brangenybių?

– Porą žiedų ir šituos akmenukus. Sutikite, inspektoriau, tai visiškas absurdas...

– O jis ir nebuvo plėšikas! – sušuko mis Baner. – Aš daugiau nieko ir neveikiu, tik tai ir kalu tau į galvą, Leti. Jis keršijo! Už tai, kad nedavei pinigų! Ir šovė į tave... net du kartus.

– Aha, – tarė Kredokas. – Štai mes ir pakalbėsime apie vakarykštį vakarą. Papasakokite, mis Bleklok, tik kuo smulkiau ir kuo tiksliau.

Mis Bleklok truputį pagalvojo.

– Atsimenu, aš pasakiau, kad jeigu kažkam lemta įvykti, tai štai dabar ir įvyks. Ir tada ėmė mušti laikrodis. Mes visi tylėdami

klausėmės. Laikrodis spėjo išmušti du ketvirčius, ir staiga netikėtai užgeso šviesa.

– Kas užgeso?

– Sieniniai šviestuvai, čia ir aname kambaryje. Didysis šviestuvas ir naktinės lempelės nebuvo užžiebtos.

– O prieš užgęstant šviesai ar matėte tvykstelėjimą? O gal girdėjote kokį neįprastą garsą?

– Lyg ir ne.

– Tvykčiojo, tvykčiojo, – tarė Dora Baner. – Ir ūžė. Baugiai.

– O po to, mis Bleklok?

– Atsidarė durys...

– Kurios? Čia dvejos.

– Šitos. Tos antrosios nesidarinėja. Jos tik šiaip. Atsidarė durys ir įėjo jis, žmogus su kauke. Rankoje laikė pistoletą. Vaizdas buvo klaikus, bet, žinoma, tą akimirką aš pamaniau – kvaili juokeliai. Jis kažką pasakė... neatsimenu, ką.

– Rankas aukštyn! Šausiu! – teatrališkai išrėkė mis Baner.

– Rodos, – lyg ir abejodama, linktelėjo mis Bleklok.

– O paskui?

– Šviesa plykstelėjo tiesiai man į akis. Jis mane apakino. O paskui aš nepatikėjau savo ausimis. Kulka nulėkė virš galvos ir įsmego į sieną. Kažkas sucypė, ir tą pačią akimirką aš pajutau aštrų ausies skausmą ir išgirdau antrą šūvį.

– Buvo labai baisu, – įsiterpė mis Baner.

– O kas dėjosi po to, mis Bleklok?

– Sunku pasakyti... Nuo skausmo ir jaudulio man svaigo galva. Jis... jis pasisuko, lyg paslydo – ir tada trenkė trečias šūvis, žibintas iškrito, visi ėmė stumdytis ir šaukti.

– O kur jūs tuo metu buvote, mis Bleklok?

– Ji stovėjo prie stalelio ir laikė vazelę su našlaitėmis, – neiškentė neįsiterpusi mis Baner.

– Aš buvau čia, – mis Bleklok priėjo prie mažo stalelio, stovinčio prie pat arkos. – Iš tikrųjų tą akimirką rankose laikiau ne vazelę, o cigaretinę.

Inspektorius Kredokas apžiūrėjo sieną. Aiškiai buvo regėti dviejų kulkų skylutės. Kulkas jau buvo išlupę ir išsiuntę ekspertizei.

Kredokas ramiai tarė:

– Per stebuklą išvengėte mirties, mis Bleklok.

– Jis šovė į ją, – tarė mis Baner. – Kaip tik į ją! Aš jį mačiau. Jis iš eilės visus apšvietė žibintu, o ją užtikęs, prisitaikė ir šovė. Jis norėjo tave nužudyti, Leti.

– Dora, mieloji, tu paprasčiausiai įsikalei šitą į galvą ir tik apie tai tegalvoji.

– Jis šovė į tave, – atkakliai kartojo Dora. – Jis norėjo tave nušauti, o nepataikęs, pats nusipylė.

– O man atrodo, jam nė į galvą netoptelėjo nusižudyti, – tarė mis Bleklok.

– Vadinasi, mis Bleklok, jūs iki pat paskutinės akimirkos, iki šūvių, buvote įsitikinusi, kad tai tik žaidimas?

– Žinoma, ką gi dar galėjau manyti?

– O ar pagalvojote – kas tas juokdarys?

– Pirmiausiai tu pamanei – tai Patrikas, – prisiminė Dora Baner.

– Patrikas? – griežtai paklausė inspektorius.

– Taip, tai mano seserėnas, – taip pat griežtai atsakė mis Bleklok ir tęsė, apmaudžiaudama dėl draugės elgesio. – Kai perskaičiau skelbimą, man dingtelėjo – gal čia Patrikas susigalvojo šitaip pašmaikštauti? Bet jis kategoriškai gynėsi.

– Ir tu susijaudinai, Leti, – tarė mis Baner. – Tu jaudinaisi, nors ir apsimetinėjai esanti rami. O kaip nesijaudinsi, juk ten buvo rašoma: "Skelbiama žmogžudystė", ir iš tiesų buvo paskelbta žmogžudystė – tavo nužudymas. Jeigu jis nebūtų prašovęs, tai jau gulėtum negyva. Nežinau, ką dabar darytume!

Dora Baner ėmė drebėti kaip lapas. Veidas suruko, rodėsi, tuoj tuoj ims žliumbti.

Mis Bleklok paplekšnojo jai per petį.

– Viskas gerai, Dora, mieloji, nesijaudink. Tau kenkia. Viskas gerai. Buvo baisu, bet juk jau praėjo. – Ir dar pridūrė: – Prašau tavęs, Dora: jei myli mane, susitvardyk. Tu juk mano ramstis, tu tvarkai ūkį. Beje, rodos, šiandien turi atvežti iš skalbyklos skalbinius?

– O Dieve! Kaip gerai, kad priminei! Kažin, ar beatras dingusį užvalkalą? Tuoj einu ir pasiaiškinsiu.

– Ak, kaip gaila! Juk tik vakar nuskyniau. Nė kiek nepabuvo. O Dieve, aš juk pamiršau įpilti vandens! Tik įsivaizduok! Aš nuolat ką nors pamirštu! Aha, vadinasi, einu pasiaiškinti dėl skalbinių. Juk jie gali atvažiuoti kiekvieną akimirką.

Ir pralinksmėjusi išėjo.

– Dora – silpnas žmogus, – tarė mis Bleklok, – ir jaudinimasis jai kenkia. Ką dar norėjote sužinoti, inspektoriau?

– Kas dar gyvena jūsų namuose?

– Be mudviejų su Dora Baner, dabar čia gyvena du mano tolimi giminaičiai: Patrikas ir Džulija Simonsai.

– Tolimi giminaičiai? Ar jie ne seserėnai?

– Ne, nors ir vadina mane teta Leti, iš tikrųjų jie dar tolimesni giminės. Jų motina – mano papusseserė.

– Ar jau seniai pas jus?

– O ne, vos du mėnesiai. Iki karo jie gyveno Prancūzijos pietuose. Paskui Patrikas kariavo fronte, o Džulija, rodos, dirbo kažkokioje ministerijoje. Gyveno Ljandudne. Kai karas baigėsi, gavau laišką nuo jų motinos. Prašė priimti vaikus kaip nuomininkus. Džulija mokosi Milčesterio ligoninėje vaistininkystės, o Patrikas studijuoja Milčesterio universitete inžinerijos fakultete. Turbūt žinote, iš čia iki Milčesterio viso labo tik penkiasdešimt minučių kelio autobusu. Na, aš su džiaugsmu juos priėmiau. Juk pats matote – man vienai namai per dideli. Jie šiek tiek moka už gyvenimą ir valgį, ir mes kuo geriausiai verčiamės.

– Dar čia gyvena misis Haimes, ar ne?

– Taip. Ji dirba Daias Hole, misis Lukas sodininko padėjėja. Senasis sodininkas su žmona gyvena tenai, ir misis Lukas paprašė manęs duoti Filipai kambarį. Filipa labai gera moteris. Jos vyras žuvo Italijoje. Turi aštuonerių metų sūnų. Susitariau, kad jis atvažiuos čionai paatostogauti.

– O ar turite tarnų?

– Penkis kartus savaitėje rytais iš kaimo ateina misis Higins. Dar turiu vieną bėglę, ji mums gamina valgį. Ko gero, jūs ir pats patirsite, kad su Mici be galo sunku. Ją apsėdusi persekiojimo manija.

Kredokas linktelėjo. Jis prisiminė dar vieną konsteblio Lego pastabą. Legas sakė: Dora Baner – "šiek tiek", Leticija Bleklok – normali. Mici apibūdino tiesiai šviesiai: "Melagė".

Tarsi skaitydama jo mintis, mis Bleklok tarė:

– Tik iš anksto nenusistatykite prieš ją. Aš tikiu, kad kiekviename mele slypi tiesos grūdelis. Štai kad ir jos pasakojimai apie visokiausias piktadarybes. Jai atrodo, kad bet kokia nelaimė, apie kurias rašo laikraščiai, iš tikrųjų yra atsitikę jai ar kokiam jos gimi-

naičiui. Mat kažkada ji patyrė sunkią psichinę traumą, jos akyse nužudė giminaitį. Man atrodo, dauguma perkeltųjų asmenų visai teisėtai reikalauja dėmesio ir simpatijos, nes jie patyrė daug žiaurumų, o norėdami, kad jų bent kiek gailėtųsi, viską perdeda ir prikuria. – Po akimirkos pridūrė: – Atvirai šnekant, Mici kiekvieną gali išvesti iš proto. Visus mus nuolat dirgina ir trikdo, vis niūri, įtari, amžinai ją persekioja bloga nuojauta, vis vaizduoja nuskriaustą. Bet man Mici iš tiesų gaila. – Mis Bleklok nusišypsojo. – Ir dar, Mici moka labai gardžiai gaminti valgį.

– Pasistengsiu kuo mažiausiai ją trikdyti, – nuramino Kredokas. – O kas toji mergina, kuri mus įleido? Džulija Simons?

– Taip. Jei norite, galite su ja pasikalbėti. Patriko dabar nėra, o Filipą rasite Daias Hole, darbe.

– Ačiū, mis Bleklok. O dabar, jums leidus, pasikalbėsiu su Simons.

Džulija, Mici, Patrikas

Džulija gana drąsiai įėjo į kambarį, atsisėdo į krėslą, kuriame prieš tai sėdėjo Leticija Bleklok, ir suklususi laukė.

Mis Bleklok, nenorėdama trukdyti, išėjo.

– Paprašyčiau papasakoti apie vakarykštį vakarą, mis Simons.

– Apie vakarykštį vakarą? – murmtelėjo Džulija ir pažvelgė abejingomis akimis. – O, mes miegojome lyg negyvi. Kažkokia keista organizmo reakcija po viso to, kas įvyko.

– Aš turiu omenyje vakarykštį vakarą nuo šeštos valandos ir vėliau.

– Supratau. Na, taip sakant, atėjo tie nuobodūs žmogeliai...

– Kas?

– Pulkininkas ir misis Isterbruk, mis Hinčklif ir mis Mergatroid, misis Svetenhem su Edmundu Svetenhemu ir misis Harmon, pastoriaus žmona. Jie atslinko vienas po kito, vorele. Norite žinoti, ką kalbėjo? Kalbėjo vieną ir tą patį: "Žiūriu, jūs jau šildote" ir "Kokios nuostabios chrizantemos".

Kredokas prikando lūpą. Džulija gana vykusiai pamėgdžiojo.

– Išsiskyrė vienintelė misis Harmon. Ji tokia meilutė. Atėjo užsimaukšlinusi ant ausies kepurę, palaidais batų užraiščiais ir tiesiai paklausė, kada prasidėsianti žmogžudystė. Visi baisiausiai sutriko, juk apsimetinėjo atsitiktinai užsukę. O teta Leti kaip pa-

prastai gana abejingai atsakė, kad tai įvyksią jau netrukus. Po to ėmė mušti laikrodis, o kai baigė, užgeso šviesa, durys atsilapojo, ir žmogus su kauke sušuko: "Rankas aukštyn, kam sakoma!" – ar kažką panašaus. Viskas atrodė lyg prastame filme. Nors pasidarė nejauku. O paskui jis du kartus iššovė į tetą Leti, ir juokai bematant išgaravo.

– Kas kur buvo tuo metu?

– Kai užgeso šviesa? Kaip papuolė... Misis Harmon sėdėjo ant sofos, Hinč (tai yra mis Hinčklif) stovėjo priešais židinį – vis dėlto kokia ji vyriška!

– Ar žmonės buvo tik šiame kambaryje, ar ir aname?

– Man atrodo, dauguma buvo čia. Patrikas nuėjo atnešti čerio. Pulkininkas Isterbrukas, rodos, nusekė jam iš paskos, nors ir negalėčiau galvos guldyti. Mes, kaip jau sakiau, stovėjome čia.

– O kur jūs buvote?

– Rodos, prie lango. Teta Leti nuėjo cigarečių.

– Ar cigaretės buvo ant ano stalelio, prie arkos?

– Taip... O tuo tarpu užgeso šviesa ir prasidėjo klaiki komedija.

– Vyras turėjo ryškiai šviečiantį žibintą. Ką su juo darė?

– Ką darys – švietė į mus. Visai apakino. Absoliučiai nieko nematėme.

– Prašyčiau pasistengti ir kuo tiksliau prisiminti, mis Simons: ar jis tik laikė žibintą ir švietė, ar juo naršė po kambarį?

– Naršė, – pagalvojusi atsakė. – Visiškai kaip Dancinge. Pirmiausia šviesa plykstelėjo man tiesiai į akis, paskui slydo toliau, ir tada driokstelėjo šūviai. Du šūviai.

– O po to?

– Jis apsisuko... Staiga kažkur lyg sirena ėmė cypti Mici, jo žibintas iškrito, ir triokstelėjo trečias šūvis. O tada durys užsidarė – kažkaip labai lėtai, gailiai cypdamos... buvo baisiai nejauku, – ir mes atsidūrėme tamsoje, ir nežinojome, ką daryti, o vargšė Bani žviegė lyg nepribaigtas paršelis. O Mici – šita tiesiog iš kailio nėrėsi.

– Kaip manote, ar jis į save šovė sąmoningai, ar paprasčiausiai paslydus pistoletas iššovė netyčia?

– Nė nenutuokiu. Juk maniau – tai kvailas žaidimas... Kol neišvydau kraujuojančios Leti ausies. Bet juk jeigu šauni net šiaip sau, kad žaidimas būtų efektingesnis, vis tiek reikia būti atidžiam, kad kam nepataikytum, ar ne?

– Žinoma. Manote, jis matė į ką šauna? Noriu pasakyti, ar mis Bleklok žibintas aiškiai apšvietė?

– Nežinau. Aš juk žiūrėjau ne į ją, o į jį.

– Aš štai kodėl klausiu... kaip jums atrodo, ar jis taikėsi būtent į ją?

Džulija tiesiog apstulbo.

– Norite pasakyti, kad jis norėjo pataikyti į Leti? Nemanau. Galų gale, buvo daugybė kitų būdų jai kaukšteleėti. Kokia prasmė sukviesti kaimynus ir apsunkinti savo padėtį? Laikantis senų gerų airių tradicijų, jis galėjo paprasčiausiai ją nušauti per tvorą, ir išnešti sveiką kailį.

Kredokas ir Fletčeras Mici rado virtuvėje. Ji minkė tešlą sausainiams ir nepatikliai pažvelgė į vyrus.

– Kodėl jūs eina į mano virtuvę, misteri policininke? Jūs iš policijos, ar ne? Visur, visur persekiojimai! Kalba, Anglija kitaip, bet ne, tas pats. Aš žinau, jūs eina kankinti mane, priversti kalbėti bet aš nieko nesakyti. Galite pjauti man koją, kišti degantis degtukas prie mano odos, galite daryti man dar baisiau, bet aš nebūsiu kalbėti, girdite! Aš nieko nebūsiu kalbėti. Ir galite mane siųsti atgal į koncentracijos stovyklą, vis tiek...

Kredokas atidžiai pažvelgė į ją, svarstydamas, kokios taktikos griebtis. Pagaliau atsiduses tarė:

– Gerai, imk kepurę, paltą ir eime.

– Ką pasakėte? – išsigando Mici.

– Imk kepurę, paltą ir eime. Aš nepasiėmiau nagų laupymo aparato ir viso kito. Bet nuovadoje turiu. Gal atsinešei antrankius, Fletčeri?

– Žinoma, – viską supratęs, rimtai atsakė Fletčeris.

– Bet aš nenorėti eiti su jumis! – nustėrusi iš baimės, sucypė Mici.

– Tada mandagiai atsakinėsi į mandagius klausimus. Jeigu nori, dalyvaujant advokatui.

– Juristas? Man nepatikti juristas! Aš nenorėti juristas!

Ji pastūmė toliau dubenį su tešla, nusišluostė rankas ir atsisėdo.

– Ką norite žinoti?

– Aš noriu, kad papasakotum apie vakarykštį vakarą.

– Aš bandžiau išeiti. Ar ji šitą sakė? Kai aš pamanyti, jog tas laikraštis rašo apei žudynes, aš norėti išeiti. Ji neleido. Ji labai

žiauri, jai į viską nusispjauti. Ji liepė man likti. Bet aš žinoti, kas būti. Aš žinoti – mane žudyti.

– Bet juk tavęs nenužudė?

– Ne, – nenoriai prisipažino Mici.

– Tiek to, dabar papasakok, kas įvyko.

– Aš labai nervuoti. O, aš buvau labai nervuoti. Visą vakarą. Aš klausyti. Pro mane eiti žmonės. Vieną kartą man pasirodė, kad kažkas vagia hole... Bet tai tik misis Haimes įėjo pro kiemo duris, kad neišpurvinti paradinių laiptelių – taip ji aiškinti. Labai, matai, čia jai rūpi! Ji pati nacis. Tie jos balti plaukai, mėlynos akys, tokia aukšta, žiūri į mane kaip į mėšlą...

– Palikime ją ramybėje, tą misis Haimes.

– Paimti čerį, stiklines ir mažus sausainius, kuriuos iškepiau, labai skanius, ir eiti į svetainę. Tada skambinti prie durų, ir aš ėjau atidaryti... Paskui dar kartą, ir dar, ir dar. Ir aš atidaryti. Labai žemina, bet aš atidaryti. Paskui grįžau į kamarą ir ėmiau valyti sidabras, aš maniau – tai gerai, kai ateis žudyti, aš turėti rankoje peilį, labai didelį ir labai aštrų.

– Esi nuovoki.

– O paskui aš girdėti šaudyti. Aš galvoti: tai jau įvyko! Ir ėmiau bėgti į valgomąjį – tai kitos durys, jų negalima atidaryti. Aš momentą stovėti, klausyti, o tada šauti trečią kartą, ir baisus triukšmas čia, hole, aš pasukau durų rankeną, bet jos buvo užrakinti iš kitos pusės. Aš... kaip tai... spąstai. Kone iš proto išeiti. Šaukti, šaukti ir daužyti duris. Paskui jie jas atidaryti ir leido man išeiti. Aš atnešiau žvakių, daug žvakių... paskui šviesą uždegti, ir aš mačiau kraują... kraują! Ai, kraują! Jau ne pirmą kartą aš matyti kraują. Mano mažasis brolis... Aš mačiau jį užmušti... aš matyti kraują gatvėse... Žmonės nušauti, jie mirti...

– Taip, taip, – pertraukė inspektorius Kredokas. – Nuoširdžiai dėkoju.

– Ir dabar, – su patosu pareiškė Mici, – galite mane areštuoti ir nešti į kalėjimą!

– Ne šiandien, – pasakė inspektorius Kredokas.

Kai Kredokas su Fletčeru holu ėjo prie laukujų durų, jos ūmai atsidarė ir jie kone kaktomuša susidūrė su gražiu jaunuoliu.

– Sekliai, kad tave kur galas! – sušuko jis.

– Misteris Patrikas Simonsas?

– Taip, inspektoriau! Jūs juk inspektorius, o jis – seržantas, ar ne?

– Atspėjote, misteri Simonsai. Ar negalėtumėte man skirti keletą minučių?

– Aš nekaltas, inspektoriau. Prisiekiu, nekaltas.

– Žinote ką, misteri Simonsai, neklijuokite durniaus. Aš dar turiu pasikalbėti su daugybe žmonių, ir nelinkęs gaišti. Koks čia kambarys? Ar galime užeiti?

– Čia vadinamasis kabinetas, bet jame niekas nedirba.

– O man sakė, kad jūs paskaitose, – tarė Kredokas.

– Aš supratau, kad šiandien negalėsiu susikaupti per matematiką ir apsisukęs grįžau.

– Misteri Simonsai, būkite malonus, papasakokite apie vakarykštį vakarą.

– Mes suruošėme puotą. Mat Mici iškepė mėtinių sausainėlių, o teta Leti atkimšo naują čerio butelį...

Kredokas pertraukė:

– Naują butelį? O ką, buvo ir senas?

– Taip, pusiau nugertas. Bet tetai Leti jis kažkodėl nepatiko.

– Ar ji jaudinosi?

– Nepasakyčiau, kad labai. Pernelyg protinga moteris. O šita senutė Bani visus šiurpino – kudakavo ir kudakavo.

– Vadinasi, tai, kas buvo rašoma skelbime, ji priėmė už gryną pinigą?

– Taip, ji mirtinai persigando.

– Perskaičiusi skelbimą, mis Bleklok iš pradžių pamanė, kad jūs čia esate nagus prikišęs. Kodėl ji taip pamanė?

– Mane čia pratę kaltinti būtom ir nebūtom nuodėmėm!

– Vadinasi, jūs dėl skelbimo nieko dėtas?

– Aš? Visiškai!

– Ar anksčiau nebuvote susitikęs su Rudžiu Šercu? Ar su juo nebendravote?

– Niekada.

– Bet jūs būtumėte galėjęs šitaip pajuokauti, ar ne?

– Iš kur ištraukėte? Prisigalvoja apie mane visko tik todėl, kad kartą pakišau Bani po antklode obuolių pudingą, o Mici nusiunčiau atvirutę, pranešdamas, kad gestapas aptikęs jos pėdsakus.

– Papasakokite apie vakarykštį įvykį.

– Vos tik nuėjau į mažąjį kambarį, ketindamas atnešti čerio, staiga užgeso šviesa. Atsigręžiau – tarpdury bestovįs kažkoks tipas ir šaukia: "Visiems pakelti rankas" – ir visi ėmė aikčioti ir vaitoti, ir kaip tik tuo metu, kai aš jau taikiausi kaip nors jį išversti iš kojų, jis ūmai ėmė tratinti iš pistoleto, o paskui šast – griuvo ant grindų, ir žibintas iškrito iš jo rankų, ir vėl pasidarė tamsu; tada pulkininkas Isterbrukas paleido savo kareivišką kakarinę ir ėmė komanduoti į kairę ir į dešinę: "Šviesą!", – o iš kur paimsi tą šviesą? Nejaugi mano žiebtuvėlis ilgai dega?

– Kaip jums atrodė, ar užpuolikas taikėsi į mis Bleklok?

– Iš kur žinau? Manau, jis pykštelėjo šiaip sau, dėl juoko, o paskui suprato nuėjęs pernelyg toli.

– Ir nusišovė?

– O kodėl gi ne? Jo snukis – kaip smulkaus plėšiko, lengvai prarandančio savitvardą.

– O ar jūs esate visiškai įsitikinęs, kad anksčiau niekada jo nebuvote sutikęs?

– Absoliučiai.

– Ačiū, misteri, Simonsai. Norėčiau apklausti kitus, vakar čia buvusius. Kokia eilės tvarka būtų geriausiai tai padaryti?

– Vadinasi, taip, mūsų Filipa – misi Haimes – dirba Daias Hole. Daias Holo vartai beveik priešais mūsiškius. O iš ten arčiausiai pas Svetenhemus.

... ir kiti

Daias Holas per karą stipriai nukentėjo. Ten, kur kažkada augo šparagai, dabar vešėjo piktžolės ir tik vienur kitur akys užtiko menkus plonyčius šparagų lapų kuokštelius. Užtat dirviniai vijokliai, vorai kryžiuočiai ir visokie kitokie bjaurybės gyveno kuo puikiausiai.

Tiesa, dalį daržo jau sukultūrino, ir kaip tik ten Kredokas užtiko gana surūgusį senį, kuris, atsirėmęs į kastuvą, kažką sunkiai mąstė.

– Jūs tikriausiai ieškote misis Haimes? Tiesiog galva neišneša, kur galėtumėte ją rasti... Bet kažin ko jau taip jos prireikė? Juk esate iš policijos? Gal ponia ką iškrėtė, o gal dėl Mažojo Pedokso? Girdėjau, ten įsilaužė kažkoks niekadėjas su kauke bei revolveriu ir norėjo apiplėšti, o kambarys buvo sausakimšas žmonių. Ak! Iki

karo apie tokius dalykus nebuvo nė girdėti. O dabar per tuos dezertyrus ramybės nebėra. Visokie galvažudžiai taip ir siaučia. Kodėl gi kariškiai jų nepригriebia, a?

– Ir aš nežinau, – atsakė Kredokas. – Turbūt dabar apie Mažąjį Pedoksą sklinda visokiausi gandai, ar ne?

– Kur nesklis! "Ir kur mes ritamės?" – klausė Nedas Barkeris. O dėl visko kalta, sakė jis, toji merguželė, kuri mis Bleklok valgį gamina. Bjaurus jos būdas, tarsi beprotė – taip ji sakė. O Marlena – ji prie baro trypinėja – juk suprantate, apie ką kalbu, – va, tai ji sako, jog mis Bleklok sauganti kažką labai vertinga. Ne, tai ne tai, ką jūs manote. Esu įsitikinęs, kad iš mis Bleklok nėra ko vogti, nebent tuos didžiulius dirbtinius barškaliukus. O Marlena ir sako: "Kas žino, gal jie tikri?" O Flori, senio Belenio duktė, jai atrėžė: "Netikri. Tai juk..." Kaip ten ji pasakė?.. "Bižuterija", štai kaip! "Bižuterija"! Puikus visokių barškaliukų pavadinimas. Ir mes juk žinome, kad tai paprasčiausi stikliukai. Veikliausiai ir tai, ką mergužė Simons nešioja, tie šuniukai ir auksinė gebenė – irgi tik bižuterija.

Senukas atsikvėpė ir tęsė:

– Mis Bleklok namuose pinigų nelaiko, Džimas Hikinsas dievažijosi tai gerai žinąs. O kam kitam žinoti, jei ne jam, juk jo žmona eina į Mažąjį Pedoksą apsiruošti, ir ji apie visus viską žino. Į mažiausią skylutę savo nosį įkiš, kaip Dievą myliu!

– O ką jau sakė toji misis Hikins?

– O tai, kad čia toji Mici įpainiota. Jau ir būdas tos mergiščios! O puikybė! O pasipūtimas! Andai tiesiai į akis misis Higins išvadino baudžiauninke.

Kredokas dar truputį patrypinėjo, kol senis išklojo visus Čiping Kleorno kaimo gandus, nors ir nemanė, kad tai gali duoti naudos. Jau buvo beeinąs, bet senis niurzgiai šūktelėjo:

– Gal ji obuolius skina. Juk jauna, ir toks darbas – vieni niekai. Tai ne man...

Filipą Haimes Kredokas sode ir užtiko.

– Labas rytas, misis Haimes. Atleiskite, jei išgąsdinau. Esu policijos inspektorius Kredokas iš Midlešyro apygardos. Norėčiau su jumis pasikalbėti.

– Dėl vakarykščio?

– Užduosiu tik keletą protokolinių klausimų. Kuriuo laiku vakar grįžote iš darbo?

– Maždaug pusę šešių. Užgaišau gal dvidešimt minučių ilgiau, nes oranžerijoje laisčiau gėles.

– Pro kurias duris įėjote?

– Iš kiemo pusės.

– Ar visuomet pro jas einate?

– Taip.

– Ar durys nebuvo užrakintos?

– Ne. Vasarą jos visuomet atdaros. Rudenį uždarome, bet nerakiname. Mes dažnai pro jas vaikštome. Ir vakar įėjusi neužrakinau.

– Gerai pamenate?

– Labai gerai.

– Dabar prašyčiau papasakoti apie antpuolį.

– Na... staiga užgeso šviesa.

– Kur jūs stovėjote?

– Prie židinio. Ieškojau žiebtuvėlio. Maniau ten padėjusi. Šviesa užgeso... visi ėmė kikenti. Paskui durys atsilapojo, ir tas žmogus nukreipė į mus žibintą bei pistoletą ir įsakė pakelti rankas.

– Ir jūs pakėlėte?

– Tiesą sakant, ne. Pamaniau, tai žaidimas... O paskui staiga šovė. Garsas tiesiog apkurtino, ir tada aš iš tikrųjų išsigandau. Žibintas tarsi apibrėžė ratą, iškrito ir užgeso, o tada sucypė Mici. Kaip skerdžiama kiaulė.

– Ar šviesa akino?

– Nesakyčiau, kad būtų akinusi. Bet žibino gana stipriai. Akimirką apšvietė mis Baner – ji priminė vaiduoklį; įsivaizduojate, tokia blyški blyški, atvira burna, išsprogusiomis akimis.

– Ar švietė į vieną tašką?

– Ne, spindulys suko ratu.

– Tarsi ko ieškodamas?

– Ne, nepasakyčiau.

– O paskui, misis Haimes?

– Paskui prasidėjo stumdymasis ir sąmyšis. Edmundas Svetenhemas ir Patrikas Simonsas uždegė žiebtuvėlius ir išėjo į holą, mes išsekėme iš paskos, kažkas atidarė valgomojo duris... ten degė šviesa... Edmundas Svetenhemas atsivedėjęs trenkė Mici antausį, ir ji liovėsi cypusi, ir tada pasidarė šiek tiek lengviau gyventi.

– Ar matėte lavoną?

– Taip.

– Pažinote tą žmogų? Gal buvote jį kada mačiusi?

– Ne. Niekada.

– Kaip atrodo: ar jis mirė atsitiktinai, ar nusižudė?

– Neišmanau.

– Ačiū, misis Haimes. Ir dar. Ar turite kokių nors brangenybių? Žiedų, apyrankių...

Filipa papurtė galvą.

– Tik vestuvinį žiedą ir pora pigių sagių.

– O apskritai ar namuose yra kokių vertingų daiktų?

– Ne. Tik sidabriniai stalo įrankiai, ir tie, galima sakyti, beverčiai.

– Tai buvo košmaras, – džiugiai tarė misis Svetenhem, – tikras košmaras, ir man atrodo, laikraščiai turėtų būti apdairesni, priimdami skelbimus. Jį perskaičiusi, pamaniau – koks keistas! Aš taip ir pasakiau, ar ne, Edmundai?

– O ką jūs darėte užgesus šviesai? – paklausė inspektorius.

– O, jūs klausiate lyg mano senoji auklytė! "Kur buvo Mozė, kai užgeso šviesa?" Atsakymas, žinoma, tik toks – tamsoje. Lygiai taip ir vakar vakare. Visi stovėjo ir spėliojo – kas įvyks? O paskui tiesiog kvapą užgniaužė: tamsu, nors į akį durk. Įsivaizduojate, kaip mes jaudinomės! O durys atsidaro – ir ant slenksčio iškyla kažkokia tamsi figūra su pistoletu... akinanti šviesa ir rūstus balsas: "Piniginę ar gyvybę!" Tai buvo puikiausia mano gyvenime akimirka... O po minutės prasidėjo baisiausias košmaras. Pro mano ausis švilpė tikrų tikriausios kulkos! Kaip kare.

– Jūs sėdėjote ar stovėjote, misis Svetenhem?

– Palaukite... leiskite pagalvoti... Kur gi aš buvau? Su kuo kalbėjausi, Edmundai?

– Ar aš žinau, mama!

– Gal teiravausi mis Hinčklif, ar per šalčius verta vištoms duoti žuvų taukų? O gal apie tai kalbėjausi su misis Harmon?.. Ne, ji atėjo vėliausiai. Tikriausiai tuo metu pulkininkui Isterbrukui sakiau, kad, mano nuomone, atominė elektrinė Anglijoje – be galo pavojingas daiktelis. Ją reikėtų statyti kokioje negyvenamoje saloje, o čia, neduok Dieve, dar nutekės radioaktyvumas...

– Vadinasi, jūs negalite prisiminti, kur tuo metu buvote?

– Nejaugi tai jau taip svarbu, inspektoriau? Aš stovėjau arba prie lango, arba prie židinio, nes laikrodis mušė visai šalia – tą tai puikiai atsimenu. O, kokia tai buvo jaudinanti akimirka!

– Sakote, apakino žibinto šviesa. Ar plieskė jums į akis?

– Tiesiai į akis. Aš nieko nebemačiau.

– Ar užpuolikas švietė į visas puses, ar į vieną tašką?

– Garbės žodis, neatsimenu. Kaip ten buvo, Edmundai?

– Jis lėtai suko žibintą pusračiu, apšviesdamas mus iš eilės, tarsi stengdamasis pamatyti, ką mes veikiame. Matyt, stebėjo, ar nesirengiam jo pulti.

– Ar galite tiksliai pasakyti, kur jūs stovėjote, misteri Svetenhemai?

– Aš kalbėjausi su Džulija Simons. Mes stovėjome didžiojo kambario viduryje.

– Ar kas nors nuėjo į tolimesnįjį kambarį?

– Rodos, Filipa Haimes. Ji stovėjo prie antrojo židinio ir kažko ieškojo.

– Kaip manote: trečiasis šūvis buvo atsitiktinis ar užpuolikas tyčia nusišovė?

– Neįsivaizduoju. Tas žmogus staiga nusisuko nuo mūsų, susirietė ir nugriuvo. Toks sąmyšis... Suprantate, praktiškai nieko nebuvo matyti. O paskui klaikiausiai sucypė toji bėglė.

– Ar jūs atidarėte valgomąjį ir ją išleidote?

– Taip.

– Ar durys buvo užrakintos?

Edmundas atidžiai pažvelgė į jį.

– Žinoma. Nejaugi manote, kad...

– Paprasčiausiai aš noriu tiktai žinoti. Ačiū, misteri Svetenhemai.

Pulkininko ir misis Isterbruk draugijoje inspektoriui teko praleisti nemažai laiko.

– Psichologinis poveikis – štai svarbiausias mūsų laikų metodas, – aiškino pulkininkas. – Nusikaltėlį reikia suprasti. Tiesa, ši byla aiški – bent jau man, turinčiam didelę patirtį. Kodėl plėšikėlis užvirė tokią košę? Norėjo paveikti psichologiškai. Troško, kad į jį atkreiptų dėmesį. "Spa" tarnautojai jo nepastebėjo, gal net niekino už tai, kad užsienietis. Gal jį atstūmė mylima mergina? Jis norėjo atkreipti jos dėmesį... Kas dabar svarbiausias kino filmų herojus? Gangsteris, supermenas. Puiku, nutarė vagišius, ir aš tapsiu supermenu. Surengsiu ginkluotą apiplėšimą. Kaukė? Būtinai! Pistoletas? Taip pat! Bet reikalinga ir publika. Ką gi, bus ir publi-

kos! O paskui, kulminaciniu momentu, pats pakliūva į vaidmens valdžią... jis jau ne šiaip sau plėšikas, jis žudikas. Jis pliekia... aklai...

Inspektorius apsidžiaugęs nusitvėrė paskutinio žodžio.

– Aklai? Jūs pasakėte – aklai? Vadinasi, nemanote, kad jis šovė į konkretų žmogų, į mis Bleklok?

– Žinoma, ne. Jis paprasčiausiai paleido kelis šūvius, ir tiek. Ir staiga atsitokėjo... kulką kažką kliudė... iš tikrųjų viskas baigėsi tik nežymiu nubruožimu, bet juk jis šito nežinojo. Staiga susigriebė. Žaidimas virsta realybe. Kažkam pataikė.... gal net nužudė! Ir, apimtas panikos, įremia pistoletą sau į pilvą. – Pulkininkas Isterbrukas truputį patylėjo, jausmingai kostelėjo ir patenkintas pridūrė: – Visa tai aišku kaip du kart du.

– Tiesiog stebiuosi, iš kur viską taip gerai žinai, Arči? – susižavėjusi tarė misi Isterbruk.

Inspektorius Kredokas irgi pamanė – tikras aiškiaregys, bet jokio džiaugsmo nejuto.

– O kur jūs stovėjote, pulkininke, kai nuaidėjo šūviai?

– Šalia žmonos... prie apvaliojo stalo. Vazoje buvo pamerktos kažkokios gėlės...

Mis Hinčklif Kredokas užtiko už kiaulininko.

– Nuostabus sutvėrimas, – kalbėjo mis Hinčklif, kasydama rožinę paršelio nugarą. – Gerai nušėriau, ar ne? Kalėdoms jau bus dailus bekoniukas. O kas čia jums šovė galvon mane pakalbinti? Jau vakar jūsų žmonėms sakiau – apie tą vyrą ničnieko nežinau. Po mūsų kaimą tikrai nesitrainiojo. Mis Mop sakė, kad jis esąs iš Didžiojo Metlenhem Velso viešbučio. Jeigu taip jau nagai niežtėjo, kodėl neapiplėšė kokį tenykštį? Būtų užtikęs gardesnį kąsnį.

Geležinė logika, pamanė Kredokas, ir ginčytis neverta. Ėmė klausinėti:

– Kur jūs buvote per incidentą?

– Atsirėmusi į židinį meldžiau Dievo, kad tik greičiau duotų išgerti, – išdrožė mis Hinčklif.

– Kaip manote, ar jis šovė, kur papuolę, ar į ką nors taikėsi?

– Į Leti Bleklok? O iš kur, po velniais, aš žinau?! Šėtoniškai sunku dabar atsiminti. Žinau tik tiek: užgeso elektra ir žibinto

šviesa ėmė naršyti kambarį tarsi kokia šluota, ir apakino mus... O kai driokstelėjo šūvis, pagalvojau: jeigu čia tas velnio pagaikštis Patrikas Simonsas šitaip žaidžia, tai prisižais – juk gali ką ir sužeisti!

– Jūs pamanėte, kad tai – Patrikas Simonsas?

– O ką dar galėjau įtarti? Edmundas Svetenhemas – mūsų intelektualas, jis rašo knygas ir nesimėgauja kvailais juokeliais. Senis pulkininkas Isterbrukas nė už ką šitaip nepadarytų. O štai Patrikas – pramuštgalvis.

– Ar jūsų draugė irgi manė, kad tai Patrikas Simonsas?

– Ar Mergatroid? Jau verčiau pats su ja pasikalbėkite. Nors vargu ar ką pešite. Ji sode. Norite, šūktelsiu?

Mis Hinčklif, jau ir taip garsiai kalbanti, dar baisiau sušuko:

– Mergatroid! A–ū!

– Ei–nu, – inspektorius išgirdo silpną balselį.

– Paskubėk... policija, – suklykė mis Hinčklif.

Mis Mergatroid atkūrė uždususi.

– Ar jūs iš Skotlend Jardo? – paklausė, pravira burna gaudydama orą.

– Skotlend Jardui kol kas nepranešėme, mis Mergatroid. Aš esu inspektorius Kredokas iš Milčesterio.

– Labai malonu, – automatiškai atsakė mis Mergatroid. – Tai ar jau radote kokį siūlelį?

– Kur buvai nusikaltimo metu – štai ką jis nori iš tavęs išgirsti, – tarė mis Hinčklif ir mirktelėjo Kredokui.

– Dieve, – suburbėjo Mergatroid. – Ak, taip, žinoma. Aš turėjau būti šitam pasiruošusi. Alibi, žinoma, alibi... Taip, taip, tuojau... aš buvau ten, kur ir visi.

– Bet ne su manimi, – tarė mis Hinčklif.

– Nejaugi, mieloji? Ak, taip, žinoma. Aš gėrėjausi chrizantemomis. Tiesą sakant, jos buvo gana skurdžios. O paskui viskas ir įvyko... Tik iš tikrųjų nesupratau, kas atsitiko, tai yra, noriu pasakyti, aš neįtariau, kad tai kažkas panašaus... Man nė galvon nedingtelėjo, kad pistoletas tikras. Ir toje tamsoje buvo taip nejauku, ir visi cypė. Aš maniau, kad tai visai ne tai. Kad nužudė ją... bėglę. Aš maniau, kad jai perrėžė gerklę. Ir nežinojau, kad tai jis, tai yra aš net nežinojau, kad tai vyras. Juk tik balsą tegirdėjau. Įsivaizduojate, jis pasakė: "Prašom pakelti į viršų rankas!"

– Pasakė tik tiek – "Rankas aukštyn", – pataisė ją mis Hinčklif. – Ir be jokio "prašom".

– Taip gūdu dabar prisipažinti – kol toji bėglė nepradėjo rėkti, aš tiesiog mėgavausi. Tik tamsoje buvo labai nejauku, be to, aš užsigavau nuospaudą. Beveik numiriau. O kas dar jus domina inspektoriau?

– Tai ir viskas, – atsakė Kredokas.

Mis Hinčklif pažvelgė į inspektorių.

– Jeigu jūs veikiat geografiniu principu, tai dabar derėtų aplankyti pastorių. Gal jums ir pasiseks ką nors iš jo išpešti. Mis Harmon visiška bukaprotė, nors kartais man atrodo, ne tokia jau kvaila. Gal ji turi ką jums pasakyti.

Inspektorius Kredokas apžvelgė didelį, patogiai apstatytą kambarį. Jis priminė gimtuosius namus Kumberlende. Mis Harmon, jos sutrikusi nevalyva išvaizda ir atviras veidas pasirodė simpatingi.

Ji tuojau atviraširdiškai tarė:

– Iš manęs jums nebus jokios naudos, nes aš užsimerkiau. Nepakenčiu, kai šviečia į akis. O kai pasigirdo šūviai, užsimerkiau dar stipriau. Ir meldžiausi, kad nužudytų kaip galima tyliau. Man nepatinka, kai šaudo.

– Vadinasi, jūs nieko nematėte, – nusišypsojo inspektorius, – bet šį bei tą vis dėlto girdėjote?

– Triukšmo, tiesą sakant, buvo į valias. Durys užsidarė ir atsidarė, visi tauškė nesąmones ir aikčiojo. Mici kaukė garsiau už garvežio švilpuką, o vargšelė Bani cypė lyg skerdžiama. Ir visi stumdėsi, griūdami vienas ant kito. Bet aš atmerkiau akis tik supratusi, kad šūvių daugiau nebebus. Visi jau buvo išėję į holą. Atnešė žvakių. O paskui užsidegė šviesa ir iš karto viskas atrodė taip, kaip visuomet... tai yra, ne visai kaip visuomet, bet mes – tai ir vėl buvome mes, bet ne kažkokie keisti žmonės tamsoje. Juk tamsoje žmonės visai kitokie, ar ne.

– Atrodo, suprantu, apie ką jūs kalbate, mis Harmon.

Mis Harmon nusišypsojo.

– Jis gulėjo prie slenksčio, – tarė ji, – jis buvo toks panašus į žebenkštį... toks nuostabus, jis buvo nebegyvas, o šalia jo – pistoletas. Ir tas vaizdas visiems pasirodė be galo keistas...

Kredokas padėjo ant viršininko stalo mašinėle perspausdintus apklausos tekstus. Raidesdeilas rankoje laikė telegramą, tik ką gautą iš Šveicarijos policijos.

– Pasirodo, jis buvo policijos akiratyje, – tarė Raidesdeilas.

– Taip, sere.

– Brangenybės, machinacijos su buhalterinėmis knygomis, čekiais... Tikras perėjūnas.

– Taip, sere, smulkus sukčius.

– Va va. Pradeda nuo mažo, o paskui...

Policijos viršininkas pakėlė akis.

– Jūs kažko sunerimęs, Kredokai?

– Taip, sere.

– Kas neduoda ramybės? Juk viskas kaip ant delno. Ar ne? Ką gi, žvilgtelsim, ką jums papasakojo liudininkai.

Ir probėgšmais ėmė skaityti raportą.

– Viskas kaip įprasta... daugybė nesutapimų, prieštaravimų. Stresinę situaciją kiekvienas žmogus kitaip atsimena. Bet apskritai vaizdas aiškus.

– Vaizdas toli gražu ne toks jau aiškus, sere. Aš manau, kad paveikslas, kurį matome, netikras.

– Gerai, paanalizuokime faktus. Penktą valandą dvidešimt minučių Rudis Šercas Medenheme sėdo į autobusą ir šeštą valandą buvo Čiping Kleorne. Jį įsidėmėjo konduktorius ir du keleiviai. Iš autobusų stotelės pėsčias patraukė į Mažąjį Pedoksą. Be vargo įėjo vidun, tikriausiai per paradines duris. Buvo ginkluotas, du kartus iššovė, viena kulka lengvai kliudė mis Bleklok, paskui trečiu šūviu nusišovė; dėl įkalčių stokos negalime daryti išvados, ar jis nusižudė sąmoningai, ar atsitiktinai. Sutinku, savižudybės priežastys neįtikinamos. O apskritai mes turime atsakyti į klausimą "kodėl?" Prisiekusiųjų kolegija nutars, pripažinti tai savižudybe ar traktuoti kaip nelaimingą atsitikimą. Bet kad ir kokia būtų jų išvada, mums vienas ir tas pats. Galime padėti tašką.

– Ir sutikti su pulkininku Isterbruku – buvo siekiama tik psichologinio efekto? – niūriai paklausė Kredokas.

Raidesdeilas nusišypsojo.

– Pulkininko turtinga patirtis. Tiesa, girdint jaunųjų moksliš-

kus samprotavimus, man norisi vemti, bet visiškai atmesti psichologijos irgi negalima.

– Ir vis dėlto aš jaučiu, kad čia kažkas ne taip, sere.

– Ar turite pagrindo manyti, kad kas nors iš čiping kleorniečių meluoja?

Kredokas dvejojo.

– Man atrodo, užsienietė žino daugiau negu sako. Bet gal tai tik mano išankstinis nusistatymas?

– Manote, ji iš tikrųjų ėjo su Šercu iš vien? Įleido į namą? Įkalbėjo?..

– Iš jos šito galima tikėtis. Bet jeigu taip, vadinasi, namuose yra kažkokių vertybių, pinigų ar papuošalų, nors mis Bleklok kategoriškai neigia. Kiti taip pat. Telieka spėti – Mažajame Pedokse yra kažkokių vertybių, apie kurias niekas nežino...

– Siužetas bestseleriui.

– Sutinku. Tai juokinga, sere. Ir dar: mis Baner kažkodėl įsitikinusi, kad Šercas stengėsi nužudyti kaip tik mis Bleklok.

– Na, iš to, ką jūs apie ją papasakojote, ir iš jos asmeniškų parodymų atrodo, kad šitoji mis Baner...

– Sutinku, sere, – greitai įsiterpė Kredokas, – ji nepatikima liudininkė. Ją galima įtaigoti, įkalti į galvą, ką tik nori... bet įdomiausia, kad tai jos asmeniška išvada, ne kieno nors primesta, o pačios. Kiti mano kitaip. Pirmą kartą gyvenime mis Baner pasuko prieš srovę.

– O dėl ko, sakykite, Rudis Šercas sumanė nužudyti mis Bleklok?

– Čia ir visa bėda – nežinau. Ir mis Bleklok nežino, arba ji meistriškai meluoja. Ir niekas nežino. Taigi tikriausiai tai netiesa.

– Matote, mes gavome laišką... – Raidesdeilas nutilo, nes į kambarį įėjo seras Henris Kliteringas. – A, štai ir jūs, Henri.

Šį kartą seras Henris visai draugiškai tarė:

– Sveiki, Dermutai.

– Aš jums kai ką turiu, Henri, – tarė policijos viršininkas.

– Ką?

– Laišką nuo senosios katytės. Ji "Roial Spa". Mano galinti mums padėti Čiping Kleorno byloje.

– Ak, jau tos senos katytės! – pergalingai pareiškė seras Henris. – Ar nesakiau? Jos viską mato. Ir mėgsta papiktnaudžiauti.

Raidesdeilas akimis permetė laišką.

– Rašo lyg su vištos koja ir dar pakrypuoja su kiekvienu žingsneliu. Vadinasi, taip, pradžia labai ilgai ir nuobodi... tikisi neatimsianti mums brangaus laiko, bet, galima daiktas, galinti būti naudinga ir taip toliau, ir panašiai. Kaip ten ji?.. A, Džeinė Marpl.

– Tegu mane trenkia perkūnas, – sušuko seras Henris. – Nejaugi ji? Džordžai, juk tai mano asmeninė, vienintelė ir nepakartojama nuostabiausia katytė! Geriausia iš visų pasaulyje. Bet kodėl ji atsidūrė Medenhem Velse? Juk galėtų sau ramiai gyventi Sent Mide. Bet ne, užuodė žmogžudystę, ir jau ten!

– Ką gi, Henri, – įgėlė Raidesdeilas, – džiaugiuosi išvydęs tavo seklio etaloną. Papietausime "Roial Spa" ir susitiksime su dama.

Mis Marpl buvo beveik tokia, kokią Kredokas ją ir įsivaizdavo, tiesa, tik romesnė ir gerokai vyresnė. Užsimetusi ant pečių vilnonę ažūrinę peleriną, ji mezgė.

Išvydusi serą Henrį, mis Marpl apėmė begalinis džiaugsmas, o kai ją pristatė policijos viršininkui ir inspektoriui Kredokui, baisiai sumišo.

– O, sere Henri, tai bent laimė! Kiek jau metų prabėgo... Mane reumatizmas visai baigia suriesti. Ypač pastaruoju laiku. Žinoma, negalėčiau sau leisti gyventi tokiame prabangiame viešbutyje – kainos čia fantastiškos, – bet mano seserėnas Raimondas Vestas, gal jį prisimenate...

– Šią pavardę visi žino.

– Taip, jo protingos knygos tapo labai populiarios. Paskutinę net premijavo knygos draugija. O kraupiausia iš visų, bet turbūt tokias dažniausiai ir išgiria, ar ne? Tai va, tas mielasis berniukas pasišovė apmokėti visas mano išlaidas... O jo malonioji žmona irgi jau garsėja kaip dailininkė. Dažniausiai piešia ąsočius su gėlėmis ir sulaužytas langų groteles...

"Jau visiškai senutei pasimaišė", – nedraugiškai pamanė inspektorius Kredokas.

– Eikime į valdytojo kambarį, – tarė Raidesdeilas. – Ten niekas netrukdys ir galėsime ramiai pasišnekėti.

Mis Marpl jaudindamasi nuėjo drauge su jais į misterio Roulendsono priimamąjį.

– Taigi, mis Marpl, ką mums galite papasakoti? – paklausė policijos šefas.

Mis Marpl atsakė nepaprastai trumpai:
– Čekis, – tarė ji. – Jis suklastojo.
– Jis?
– Jaunuolis, sėdėjęs už barjero. Tas pats, kuris inscenizavęs užpuolimą ir nusišovęs.
– Sakote, suklastojo čekį?
– Taip, štai pažiūrėkite, – mis Marpl išėmė iš rankinuko popierėlį ir padėjo ant stalo. – Šįryt atsiuntė iš banko. Galite patys įsitikinti – septynis svarus perdirbo į septyniolika. Prirašė vienetą ir pridūrė "olika". O kad neprikibtų, užtėškė nepaprastai menišką tiškaliuką ir užtepliojo visą žodį. Tai jo darbas. Manau, turėjo gerą praktiką. Ir rašalas tas pats, nes čekį aš išrašiau tiesiog prie jo stalelio. Tikriausia jis šitaip darydavo ir pirmiau.
– O šį kartą ne ant tos pataikė, – tarstelėjo seras Henris.
Mis Marpl linktelėjo.
– Taip. Iš manęs nelabai ką būtų pešęs, Aš absoliučiai netinkama kandidatūra. Jauna ištekėjusi verslininkė ar įsimylėjusi merguželė – šitos tai rašo čekius fantastiškoms sumoms ir niekada netikrina, bet senutė, skaičiuojanti kiekvieną grašį, senutė, turinti begalę savo įgeidžių ir įpročių, visai kas kita. Aš niekada neišrašau čekio septyniolikai svarų. Dvidešimt – apvalus skaičius, aš atidedu dvidešimt svarų tarnams ir knygoms. O smulkioms išlaidoms paprastai palieku septynis, anksčiau – penkis, bet nuo tų laikų kainos taip pašoko! Tai štai, kaip regite, jau pačią pirmąją savaitę aš aptikau klaidą sąskaitoje. Apie tai išrėžiau tam jaunuoliui. Puolė atsiprašinėti ir, regis, labai sutriko, bet aš pamaniau: "Suktos tavo akytės, mano mielasis".
– Rudis Šercas visais atžvilgiais buvo blogas žmogus, – tarė Raidesdeilas. – Mes išsiaiškinome – jis buvo Šveicarijos policijos įskaitoje.
– Jį dažnai regėdavo flirtuojantį su rudaplauke iš grilio baro, – toliau pasakojo mis Marpl. – Laimei – bent man taip atrodo, – jos širdis nesužeista. Ji paprasčiausiai troško ko nors naujo, o jis buvo pratęs dovanoti gėlytes ir šokoladukus, o šito retai kada sulauksi iš vaikino anglo. Ar ji pasakojo jums viską, ką žino? – netikėtai mis Marpl kreipėsi į Kredoką.– Ar ne visiškai viską?
– Negalėčiau galvos guldyti, – atsargiai atsakė Kredokas.
– Ji labai susijaudinusi, – tarė mis Marpl. – Šįryt vietoj silkutės man pateikė lašišą ir pamiršo paduoti pieno ąsotėlį. O juk pui-

ki padavėja. Taip, be abejo, sudirginta. Tačiau tikiuosi, kad jūs sugebėsite ją įtikinti, ir ji papasakos viską, ką žino. Tai gali būti labai svarbu. Gal užsienietis papasakojo, kas jis toks?

Raidesdeilas nustebęs pažvelgė į ją.

– Ką turite galvoje?

– O, aš taip blogai formuluoju mintis! Noriu pasakyti, gal kas nors jį pastūmėjo taip elgtis?

– Vadinasi, manote, kad jį įkalbėjo?

– Taip... nes ką mes žinome? Išvaizdus jaunikaitis vaginėja po truputį tai šen, tai ten, klastoja menkų sumelių čekius, galbūt vagia smulkias brangenybes, galbūt po truputį paima svetimus pinigus iš dėžutės. Vien mažmožiai. Jam šito pakanka smulkioms išlaidoms, drabužiams ir merginoms. Bet kad jis įsilaužtų į namus, įvarydamas baimę visai garbingai kompanijai, ir dar į kažką šautų?! Nė už ką gyvenime jis šito nepadarytų, niekada! Ne toks jis buvo žmogus. Tai absurdiška.

Kredokas susimąstė. Tą patį sakė Leticija Bleklok ir pastoriaus žmona: "Tai absurdas". Ir štai dabar sero Henrio senoji katytė ištarė tą pačią frazę, ir jos balsas bylojo – ji tuo tiki.

– Tai gal papasakosite mums, mis Marpl, kas gi iš tikrųjų įvyko? – tarė jis gana priešiškai.

Ji nustebusi pažvelgė į inspektorių.

– Iš kur aš žinau? Galiu spėlioti, bet tai ne faktai.

– Džordžai, – tarė seras Henris, – ar nusižengsiu taisyklėms, jeigu duosiu mis Marpl paskaityti Čiping Kleorno liudytojų parodymus?

– Tai bus nusižengimas visokiausioms taisyklėms, – pareiškė Raidesdeilas, – bet aš atvykau čia ne tam, kad jų laikyčiausi. Tegul skaito.

Kol mis Marpl skaitė, visi tylėjo. Pagaliau ji baigė.

– Labai įdomu, – atsidususi tarė. – Kaip skirtingai žmonės kalba ir mąsto. Ką jie mato... arba galvoja, kad mato. Taip, labai sudėtinga, nes juk viskas baisiai banalu, o jeigu kas ir nebanalu, labai sunku išsiaiškinti, kas... Tai kaip adata šieno kupetoje.

Kredokas nusivylė. Išgirtoji mis Marpl tesugebėjo padaryti tik nereikšmingas banalias išvadas. Jis sudirgo ir gana šiurkščiai tarė:

– Reikalas tas, kad faktai nenuginčijami. Kad ir kokios skirtingos būtų detalės, apskritai visi kalba vieną ir tą patį. Jie matė

žmogų su kauke, jis rankose laikė pistoletą ir žibintą, atidarė duris ir įsakė pakelti rankas, ir kad ir kaip jie persakytų jo žodžius: "Rankas aukštyn" arba "Piniginę ar gyvybę" – priklausomai nuo to, kokia frazė jiems asocijuojasi su apiplėšimu, jie jį matė, ir tai svarbiausia.

– Bet juk iš tikrųjų jie negalėjo, jie nieko negalėjo matyti, – švelniai tarė mis Marpl.

Kredokui užgniaužė kvapą. Pataikė kaip į akį. Vadinasi, vis dėlto ji principinga. Jis bandė ją savo tirada, bet mis Marpl neužkibo už masalo. Faktai kolei kas liko faktais, o atsitikimas – atsitikimu, bet ji lygiai kaip ir suprato, kad žmonės, matę plėšiką su kauke, iš tikrųjų negalėjo jo matyti.

– Jeigu gerai viską įsivaizduoju, – toliau kalbėjo mis Marpl, – šviesa nedegė nei hole, nei laiptų aikštelėje?

– Ne, – patikino Kredokas.

– Tokiu būdu, jei žmogus, stovėdamas tarpduryje, nukreipė stiprią šviesą į žmones kambaryje, niekas nieko nematė, tik tą šviesą, ar ne taip?

– Taip. Aš patikrinau.

– Vadinasi, jeigu jie sakosi matę kaukėtą vyrą ir visa kita, tai, patys šito nesuvokdami, perpasakoja tai, ką išvydo vėliau, kai šviesą uždegė. O tai dar kartą patvirtina spėjimą, kad Rudis Šercas buvo, kaip sakoma, "pakištas asmuo".

Raidesdeilas nustebęs įsmeigė į ją akis:

– Ar tik nemanote, kad kažkas jį sukurstė nueiti į pilną žmonių kambarį ir pašaudyti?

– Aš manau štai ką: jam pasakė – tai žaidimas, – aiškino mis Marpl. – Ir, žinoma, gerai užmokėjo. Už tai, kad įdės į laikraštį skelbimą, sužinos namo išplanavimą, o vėliau paskirtą valandą atsiras sutartoje vietoje, užsidės kaukę, užsivilks juodą apsiaustą, atplėšęs duris sumojuos žibintu ir sušuks: "Rankas aukštyn!"

– Ir iššaus?

– O ne, ne, – atsakė mis Marpl. – Jis apskritai neturėjo pistoleto.

– Bet visi sako... – ėmė kalbėti Raidesdeilas ir nutilo.

– Būtent, – tarė mis Marpl. – Iš tikrųjų pistoleto jo rankoje niekas nematė. Ir negalėjo pamatyti, net jeigu būtų turėjęs. Tačiau man atrodo, kad pistoleto jis neturėjo. Manau, kad jam sukomandavus: "Rankas aukštyn!", kažkas kitas tyliai tamsoje prie-

jo prie jo ir du kartus iššovė per jo petį. Rudis Šercas mirtinai persigando, atsigręžė, ir tada tas, antrasis, nušovė jį ir numetė pistoletą.

Vyrai šiek tiek nustebę žvelgė į mis Marpl. Seras Henris švelniai tarė:

– Tai tik viena versija.

– Bet kas tas misteris Iksas, prislinkęs tamsoje prie Rudžio Šerco? – paklausė policijos viršininkas.

– Tai privalote išsiaiškinti su mis Bleklok. Ji turi žinoti, kas norėjo ją nužudyti.

"Vienas nulis Doros Baner naudai, – pamanė Kredokas. – Instinkto ir intelekto amžinos varžytuvės".

– Nejaugi manote, kad tai sąmoningas pasikėsinimas į mis Bleklok? – paklausė Raidesdeilas.

– Iš visko sprendžiant, taip, – atsakė mis Marpl. – Nors yra šiokių tokių keblumų. Bet dabar mane pirmiausia domina, ar jis kam nors neprasitarė. Tas, kas susitarė su Rudžiu Šercu, be abejo, iš paskutiniųjų stengėsi priversti jį laikyti liežuvį už dantų, bet jeigu Šercas vis dėlto prasitarė, tai greičiausiai niekam kitam, o tik tai merguželei, Mirnai Heris.

– Aš tuoj pat su ja pasikalbėsiu, – stodamasis tarė Kredokas.

Mis Marpl linktelėjo.

– Prašom, inspektoriau. Kai pasikalbėsite, mano širdžiai bus ramiau. Nes kuo atviriau ji pasipasakos, tuo mažesnis jai grės pavojus.

– Atleiskite man, prašau, atleiskite, – tarė Mirna Heris. – Kaip malonu, kad jūs be pretenzijų. Suprantate, mano motina nervuojasi dėl kiekvieno menkniekio. Jai atrodo lyg aš būčiau buvusi nusikaltėlio bendrininkė, kad mes dviese... Dieve, kaip baisu!.. – ji tarškė neužsičiaupdama. – Noriu pasakyti, aš bijau, jūs nė už ką nepatikėsite, aš iš tikrųjų maniau, kad tai paprasčiausias žaidimas.

Inspektorius Kredokas dar kartą pakartojo, kad viskas liks paslaptyje, ir pagaliau jam pavyko įveikti merginos priešinimąsi.

– Aš viską papasakosiu. Bet jeigu galite, pažadėkite, kad į bylą manęs nepainiosite. Viskas prasidėjo Rudžiui atšaukus pasimatymą. Mes rengėmės eiti į kiną, o jis pasakė nebegalįs, ir todėl su juo kalbėjausi labai piktai, nes šiaip ar taip, juk pats pasiūlė pasižiūrėti filmą, ir aš visiškai nelinkusi šypsotis, kai mane apgaudinėja užsie-

niečiai. O jis pasakė: "Aš nekaltas", o aš atsakiau: "Girdėjau tavo dainelę", o jis sakė, kad vakare būsianti smagi pramoga ir kad jis nuskriaustas neliksiąs, ir apskritai, kaip man patinką laikrodėliai ir dovanėlės? O aš atsakiau: "Ką reiškia "smagi pramoga"? o jis paliepė: "Tu niekam nesakyk, bet čia vienoj vietelėj bus vakarėlis, ir aš turiu suvaidinti plėšiką". Ir parodė, kokį skelbimą įdėjęs į "Laikraštį". Apskritai jis kalbėjo gana paniekinamai. Sakė, kad tai – vaikų žaidimas, kad iš anglų nesą ko daugiau norėti, jie niekad pakankamai nesubręsią. O aš, žinoma, atsakiau: "Kodėl jau taip ėmei apie mus šnekėti..." Ir mes truputį susiginčijome, bet paskui susitaikėme. Jūs, sere, turite suprasti... aš tik tada, kai perskaičiau ir sužinojau, jog tai buvęs toli gražu ne žaidimas, kad Rudis kažką nušovęs, paskui ir pats prisibaigęs... Tik tada... Dieve, nebežinojau, ką ir daryti. Pamaniau: jeigu pasakysiu, kad iš anksto žinojau apie jo planą, visi pamanys, kad ir aš ten buvau. Bet juk iš tikrųjų, kai jis man apie tai papasakojo, atrodė – žaidimas. Galiu prisiekti – ir jis taip manė. O aš nežinojau, kad jis turi pistoletą. Apie pistoletą jis niekada nebuvo užsiminęs.

– Ar nesakė, kas rengia vakarėlį?

– Nė žodeliu neužsiminė, kas jį įkalbėjo. Gal niekas ir neįkalbėjo? Gal pats susigalvojo?

– Ir neminėjo jokio vardo? Gal bent sakė – jis ar ji?

– Nieko nesakė, tik tiek – tai būsiąs kraupus siurprizas. "Tai jau prisikvatosiu iki soties, išvydęs jų veidus". Taip jis sakė.

– Tai tik abstrakti teorija, – pakeliui į Manhemą tarė Raidesdeilas. – Absoliučiai nepagrįsta. Gal atmesime kaip tuščią senmergės svaičiojimą?

– Aš šitaip nedaryčiau, sere.

– Bet kaip įrodyti? Kažkoks paslaptingas Iksas, nejučia išniręs už šito Šveicarijos pienburnio nugaros? Iš kur jis atsirado? Kas jis? Kur buvo anksčiau?

– Galėjo įeiti per užpakalines duris, – tarė Kredokas, – lygiai kaip ir tas Šercas. Arba – iš virtuvės, – neskubėdamas pridūrė.

– Norite pasakyti – ji galėjo ateiti iš virtuvės?

– O kodėl gi ne? Šita merguželė nelinkęs pasitikėti. Labai jau niekšinga. Visos tos aimanos, isterijos gali pasirodyti esančios apsimestinės. Gal ji prikalbino vaikiną reikiamu momentu įslinkti į

namą, nušovė jį, nėrė atgal į virtuvę, pasičiupo stalo įrankius ir spiegdama vaidino komediją?

– Šiai versijai prieštarauja vienas faktas: misteris... kaip ten jis... a, taip, Edmundas Svetenhemas nedvejodamas pareiškė, kad raktas buvęs išorinėje durų pusėje, jis jį pasukęs ir išleidęs virėją. Bet gal ten yra dar ir kitos durys?

– Taip, yra dar durys iš virtuvės į kiemą, tiesiog po laiptais, bet rankena nulūžusi prieš kokias tris savaites ir iki šiol nepataisyta. O kadangi rankena nulaužta, tų durų atidaryti negalima. Taip man aiškino, ir turbūt tai tiesa. Kaištis ir dvi rankenėlės gulėjo lentynėlėje, hole, už durų, jos buvo padengtos storoku dulkių sluoksniu, bet, žinoma, profesionalas tas duris galėjo atidaryti.

– Pasidomėkite tąja mergužėle. Pažiūrėkite, ar tvarkingi jos dokumentai. O apskritai man atrodo – visa tai per daug abstraktu.

Policijos viršininkas vėl tiriamai pažvelgė į pavaldinį. Kredokas ramiai atsakė:

– Taip, sere, ir, suprantama, jeigu jūs manote, kad bylą jau laikas baigti, mes ją baigsime. Bet būčiau labai dėkingas, jeigu leistumėte man dar šiek tiek padirbėti.

Ir labai nustebo, išgirdęs ramų ir pritariantį šefo žodį:

– Šaunuolis!

– Reikia patikrinti pistoletą. Jeigu versija teisinga, pistoletas buvo ne Šerco, tuo labiau, kad niekas negali aiškiai pasakyti, ar Šercas turėjo pistoletą, ar ne.

– Ginklas vokiečių gamybos.

– Žinau, sere. Bet dabar pas mus visur pilna užsienietiškų pistoletų. Amerikiečiai iš karo atsivežė trofėjinių ginklų, anglai irgi nežiopsojo. Šita korta žaisti negalima.

– Teisingai. O už ko dar užsikabinti?

– Turi būti nusikaltimo motyvas. Jeigu mis Marpl teorija bent truputėlį teisinga, penktadienio įvykis nebuvo paprastas žaidimas ar eilinis plėšikų antpuolis. Kažkas bandė nužudyti mis Bleklok. Kyla klausimas – kodėl? Ir man atrodo: jeigu kas nors gali atsakyti, tai tik pati mis Bleklok.

– Kiek supratau, ji nelinkusi manyti, kad tai pasikėsinimas?

– Ji nelinkusi manyti, kad ją norėjęs nužudyti Rudis Šercas. Ir ji teisi. Bet dabar ne tai svarbiausia, sere.

– Kodėl?

– Tas kažkas gali pabandyti dar kartą.

– Tai, žinoma, patvirtintų mūsų versijos teisingumą, – kažkaip nenoriai tarė Raidesdeilas. – Beje, jums derėtų pasirūpinti mis Marpl. Manau, ji rengiasi apsigyventi Čiping Kleorne pas pastorių ir iš ten važinėti gydytis į Mendehem Velsą. Tikriausiai mis Marpl mielai sutiks pasmalsauti, kaip ten buvo su ta žmogžudyste...

– Aš nenorėčiau, kad ji ten persikeltų, – rimtai tarė Kredokas.

– Maišysis po kojomis?

– Ne, sere. Tokia maloni sesutė. Nenorėčiau, kad jai kas atsitiktų...

Beje, apie duris

– Atleiskite, kad ir vėl jus gaišinu, mis Bleklok...

– O, nieko tokio! Jeigu tyrimą tęsiate, matyt, tikitės rasti dar kokių faktų?

Inspektorius Kredokas linktelėjo.

– Rudis Šercas nebuvo Montro "Alpių" viešbučio savininko sūnus. Atrodo, savo karjerą pradėjo nuo sanitaro Berno ligoninėje. Ten ėmė dingti brangūs pacientų daikteliai... Paskui, pasivadinęs kitu vardu, dirbo padavėju viename nedideliame žiemos kurorte. Specializavosi klastoti čekius, sąskaitų dublikatuose įrašydavo išgalvotas paslaugas, savaime suprantama, kainos skirtumą įsidėdavo sau į kišenę. Po to dirbo Ciūriche, universalinėje parduotuvėje. Ir, regis, apvogdavo ne tik pirkėjus.

– Vadinasi, jo rankos iš tikrųjų nešvarios? – paklausė mis Bleklok. – Ir aš neapsirikau – anksčiau niekada jo nebuvau sutikusi?

– Taip. Nėra abejonių, kad apie jus sužinojo tik "Roial Spa", bet apsimetė atpažinęs. Šiame viešbutyje jis įsitaisė pateikęs suklastotus dokumentus.

– Gera pasipelnymo vieta, – tarė mis Bleklok. – Viešbutis labai brangus, jame apsigyvena turtingi žmonės. Visa tai puikiai suprantu. Bet ko Šercui prireikė Čipling Kleorne? Nejaugi jis manė, kad iš mūsų palups daugiau negu "Roial Spa"?

– Ar iš tikrųjų šiuose namuose nėra didesnių brangenybių?

– Žinoma, nėra. Jeigu būtų, žinočiau. Drįstu užtikrinti, inspektoriau, kad mes neturime nežinomo Rembranto paveikslo ar ko nors panašaus.

– Jeigu taip, vadinasi, jis pasikėsino į jūsų gyvybę. Beje, norėčiau šį tą daugiau sužinoti apie Mici.

– Jos dokumentai tvarkingi.

– Neabejoju, – tarė inspektorius. – Šerco dokumentai irgi buvo tvarkingi.

– Bet kažin kodėl jau Rudis Šercas sugalvojo mane nužudyti?

– Už Šerco nugaros galėjo stovėti kas nors kitas, – tarė Kredokas – Ar apie tai nepagalvojote?

Jis pasakė "už nugaros" perkeltine prasme, nors ir dingtelėjo; jeigu mis Marpl versija teisinga, išsireiškimas tikslus ir tiesiogine prasme. Bet mis Bleklok tai nepadarė nė mažiausio įspūdžio.

– Klausimas tas pats: kodėl kažkas panoro mane nužudyti? – tarė ji.

– Štai ir aš noriu, kad jūs atsakytumėte į šį klausimą, mis Bleklok.

– Aš? Bet kaip galiu atsakyti? Kokios nesąmonės! Priešų neturiu. Su kaimynais puikiausiai sugyvenu. Nesidomiu kitų paslaptimis. Juokinga apie tai net pagalvoti! O jeigu darote užuominą, kad čia įpainiota Mici, tai irgi absurdas. Kaip jau jums sakė mis Baner, Mici mirtinai išsigando perskaičiusi skelbimą "Laikraštyje". Ji šokosi krautis daiktų ir ketino tučtuojau iš čia dingti.

– Tai galėjo būti ir savotiškas manevras. Mici kuo puikiausiai žinojo – jūs priversite pasilikti.

– Žinoma, jeigu jau kas įkrito į galvą, tai rasti atsakymą galima į bet kokį klausimą. Tačiau garantuoju, jeigu Mici dėl kažkokių priežasčių imtų manęs nekęsti, paprasčiausiai įpiltų ko nors į valgį ir nevaidintų komedijos. Regis, policija nusistačiusi prieš užsieniečius? Gal Mici ir melagė, bet ne žudikė. Galite eiti ir vėl ją bauginti, bet jeigu ji neapsikentusi panorės viską metusi išeiti arba užsisklęs savo kambaryje, tai pietus virti aš priversiu jus.

Kredokas nuėjo į virtuvę. Mici uždavė tuos pačius klausimus ir išgirdo lygiai tokius pat atsakymus.

Taip, ji užrakinusi paradines duris tuoj po keturių. Ne, ne visuomet taip dariusi, bet tą vakarą ji nerimusi dėl "Baisiojo skelbimo". Užrakinti duris į kiemą nematė prasmės, nes mis Bleklok ir mis Baner pro jas vaikšto į tvartą, ėjo suginti ančiukų ir palesinti vištyčių, o misis Haimes, grįžusi iš darbo, tik pro tas duris įeinanti.

– Misis Haimes sakė, kad duris ji užrakinusi pusę šešių.

– O jūs tikėti?.. Taip, taip, jūs tikėti...

– O kodėl turėčiau netikėti?

– Jums tas pats, ką aš kalbėti. Jūs manimi netikėti.

– Manyk, kad sudarau galimybę kalbėti tiesą. Vadinasi, misis Haimes tų durų neužrakino?

– Ji buvo labai atsargi, todėl ir neužrakinti.

– Ką turi omenyje, šitaip sakydama?

– Tas vaikinas, jis dirbti ne vienas. Ne, jis žinoti, kur eiti, žinoti, kad tada, kai ateiti, durys atidarytos, taip patogiau – atidarytos!

– Ką nori pasakyti?

– O kokia nauda, kad aš kalbėti? Jūs nesiklausyti. Jūs sakyti, kad aš vargšė bėglė, aš nekalbėti teisybės. O toji anglų ledi baltais plaukais, o ne, ji niekada nekalbėti netiesą. Ji tokia angliška, tokia dora! Ir jūs tikėti ja, o ne aš. Bet aš galėti papasakoti truputį. O taip, galėti!

Ji trinktelėjo puodą ant viryklės.

– Mums svarbu viskas, ką tik kas sako, – tarsi pasiteisino Kredokas.

– Bet aš nieko nesakyti.. Kodėl? Jūs tokie pat, kaip ir visur. Persekiojate ir persekiojate vargšus bėglius. Jeigu aš sakyti, kad prieš savaitę, kai tas vaikinas atėjo prašyti mis Bleklok pinigų, o ji išgrūsti jį namo... Jeigu aš kalbėti, kad paskui girdėti, kad jis kalbėti su misis Haimes... Taip, taip, su ja prie oranžerijos, – jūs ir vėl sakyti: ak, tu išsigalvoti!

"Galimas daiktas", – pamanė Kredokas, o garsiai tarė:

– Bet juk tu negalėjai girdėti, ką jie ten kalbėjo?

– Ir jūs apsirikti! – išdidžiai pažvelgė Mici. – Aš eiti parinkti dilgėlių, aš virti tokią gardžią sriubą. Tai va, aš eiti ir girdėti: jie ten kalba. Jis sako: "Na, kaip aš galiu slėptis?" O ji sako: "Aš tau parodysiu kur". O paskui sako: "Penkiolika po penkių". O aš galvoti: "Ak, štai kaip tu elgiesi, mano ledi! Eiti iš darbo ir bėgti pas vyrus! Įsileisi jį į vidų. Turbūt mis Bleklok tai nelabai patiktų. Ji tave greitai išvarytų". Aš maniau – būsiu žiūrėti, klausyti, o paskui viską mis Bleklok papasakoti. Bet dabar suprantu, kad galvoti neteisingai. Ji su juo planavo ne meilę, ji su juo planavo apiplėšti ir nužudyti. O jūs kalbėti, kad aš viską išgalvoti. Jūs sakote – pikta Mici. Aš būsiu įkišti ją į kalėjimą.

Kredokas susimąstė. Gal Mici viską prisigalvojo? O gal tai tiesa? Atsargiai paklausė:

– Ar tikrai žinai, kad tai buvo Rudis Šercas?

– Žinoma. Jis išeiti, aš matyti, kad jis ėjo oranžerijos takeliu. O aš tuo metu, – pridūrė, – išeiti pažiūrėti, ar išdygti jaunos dilgėlės.

"Įdomu, – pamanė Kredokas, – kokios dilgėlės gali augti spalio mėnesį?" Jis suprato, kad Mici paprasčiausiai akimoju išgalvojo priežastį, nenorėdama prisipažinti tyčia sekusi tuos žmones.

– O ar daugiau nieko nenugirdai?

Mici liūdnai pažiūrėjo.

– Tai mis Baner, ta ilganosė, ėmė mane šaukti: "Mici, Mici!" Ir aš turėjau ateiti. Ji tokia bjauri! Vis landžioja, sako, išmokys mane gaminti valgį. Tai jau jos gaminimas! Jai visur vanduo, vanduo, vanduo!

– O kodėl praėjusį kartą nieko nesakei? – griežtai paklausė Kredokas.

– Todėl, kad neprisiminiau... Aš negalvoti... Aš paskui nutarti, kad jie turėti planą...

– Ar neapsirinki – tai iš tikrųjų buvo misis Haimes?

– Labai neapsirikti. Ji vagilė, toji misis Haimes. Ji vagia ir parodyti vagims gerus namus. Ką ji gauna už darbą sode, tokiai ledi mažai. Jai reikia apiplėšti mis Bleklok, kuri jai tokia gera.

– O jeigu sužinosiu, kad su Rudžiu Šercu buvo ne misi Haimes, o tu? Kas tada? – paklausė inspektorius.

– Jeigu jie kas nors matyti mane su juo, tai melas, melas, melas, – paniekinamai tarė Mici. – Kalbėti melą apie ką nors lengva, bet Anglijoje tai reikia įrodyti. Mis Bleklok taip man kalbėti, ir tas tiesa, ar ne? Aš nesikalbėti su vagimis ir žudikais. Joks anglų policininkas negali šitaip sakyti. Bet kaip aš galiu ruošti valgį, jeigu jūs čia kalbėti, kalbėti, kalbėti? Prašau išeiti iš mano virtuvė! Aš noriu gaminti savo labai aštrus padažas.

Kredokas paklusniai išėjo. Pirma jis įtarė Mici, dabar ėmė dvejoti. Nutarė pasikalbėti su Filipa Haimes. Per apklausą ji atrodė rami, gerai išauklėta jauna moteris. Jos neįtarė.

Kredokas perėjo holą ir apsirikęs pabandė atidaryti ne tas duris. Mis Baner, lipdama laiptais žemyn, skubinosi parodyti jam kelią.

– Ne, ne, – tarė ji. – Tos durys neatsidaro. Kitos, dešinėje. Lengva apsirikti, ar ne? Čia tiek tų durų!

– Daugoka, – pritarė Kredokas, nužvelgdamas siaurutį holą.

Mis Baner maloniai aiškino:

– Štai tos pirmosios – į rūbinę, už jų – į podėlį, dar toliau – į valgomąjį, – tai mūsų pusėje. O anoje – nedarinėjamos durys, kurias bandėte atplėšti, paskui tikrosios durys į svetainę, tada – į kamarėlę, kur laikomas porcelianas, toliau – į oranžeriją ir pačiame gale – durys į kiemą. Lengva apsirikti. Ypač šitos – jos taip arti vienos kitų. Aš irgi dažnai apsirikdama verždavausi pro anas duris. Paprastai jos būdavo užstumtos stalu, bet dabar stalą nugrūdo tolėliau.

Kredokas tuoj pastebėjo ploną horizontalią liniją, tarsi nubrėžtą duryse, kurias nesėkmingai bandė atidaryti. Suprato – tai stalo žymė. Galvoje šmėstelėjo neaiški mintis, ir jis paklausė:

– Nustūmė stalą? Kada?

– Gal prieš dešimt dienų ar porą savaičių.

– O kodėl?

– Neatsimenu. Rodos, dėl gėlių. Filipa prikišo pilną didžiąją vazą – ji komponuoja nuostabias puokštes – rudens gėlių, šakelių, lapų. Puokštė buvo tokia didelė, kad kabinosi net už plaukų, todėl Filipa tarė: "O kodėl nepastūmus stalo tolėliau? Gėlės dar gražiau atrodys sienos, o ne durų fone".

– Bet juk iš tikrųjų šios durys tikros, ne imitacija? – paklausė Kredokas.

– Taip, taip, tikros. Į mažąją svetaine. Bet kambarius sujungus, dviejų durų nebereikia ir jas užrakino.

– Užrakino? – vėl atsargiai bandė išsiaiškinti Kredokas. – Norite pasakyti: užkalė? Ar paprasčiausiai tik užrakino?

– Manau, užrakino raktu ir užkišo kaiščiu.

Jis pabandė atitraukti viršutinį kaištį. Lengvai pasidavė, labai jau lengvai...

– O kada šias duris buvo atidarę paskutinį kartą? – paklausė.

– Tikriausiai labai seniai. Kol aš čia gyvenu, niekas nedarinėjo.

– O kur raktas?

– Ten, hole, stalo stalčiai pilni raktų. Tikriausiai ir nuo šitų durų.

Kredokas nusekė jai iš paskos ir rado daug surūdijusių raktų. Atidžiai kiekvieną apžiūrėjęs, vieną atrinko ir grįžo prie durų. Rak-

tas lengvai įlindo į spynos skylutę ir be garso pasisuko. Truktelėjo duris, ir šios tyliai atsidarė.

– Atsargiau, – šūktelėjo mis Baner, – anoje pusėje gali būti kas nors pastatyta.

– Mis Baner, šitas duris buvo atidarę visai neseniai. Spyna ir vyriai sutepti.

– Bet kas čia galėjo nagus kišti? – nustebusi paklausė moteris.

– Štai šitą aš ir turiu išsiaiškinti, – niūriai atsakė Kredokas. O savy pamanė: "Iksas iš gatvės? Lyg ir ne. Tą vakarą Iksas buvo čia, viduje, svetainėje".

Pipas ir Ema

Šį kartą mis Bleklok atidžiai klausėsi Kredoko žodžių. Ji buvo protinga moteris ir bemat pajuto, kur inspektorius suka.

– Taip, – ramiai tarė mis Bleklok, – tai iš esmės viską keičia... Niekas neturėjo teisės atidaryti anų durų. Bet kiek žinau, niekas jų ir nedarinėjo.

– Tik prisiminkite, – reikalavo inspektorius. – Kai užgeso šviesa, kažkas iš buvusiųjų kambaryje galėjo išslinkti pro tas duris, prisėlinti prie Šerco ir iššauti.

Mis Bleklok kone skiemenuodama paklausė:

– Ir jūs tikite, kad kažkas iš tų eilinių žmonių, vienas mano mielų kaimynų, slapta išslinkęs taikėsi mane nužudyti? Bet kodėl mane? Sakykite, susimildami?

– Man atrodo, į šį klausimą privalote jūs pati atsakyti, mis Bleklok.

– Bet aš neturiu ko atsakyti, inspektoriau, patikėkite.

– Ką gi, pradėsime nuo pradžių. Kam atiteks palikimas po jūsų mirties?

Kiek pasvarsčiusi, mis Bleklok atsakė:

– Patrikui ir Džulijai. Dora Baner gaus namų apystatą ir šiokią tokią kasmetinę kompensaciją. Bet, tiesą sakant, nelabai ką turiu palikti. Turėjau vokiečių ir italų vertybinių popierių, bet jie nuvertėjo. Ir mokesčiai dabar dideli, o procentai menki, taigi mane nužudyti nėra jokios prasmės... Didžiąją pinigų dalį įdėjau į banką prieš metus.

– Ir vis dėlto šiokį tokį turtą turite, ir jį paveldės jūsų seserėnas ir seserėčia.

– Nejaugi Patrikas su Džulija susigalvojo mane pribaigti? Tiesiog negaliu patikėti. Pagaliau jie ne tokie jau vargšai.

– Ar gerai žinote?

– Ne, tik iš žodžių... Bet aš kategoriškai atsisakau juos įtarinėti. Gal kada ir atsiras prasmė mane nužudyti, tik ne dabar.

– Ką turite omenyje, mis Bleklok? – inspektorius nusitvėrė jos žodžių.

– Tai, kad kada nors, galimas daiktas, gana greitai, aš tapsiu labai turtinga. Daugiau kaip dvidešimt metų buvau Rendelo Hedlero sekretore ir artimu draugu.

Kredokas sukluso. Rendelas Hedleras buvo vienas stambiausių finansų pasaulio magnatų. Įžūlios spekuliacijos ir visokie triukai jį taip išpopuliarino, kad šį žmogų iki pat šiol daug kas atsiminė. Hedleras mirė, jeigu Kredokas neklydo, 1937 ar 1938 metais.

– Tikriausiai apie jį girdėjote? – paklausė mis Bleklok.

– O, žinoma. Juk jis buvo milijonierius?

– Sakyčiau, multimilijonierius, nors jo finansai nebuvo stabilūs. Mėgdavo didelius pinigus investuoti į rizikingą biznį. Pastaruosius dvidešimtį metų kas jau kas, o aš tikrai turėjau priežastį nužudyti misis Hedler.

– O argi misis Hedler nerūgojo vyro, į kairę ir į dešinę švaistančio kapitalą?

– Nesistenkite vaizduoti nekaltą avinėlį. Jūs trokštate žinoti, ar aš buvau Rendelo Hedlero meilužė? Ne, nebuvau. Ir vargu ar Rendelas kada nors dūsavo dėl manęs. Jis mylėjo Belą, savo žmoną, ir mylėjo iki pat savo mirties. Toks jo elgesys vertas pagarbos. Matote, inspektoriau, seniai seniai, kai Rendelas dar netvirtai stovėjo ant kojų verslo pasaulyje, kartą atsidūrė prie bankroto duobės krašto. Suma buvo menka – vos keliolika tūkstančių. Jis žengė svarbų žingsnį, labai rizikingą ir akiplėšišką, o tokie būdavo visi jo sprendimai, bet neturėjo pinigų operacijai baigti iki galo. Aš jį išgelbėjau. Turėjau šiek tiek susitaupiusi. Aš tikėjau Rendelu. Ir atidaviau jam viską, iki paskutinio penso. Ir jam pasisekė. Po savaitės Rendelas tapo pasakiškai turtingas.

Po to su manimi jis elgėsi kaip su jaunesniąją partnere. Kokie nuostabūs buvo laikai! – mis Bleklok atsiduso. – O paskui mirė tėvas, mano sesuo tapo bejėge invalide. Teko viską mesti ir ją prižiūrėti. Rendelas po trejų metų mirė. Per mūsų bendradarbiavimo

laiką aš sukaupiau gana sọlidų turtą ir netikėjau, kad jis man ką nors paliks, bet buvau iki sielos gelmių sukrėsta ir labai išdidi, taip, išdidi, paaiškėjus, jog jei Bela mirtų anksčiau už mane (o ji iš tų varganų būtybių, apie kurias sakoma – jau ne šios žemės gyventojas), aš tapsiu vienintele Hedlero turtų paveldėtoja. Manau, vargšelis iš tikrųjų neturėjo kam palikti sukauptą kapitalą. Bela, šita mieloji moteris, pašiurpo. Ji iš tikrųjų nuostabi moteris. Dabar gyvena Škotijoje. Seniai nesimatėme, tik pasveikiname viena kitą per Kalėdas. Prieš pat karą mudvi su seserimi išvažiavome Šveicarijon, į sanatoriją. Ten sesuo ir mirė nuo tuberkuliozės... Aš grįžau į Angliją prieš metus.

– Vadinasi, galite praturėti. O kada?

– Iš auklės, Belos slaugytojos, girdėjau – Bela greitai užges. Tai gali atsitikti... po kelių savaičių. – Ir liūdnai pridūrė: – Bet dabar pinigai man neturi didesnės vertės. Mano poreikiai maži, visiškai pakanka, ką turiu. Anksčiau būčiau spjovusi į senatvę ir žaidusi biržoje, bet dabar... Taigi, jūs suprantate, inspektoriau, kad Patriko ir Džulijos užmačia mane nužudyti būtų labai kvaila – kodėl gi nepalaukus poros savaičių?

– Taip tai taip, mis Bleklok, bet kas bus, jeigu jūs mirsite pirmiau negu misis Hedler? Kam tada atiteks palikimas?

– Teisėtiems palikuonims, arba kaip ten juos vadina, – vienintelės Rendelo sesers Soni vaikams. Rendelas su ja susivaidijo. Soni ištekėjo už žmogaus, kurį jis laikė sukčiumi.

– O ar jis iš tikrųjų buvo sukčius?

– Nepataisomas. Bet, matyt, moterims patiko. Graikas, o gal rumunas... Palaukite, kaip ten jis?.. A, Stemfordis, Dmitrijus Stemfordis.

– Ar seseriai ištekėjus, Rendelas ją išbraukė iš paveldėtojų sąrašo?

– O, ne! Soni pati buvo labai turtinga. Rendelas jai buvo suspėjęs paskirti stambią sumą taip, kad vyras prie pinigų nagų negalėtų prikišti. Bet tikriausiai juristai jį įkalbėjo nurodyti paveldėtoją tam atvejui, jeigu Bela gyventų ilgiau už mane, ir jis, ilgai dvejojęs, įvardijo Soni vaikus.

– Vadinasi, jie turėjo vaikų?

– Taip. Pipą ir Emą. – Mis Bleklok susijuokė. – Žinoma, skamba labai juokingai. Tik tiek apie juos žinau – Soni kartą parašė Belai po vestuvių, prašydama pranešti Rendelui, jog esanti

labai laiminga, kad neseniai pagimdžiusi dvynukus ir kad juos pakrikštijusi Pipu ir Ema. Kiek žinau, daugiau laiškų Bela negavo. Bet, suprantama, Bela gali jums daugiau papasakoti.

– Mis Bleklok, jūs apsirikote teigdama, kad nėra žmonių, kurie geistų jūsų mirties. Bent jau du žmonės be galo šituo suinteresuoti. Kiek dabar metų dvynukams?

– Manau, dvidešimt penkeri ar dvidešimt šešeri. – Jos veidas pasidarė rimtas. – Bet juk jūs nemanote, kad...

– Aš manau, kad kažkas į jus šovė ir norėjo nužudyti. Manau, tas žmogus ar žmonės gali pabandyti ir dar kartą. Norėčiau, kad būtumėte labai atsargi, mis Bleklok. Pasistenkite.

Filipa Haimes ištiesė nugarą, nuo prakaituotos kaktos atmetė plaukų sruogą. Ji ravėjo gėlių klombą.

– Klausau jūsų, inspektoriau.

– Šį rytą kai ką sužinojau. Tai liečia jus.

Filipa kilstelėjo antakius.

– Misis Haimes, jūs teigiate nepažinusi Rudžio Šerco?

– Taip.

– Ir pirmą kartą jį išvydote tik mirusį? Taip ar ne?

– Suprantama. Niekad anksčiau nė akyse neregėjau!

– O man pasakojo, kad su juo kalbėjotės Mažojo Pedokso oranžerijoje. Jis paklausęs, kur jam pasislėpti, ir jūs pažadėjusi parodyti vietą, ir paskyrėte laiką: penkiolika po šešių. Kaip tik penkiolika po šešių Rudis Šercas iš autobusų stotelės atėjęs į sodybą praėjusio penktadienio vakarą.

Įsiviešpatavo tyla. Po valandėlės Filipa paniekinančiai nusijuokė.

– Numanau, kas papasakojo. Labai jau šlykštus melas. Kažkodėl Mici manęs nekenčia.

– Vadinasi, neigiate?

– Žinoma. Savo gyvenime nė karto nebuvau susitikusi su Rudžiu Šercu, o tą rytą oranžerijoje nė nebuvau. Aš buvau čia, darbe.

– Kurį rytą?

Moteris kiek sutriko.

– Kiekvieną rytą. Aš čia ateinu kiekvieną rytą. Ir dirbu iki pirmos valandos. – Ir vėl su panieka pridūrė: – Nėra ko klausytis tos Mici. Ji visą laiką meluoja.

Jeigu Leticija Bleklok truputį ir sutriko, misis Harmon su savo viešnia atėjus arbatėlės, tai mis Marpl, toji viešnia, vargu ar šitą pastebėjo, nes namų šeimininkę matė pirmą kartą. Mis Marpl pasirodė esanti iš tų pagyvenusių damų, kurios labiausiai už viską domisi apiplėšimo istorijomis.

– Jie kur panorėję gali įlįsti, mano mieloji, – aiškino šeimininkei. – Tiek atsirado naujų amerikietiškų būdų! Bet aš laikausi senų papročių. Kablys ir akutė! Jie gali išlaužti spyną ir ištraukti kaiščius, bet prieš varinį kablį – bejėgiai. Ar kada išbandėte?

– Ko gero, mes nieko nenutuokiame apie užraktus ir skląsčius, – žvaliai atsakė mis Bleklok. – Iš mūsų nėra ko vogti.

– Turbūt plėšiko įsiveržimas – labai baisus dalykas? – paklausė mis Marpl.

– Aš vos nenumiriau, – tarė Banč.

– Taip, teko pasijaudinti, – prisipažino mis Bleklok.

– Tai tiesiog Dievo apvaizda, kad jis paslydo ir nusišovė. Dabar plėšikai nepaprastai sužvėrėjo. O pro kur jis įlindo į namą?

– Tikriausiai mes prastai uždarėme duris.

– O, ledi! – sušuko mis Baner. – Aš pamiršau pasakyti, kad šįryt inspektorius elgėsi labai keistai. Prisispyręs reikalavo, kad atidarytume antrąsias duris, tas, kurių niekada nedarinėjame. Klausinėjo apie spyną ir pareiškė, kad ji esanti neseniai sutepta. Bet aš nesuprantu, kodėl, juk...

Ji niekaip nepastebėjo mis Bleklok ženklų, reikalaujančių prikąsti liežuvį, o kai pastebėjo, tai taip ir liko išsižiojusi.

– O, Leti, aš paprasčiausiai... aš norėjau pasakyti, Leti, Dieve, kokia aš kvaila!

– Nesigraužk, – tarė mis Bleklok, bet aiškiai buvo matyti – ji sudirgo. – Man tik atrodo, kad inspektoriui nepatiks, jeigu apie tai garsiai šnekėsi. Aš net nežinojau, kad ir tu ten buvai, kai Kredokas eksperimentavo. Jūs juk suprantate, misis Harmon?

– O, žinoma, – atsakė Banča. – Mes niekam nė žodžio, ar ne, teta Džeine? Bet vis dėlto norėčiau žinoti, kodėl jis...

Ji giliai susimąstė. Mis Baner nenustigo kėdėj, ir ji atrodė pats nelaimingiausias žmogus pasaulyje. Pagaliau vėl pratrūko:

– Aš nuolat ką nors lepteliu. O Dieve, kokia tau kančia su manimi gyventi, Leti!

Mis Bleklok tučtuojau atsakė:

– Tu man didžiausias džiaugsmas, Dora. Ir apskritai, tokiame menkučiame miestelyje, koks yra Čiping Kleornas, juk, tiesą sakant, negali būti jokių paslapčių.

– Teisybė, – tarė mis Marpl. – Čia gandai sklinda pačiu netikėčiausiu būdu.

– O! – staiga tarė misis Harmon. – Aš supratau! Na, žinoma, jeigu anos durys irgi atsidaro, kažkas galėjo pro jas tamsoje įlįsti ir apiplėšti... Tik šito, savaime suprantama, niekas nepadarė, nes užpuolikas buvo iš "Roial Spa", ar ne? Nieko nesuprantu, – ji vėl nusiminė.

– Vadinasi, tai atsitiko čia? – paklausė mis Marpl ir atsiprašinėdama pridūrė: – Bijau, jūs palaikysite mane pernelyg smalsia, mis Bleklok, bet tai toks sukrečiantis įvykis, kad... Kai skaitai laikraščiuose – kas kita, o čia juk atsitiko pažįstamiems... Aš tiesiog trokštu viską kuo smulkiausiai išgirsti ir pabandyti įsivaizduoti, kaip čia buvo, suprantate, ką turiu omenyje...

Mis Marpl tučtuojau išgirdo išsamų ir painų Banč ir mis Baner pasakojimą, kurį kartais viena kita pastaba ar patikslinimu pertraukdavo mis Bleklok.

Įėjo Patrikas, draugiškai palaidė liežuvį ir net suvaidino Rudį Šercą.

– O teta Leti stovėjo čia... kampe prie arkos. Stokite ten, teta Leti.

Mis Bleklok paklusniai atsistojo ir parodė mis Marpl kulkų žymes.

– Koks stebuklas, sakyčiau, dangaus siųstas išsigelbėjimas! – sujaudinta tarė mis Marpl.

– Aš kaip tik norėjau pasiūlyti svečiams cigarečių. – Mis Bleklok galvos mostelėjimu parodė sidabrinę cigaretinę ant stalo.

– Žmonės taip neatsargiai rūko, – nepatenkinta pareiškė mis Baner. – Niekas nevertina gerų baldų, ne taip, kaip anksčiau. Tik pažiūrėkite, kokia baisi degynė. Ir sugalvok tu man padėti cigaretę tiesiai ant stalo. Gėda!

Mis Bleklok atsiduso:

– Ko gero, mes pernelyg daug mąstome apie daiktus.

Mis Baner bičiulės daiktus mylėjo taip aistringai, tarsi jie būtų jos. Banč Harmon šį jos bruožą vadino nuostabiu.

– Puikus stalelis, – mandagiai tarė mis Marpl. – O kokia nuostabi porceliano lempa!

Ir vėl mis Baner pagyrimą įvertino taip, tarsi ne mis Bleklok, o ji būtų lempos savininkė.

– Ar tikrai nuostabi? Drezdeno porcelianas. Mes dvi tokias turime. Antroji, rodos, kambarėlyje.

– Tu viską žinai, kas tik kur yra, Dora... Arba manai žinanti, – nuoširdžiai tarė misis Bleklok. – Mano daiktais rūpiniesi labiau už mane pačią.

Mis Baner nuraudo.

– Aš myliu gražius daiktus, – tarė.

– Turiu prisipažinti, – tarė mis Marpl, – kad tie keli daiktai, kuriuos turiu, man irgi labai brangūs. Tiek prisiminimų su jais susiję! Lygiai kaip ir fotografijos. Dabar žmonės mažai fotografuojasi. O aš mėgstu rinkti pusbrolių, pusseserių nuotraukas – nuo gulinčių vystykluose iki užaugusių.

– Jūs turite ir mano klaikų paveiksliuką – tada buvau trijų metų, – tarė Banča. – Su foksterjeru, tokiu žvairaakiu...

– Turbūt tetulė turi daug jūsų fotografijų? – mis Marpl paklausė Patriką?

– O, mes tik tolimi giminaičiai, – atsakė Patrikas.

– Atrodo, Elinora atsiuntė man vieną tavo vaikišką fotografiją, Pat, – tarė mis Bleklok. – Bet kažkur dingo. Kol neparašė apie jūsų atvykimą, net buvau pamiršusi, kiek tavo motina turėjo vaikų ir kokie jų vardai.

– Dar vienas laikmečio bruožas, – tarė mis Marpl. – Dabar žmonės dažnai nepažįsta savo jaunųjų giminaičių. Senais gerais laikais, kai nepaprastai buvo vertinami šeimos ryšiai, šito nebūdavo.

– Paskutinį kartą Pato ir Džulijos motiną mačiau vestuvėse prieš trisdešimt metų, – tarė mis Bleklok. – Ji buvo labai daili mergina.

– Todėl jos tokie geri vaikai, – šyptelėjo Patrikas.

– Mes turime seną puikų albumą, – tarė Džulija. – Atsimenate, teta Leti, neseniai jį vartėme. O kokios keistos kažkada buvo mergaičių skrybėlės!

– O kokios protingos tarėmės esančios! – atsiduso mis Bleklok.

– Nėra ko pergyventi, teta Leti, – tarė Patrikas. – Kai po

kokių trisdešimties metų Džulija užtiks savo seną fotografiją, vargu ar jai beatrodys, kad buvusi daili rožytė...

– Ar jūs tyčia taip? – paklausė Banča grįžusi namo. – Tyčia pradėjote kalbėti apie fotografijas?

– Žinoma, mano mieloji, – atsakė mis Marpl, – juk taip įdomu, kad mis Bleklok iš veido nepažįsta nė vieno savo seserėno... Manau, inspektorių Kredoką tai sudomins.

Ryto rūpesčiai Čiping Kleorne

Seržantas Fletčeras liko Mažajame Pedokse.

Mici turėjo laisvą dieną. Tokiomis dienomis ji visuomet vienuoliktą valandą išvažiuodavo į Menhemą Vestą. Mis Bleklok su Dora išėjo į kaimą. Šeimininkei leidus, seržantas Fletčeras liko namuose.

Fletčeras svarstė. Kažkas sutepė duris, norėdamas tyliai išeiti iš svetainės vos užgesus šviesai. Mici tų durų neprireikė, todėl ji negalėjo būti įtariama.

Kas liko? Kaimynai, mąstė Fletčeras, irgi atpuola. Seržantas negalėjo įsivaizduoti, kaip jie būtų įsigudrinę sutepti duris. Liko Patrikas ir Džulija Simonsai, Filipa Haimes ir galbūt Dora Baner. Dabar Simonsai buvo Milčestere, Filipa Haimes darbe. Ir vis dėlto, mąstė Fletčeras, tas duris sutepė kažkas iš namiškių. Jo apmąstymus nutraukė kažkieno žingsniai. Seržantas vikriai priėjo prie laiptų ir pažvelgė žemyn.

Holu ėjo misis Svetenhem su krepšiu rankoje. Žvilgtelėjusi svetainėn, patraukė į valgomąjį. Išėjo be krepšio.

Seržantas Fletčeras sukrutėjo, grindų lenta girgžtelėjo, ir misis Svetenhem atsigręžė. Kilstelėjusi galvą, paklausė:

– Ar čia jūs, mis Bleklok?

– Ne, tai aš, misis Svetenhem, – atsakė Fletčeras.

Misis Svetenhem aiktelėjo:

– Dieve! Kaip išgąsdinote. Pamaniau – dar vienas plėšikas.

Fletčeras nulipo žemyn.

– Iš visko matyti, namai nelabai saugomi, – tarė jis. – Nejaugi šitaip kas tik ponorėjęs gali laisvai įeiti ir išeiti?

– Aš atnešiau svarainių iš savo sodo, – paaiškino misis Svetenhem. – Mis Bleklok norėjo virti želė, o svarainių neturi Krepšį palikau valgomajame.

Ir nusišypsojo.

– O, suprantu, jūs norite sužinoti, kaip įėjau? Labai paprastai – per užpakalines duris. Pas mus taip įprasta, seržante. Niekam ir galvon neateina užsirakinėti dieną.

Jau išeidama pridūrė:

– Nedrįstu jūsų ilgiau gaišinti. Turbūt turite daugybę reikalų. Dar kas nors turi atsitikti, ar ne?

– Kodėl, misis Svetenhem?

– Jūs čia, ir aš pamaniau – vadinasi, veikia gauja. Pasakykite mis Bleklok, kad atnešiau svarainių.

Misis Svetenhem išėjo. Fletčerą tarsi kas maišu per galvą trenkė. Dar visai neseniai jis manė, kad durų vyrius sutepė kažkas iš namiškių. Dabar matė – apsiriko. Svetimiems tereikėjo tik palaukti, kol Mici išvažiuos autobusu, o Leticija su Dora Baner kur nors išeis. Nieko paprastesnio! Vadinasi, jis negalėjo atmesti nė vieno, kurie tą vakarą buvo svetainėje.

– Mergatroid!

– Ką, Hinč?

– Žinai, aš pamaniau...

– Ką pamanei?

– Ilgai sukau galvą... Žinai, Mergatroid, tai, kas atsitiko tą vakarą, tik akių dūmimas.

– Akių dūmimas.

– Aha. Štai, Mergatroid, sušiaušk plaukus ir paimk šitą semtuką. Įsivaizduok, kad tai pistoletas.

– Oi, – nervingai sušuko mis Mergatroid.

– Puiku. Tik nebijok, jis nesikandžioja. Eik prie durų. Tu – plėšikas. Stok ten. Dabar turi įeiti į virtuvę ir iškrėsti visas tas kvailystes. Paimk žibintą. Uždek.

– Bet kaipgi vidury baltos dienos!..

– O kam tau duota vaizduotė, Mergatroid? Na, uždek.

Mis Mergatroid, paspaudusi žibintą po pažastimi, gana negrabiai padarė, kas liepiama.

– Taip, – pareiškė mis Hinčklif, – na, važiuojam. Prisimink, kaip kilmingųjų mergaičių institute vaidinai Herminą "Vasaros nakties sapne". Vaidink pagaliau! Iš visos širdies. "Rankas aukštyn!" – štai tavo tekstas, ir nereikia griebtis jokių ten "prašom".

Mis Mergatroid paklusniai pakėlė žibintą ir, mojuodama pistoletu, žengė į virtuvę.

– Rankas aukštyn! – cyptelėjo ir sudirgusi pridūrė: – Dieve, kaip sunku!

– Kodėl?

– Tos durys. Jos neužsifiksuoja. Tik ir žiūrėk, kad netrenktų, o abi rankos užimtos.

– Taip, taip, taip... – įsijausdama pasakė mis Hinčklif, – o Mažojo Pedokso svetainės durys irgi visą laiką darinėjosi. Jos ne visai tokios, kaip mūsų, bet taip pat varstosi į abi puses. Todėl Leti Bleklok ir nusipirko tą keistą sunkų fiksatorių. Savo gyvenime nebuvau mačiusi tokio daikto.

– Galbūt plėšikas ką nors įkišo, kad durys nesidarinėtų?

– Ar tu sveiko proto, Mergatroid? Kada būtų spėjęs? Atidaro duris, pasako: "Atleiskite, aš tuoj", pasilenkia, kyšteli kažką tarp durų, o tada jau sušunka: "Rankas aukštyn!" Pabandyk duris prilaikyti petimi.

– Vis tiek labai nepatogu, – pasiskundė mis Mergaitroid.

– Taip, taip, taip, – vėl suburbeno mis Hinčklif. – Pistoletas, žibintas rankose, dar ir duris prilaikyk, – ar ne per sunku vienam? O jeigu per sunku, tai kokią išvadą galima padaryti?

Mis Mergatroid net nebandė sukti galvos. Tik įsmeigė nustebusias akis į draugę, laukdama, ką dar ši paskelbs.

– Mes žinome, jis turėjo pistoletą, nes šovė, – tarė mis Hinčklif. – Ir žibintą, nes jį irgi visi matė, jeigu tik tai buvo ne masinė hipnozė... Vadinasi, klausimas toks: ar kas nors prilaikė duris?

– Bet kas?

– Kad ir tu, Mergatroid. Kiek pamenu, prieš užgęstant šviesai stovėjai už durų. – Mis Hinčklif nuoširdžiai nusijuokė. – O juk tu labiausiai įtartina asmenybė, ar ne? Bet kam šaus galvon atkreipti į tave dėmesį? Tiek to, duokš semtuką, ačiū Dievui, tai ne tikras pistoletas, o dar, ko gero, nusišautum!

– Labai keista, – nusistebėjo pulkininkas Isterbrukas.

– Apie ką tu, mielasis?

– Ateik.

– Kas atsitiko, mielasis?

Misis Isterbruk atsistojo pulkininko garderobo tarpduryje.

– Atsimeni, kažkada tau rodžiau pistoletą.

– O, žinoma, Arči, tokį bjaurų juodą daiktelį.
– Taigi. Suvenyras iš Azijos. Jis buvo šioje dėžutėje. Atsimeni?
– Atsimenu.
– O dabar nėra!
– Tai bent, Arči!
– Gal paėmei?
– Ką tu, net prisiliesti bijojau!
– Tai gal ta senoji niurna, kaip ten ji...
– Misi Bat nė už ką šitaip nepadarytų. O gal vis dėlto paklausti?
– Ne, geriau jau ne. Pasklis visokios kalbos. Verčiau sakyk, ar pameni, kada tau rodžiau?
– Gal prieš savaitę. Vis bambėjai, kad skalbykla blogai išplovusi apykakles, ištraukei dėžutę, o jos dugne – pistoletas, ir aš paklausiau – kas tai?
– Teisingai. Maždaug prieš savaitę. O ar nepameni, kokia buvo diena?
Misis Isterbruk susimąstė.
– Na, taip... Šeštadienis. Mes ketinome eiti į kiną, bet nėjome.
– Hm... o ar neapsirinki? Gal anksčiau? Gal penktadienį? O gal net užpraeitą savaitę?
– Ne, mielasis. Puikiausiai prisimenu. Tai buvo trisdešimtą, šeštadienį. Paprasčiausiai dėl tos nelaimės atrodo, kad viskas buvę senų seniausiai. Aš net galiu pasakyti, kodėl prisimenu. Todėl, kad tai buvo kitą dieną po mis Bleklok antpuolio. Aš išvydau pistoletą, ir jis man priminė vakarykštį šaudymą.
– Ak, tiesiog kalnas nuo pečių nusirito, – atsiduso pulkininkas.
– Bet kodėl, Arči?
– O todėl – jei pistoletas būtų dingęs prieš užpuolimą, galėčiau manyti, kad jį nukniaukė tas perėjūnas Šercas.
– Bet iš kur jis galėjo žinoti, kad turi pistoletą?
– Gangsteriai sužino pačiu keisčiausiu būdu. Jie viską apie visus žino.
– Koks tu protingas, Arči!
– Ha! Tai jau šį bei tą patyriau per savo gyvenimėlį. Bet jeigu gerai atsimeni mačiusi pistoletą po plėšiko užpuolimo, tai viskas gerai. Juk negalėjo jis šauti iš mano pistoleto?

– Žinoma, ne.

– Ačiū Dievui. O taip tektų pranešti policijai. Tektų atsakyti į daugybę nemalonių klausimų. Niekur nedingčiau. O aš savo laiku neužsitarnavau leidimo nešioti ginklą... Bet vis dėlto kur jis galėjo prašepti, tas prakeiktas pistoletas?

– Gal misis Bat paėmė? Tiesa, ji man atrodo be galo padori moteris, bet turbūt po plėšimo siautėjimo susinervino ir nutarė, kad turint namuose pistoletą – vis šioks toks išsigelbėjimas. Tik, žinoma, misis Bat neprisipažins. O aš ir neklausiu. Juk gali įsižeisti. O ką mes be jos veiktume? Namai tokie dideli... Aš viena paprasčiausiai nesusitvarkyčiau.

– Žinoma, – tarė pulkininkas, – geriau jau nieko nesakyti.

Ryto rūpesčiai Čiping Kleorne
(Tęsinys)

Mis Marpl išėjo pro pastoriaus namų vartus ir pasuko žemyn siauru skersgatviu, vedančiu į pagrindinę gatvę. Pražingsniavusi "Raudonosios karvės" barą ir mėsinę, valandėlei stabtelėjo ir pažvelgė į misterio Elioto antikvarinės parduotuvės vitriną. Visai šalia buvo "Žydrosios paukštės" arbatinė ir kavinė.

Žiūrėdama į vitriną, mis Marpl akies krašteliu pastebėjo mis Dorą Baner, įeinančią į "Žydrąją paukštę", ir tuoj nusprendė – ne pro šalį išgerti puodelį kavos, kai gelia baisus vėjas ir taip šalta.

Mis Marpl, truputį prisimerkusi, žvalgėsi po "Žydrosios paukštės" prietemą. Staiga prie pat ausies išgirdo Doros Baner balsą:

– Labas rytas, mis Marpl. Prisėskite. Aš viena.

– Ačiū.

Mis Marpl išdidžiai atsisėdo ant gremėzdiško firminio krėslo.

– Toks stiprus vėjas, – pasiskundė, – o mane kamuoja reumatizmas, nebegaliu greitai vaikščioti.

– Puikiai suprantu. Vienu tarpu kentėjau nuo išijo, tai kone miriau iš skausmo.

Damos ėmėsi godžiai, iš panagių gvildenti reumatizmą, išiją ir neuritą. Apniukusi merguželė rožiniu chalatu, išgražintu mėlynais paukščiais, žiovaudama, pavargusiu, kančios kupinu veidu priėmė užsakymą – kavos ir pyragaičių.

– Pyragaičius tai jie moka kepti, – suokalbininkiškai sušnibždėjo mis Baner.

– Mane sudomino toji nuostabiai daili mergina, kurią sutikome, išėjusios iš mis Bleklok, – tarė mis Marpl. – Rodos, prižiūri gėlynus ar dirba laukuose. Kaip ten ji – Haimes?

– Taip, taip, Filipa Haimes. Mes ją vadiname "mūsų nuomininke". – Mis Baner nusijuokė. – Maloni, rami moteris. Tikra ledi, suprantate, ką aš turiu galvoje...

– Įdomu. Pažinau vieną pulkininką Haimesą – tarnavo indų kavalerijoje. Gal jos tėvas?

– Ši jos pavardė pagal vyrą. Našlė. Vyras žuvo Sicilijoje ar Italijoje.

– Ar tik ji neužmezgė romanėlį? – pasmalsavo mis Marpl. – su tuo aukštuoju jaunuoliu?

– Su Patriku? Manote? Man atrodo, ne...

– Turiu omenyje jaunuoli su akiniais. Mačiau ten jį...

– Ak, štai jūs apie ką! Apie Edmundą Svetenhemą. Tss... Antai kampe sėdi jo motina, misis Svetenhem. Tiesą sakant, šito nežinau. Manote, Filipa jam patinka? Jis toks savotiškas, kartais kalba apie labai keistus dalykus. O visi kažkodėl mano, kad jis protingas, – aiškiai nesutikdama su tokia nuomone, tarė mis Baner.

– Protas – dar ne viskas, – mis Marpl palingavo galva. – O štai ir mūsų kava.

Niūrioji merguželė blinktelėjo ant stalo padėklą. Mis Marpl ir mis Baner ėmė viena kitai siūlyti pyragaičius.

– Kaip įdomu – juk jūs su mis Bleklok kartu mokėtės! Tai jau tikrai laiko išbandyta draugystė.

– Teisybė, – atsiduso mis Baner. – Mažai būna tokių ištikimų senai bičiulystei, kaip mieloji mis Bleklok. O Dieve, kaip seniai tai buvo! Tokia daili mergaičiukė, taip mylėjo gyvenimą! Kaip liūdna!

Mis Marpl atsiduso ir palingavo galva, nors absoliučiai nesuprato, kas gi čia taip liūdna.

– Gyvenimas sunkus, – burbtelėjo ji.

– Ir sunki našta širdį slegia, – sušnibždėjo mis Baner. Jos akyse sužvilgo ašaros. – Aš visuomet prisimenu šitą eilėraštį. Apie kantrybę ir susitaikymą. Toks didvyriškumas ir atkaklumas negali likti neįvertintas. Mis Bleklok verta didžiausios laimės.

– Pinigai gali labai palengvinti gyvenimą, – tarė mis Marpl.

Ji ramia širdimi praleido pro ausis tą pastabą, nes pamanė, kad

mis Baner užsimena apie mis Bleklok namų perteklių artimiausioje ateityje. Tačiau mis Baner ūmai pasuko kalbą kita linkme.

– Pinigai! – karštai sušuko ji. – Žinote, aš manau, kad iš tikrųjų suprasti, ką reiškia pinigai, o teisingiau sakant – jų neturėjimas, galima tik savo kailiu.

Mis Marpl pritardama palinksėjo.

Mis Baner tęsė:

– Dažnai girdėjau žmones kalbant: "Aš linkęs geriau visai nepietauti negu pietauti be gėlių ant stalo". Bet ar dažnai tie žmonės buvo nevalgę pietų? Jie neįsivaizduoja kas tai. Viską reikia pačiam išgyventi... Badas. Kai turi tik duonos, mėsos pastos tūtelę ir margarino trupinį. Ir metų metus vien tuo maitiniesi, ir eini iš proto, svajodama apie gerą mėsos gabalą su daržovėmis. O rūbai! Lopyta, adyta ir vėl lopyta, sveikos vietos nelikę, o vis įtikinėji save – niekas nepastebės. O darbo ieškojimas! Ir visur tau sako, kad jau esi per sena. Kai pagaliau surandi vietelę, jėgos nebe tos. Ir apalpsti, ir vėl atsiduri gatvėje. O butas! Amžina bėda – buto mokestis, o mokėti būtinai reikia, nes kitaip išmes. Kai tokios kainos, gyvenimui lieka vos vos. Ir iš pensijos nelabai pašokinėsi, nelabai.

– Puikiai jus suprantu, – užjausdama tarė mis Marpl.

– Aš parašiau Leti. Atsitiktinai jos pavardę užtikau laikraštyje. Aprašė labdaros pusryčius Milčesterio ligoninėje. Juodos raidės rėkte rėkė: "Mis Leticija Bleklok". Ir aš ūmai grįžau į praeitį. Šimtą metų apie ją nieko nebuvau girdėjusi. Ji dirbo sekretore pas vieną be galo turtingą žmogų, jūs žinote – pas Hedlerą. Ji visuomet buvo protinga mergina, iš tų, kurioms sekasi gyvenime, nelabai graži, bet užtat stipraus charakterio. Tai aš ir pamaniau... pamaniau, kad galbūt ji prisimena mane. Juk ji – vienintelė, kurios galėjau paprašyti nedidelės paslaugos. Toji, kurią... pažįstu nuo vaikystės, su kuria mokiausi mokykloje, nepagalvos – praševa, laiškais kaulija pinigų!

Ir vėl Doros Baner akys priplūdo ašarų.

– O paskui atvažiavo Leti ir mane parsivežė. Sakė – jai reikalinga pagalbininkė. Žinoma, aš labai nustebau... O kiek joje gėrio, užuojautos! Ir ji taip puikiai prisimena senus laikus. Dėl jos aš viskam pasiruošusi, viskam. Ir labai stengiuosi, bet tikriausiai dažnai susipainioju... atmintis jau nebe ta. Vis apsirinku. Viską pamirštu ir kalbu kvailystes. Bet ji – įsikūnijęs kantrumas. O labiau-

siai štai kas mane jaudina: ji nuolat vaizduoja iš manęs turinti naudos. Nepaprastas gerumas, ar ne?

Mis Marpl švelniai tarė:

– Taip, tai nepaprastas gerumas.

– Aš visą laiką nerimauju... Dar prieš atvažiuodama į Mažąjį Pedoksą sukau galvą: kur dingsiu, jeigu mis Bleklok kas atsitiks? Juk kur tik pažvelgsi, vis nelaimingi atsitikimai, tos mašinos dumia lyg paklaikusios, niekas nuo nelaimės neapdraustas, ar ne? Bet, žinoma, aš neprasitariau, nors ji tikriausiai numano, dėl ko nerimauju. Kartą pasakė man paskirsianti šiokią tokią metinę pensiją ir, kas man dar svarbiau, visą nuostabų namų apstatymą. Aš buvau sužavėta, o ji pasakė – niekas nemoka vertinti daiktų taip, kaip tu! Ir tai šventa tiesa, aš tiesiog pasiuntu, regėdama nesaugant porceliano, arba ant stalo palikus drėgnus stiklinių pėdsakus. Aš iš tikrųjų rūpinuosi daiktais.

Toli gražu esu ne tokia jau kvaila, kaip atrodau, – atvirai tęsė mis Baner. – Ir puikiausiai matau, kaip Leti vynioja apie pirštą. Kai kurie – nesakysiu pavardžių – tik ir žino į akis jai miglą pūsti. Mūsų mieloji mis Bleklok nepaprastai patikli.

Mis Marpl papurtė galvą.

– Jūs apsirinkate.

– O, ne. Mudvi, mis Marpl, pažįstame gyvenimą. O mis Bleklok...

Mis Marpl pamanė, kad mis Bleklok, buvusi stambaus finansininko sekretore, irgi turėtų pažinti gyvenimą. Bet, galimas daiktas, Dora Baner turėjo omenyje tai, kad Leti Bleklok visuomet gyveno komforte, o žmonės, gyvenantys pertekliuje, nepažįsta žmogiškosios sielos bedugnių.

– Ak, jau tas Patrikas! – staiga gana piktai tarė mis Baner, kad mis Marpl net krūptelėjo. – Žinau, du kartus jis tikrai išviliojo iš jos pinigų. Apsimetė pakliuvęs į keblią padėtį. Prasiskolinęs... Apskritai, įprasta dainelė. O ji pernelyg dosni. Kai papriekaištauju, išgirstu vieną ir tą patį: "Berniukas jaunas, Dora. Jaunystėje galima ir pakvailioti".

– Ką gi, tuose žodžiuose yra tiesos, – tarė mis Marpl. – Tuo labiau – jis toks gražus jaunikaitis.

– Žmogų darbas puošia, – tarė Dora Baner. – O jis jau labai mėgsta kitus per dantį traukti. Aš jam – tik pajuokos objektas, ir niekas daugiau. Net nepagalvoja, kad kiti žmonės irgi yra jautrūs.

– Jaunimas dažnai daro šitą nuodėmę, – tarė mis Marpl.

Mis Baner nutaisė paslaptingą miną ir pasilenkė arčiau prie pašnekovės.

– Jūs juk niekam nė žodelio nepasakysite, mieloji? – paklausė. – Suprantate, niekaip negaliu atsikratyti jausmo, kad jis įsivėlęs į tą baisųjį reikalą. Tikriausiai arba jis, arba Džulija buvo pažįstami su tuo baisiuoju žmogumi. Žinoma, mis Bleklok apie tai neužsiminiau – ji man galvą nusuktų. Ir dar nepatogu – juk seserėnas. Bet jeigu jau tas šveicaras nusišovė, Patrikas turi jausti moralinę atsakomybę, ar ne? Noriu pasakyti – jeigu Patrikas jį sukurstė. Apskritai, aš visai susipainiojau. Visi tik ir kalba apie antrąsias svetainės duris. O mane kitkas neramina – tai, ką seklys pasakė: taigi jos buvusios suteptos. Ir, suprantate, aš mačiau...

Ji nutilo.

Mis Marpl atsargiai rikiavo žodžius.

– Taip, sudėtinga situacija, – užjausdama tarė. – Suprantama, jūs nenorite, kad apie tai sužinotų policija.

– Būtent, – šūktelėjo Dora Baner. – Aš naktimis, akių nesudėdama, galvoju, galvoju... Suprantate, neseniai krūmuose iš netyčių užklupau Patriką su plunksnele ir dėžute... nuo alyvos rankose. Mane išvydęs, skubiai ėmė aiškintis: "Niekaip nesuprantu, iš kur čia atsirado?" Žinoma, jis vaikinas nuovokus. Turbūt akimoju sugalvojo, ką sakyti. O ir apskritai, tik pamanykite, kaip galima krūmuose rasti tokius daiktus neieškojus ar nežinojus? Žinoma, nieko nesakiau. Bet į jį taip pažiūrėjau! Na, jūs suprantate...

Dora Baner ištiesė ranką, paėmė gabalėlį rožinio torto ir išsiblaškiusi kramtė.

– O kitą kartą atsitiktinai nugirdau jo pokalbį su Džulija. Jie lyg ir barėsi. Jis pasakė: "Jeigu aš žinočiau, kad tu su tuo susijusi!" O Džulija atrėžė: "Na, ir ką, mano mylimas broliuk, dabar darysi?" Bet tuo metu lyg tyčia girgžtelėjo grindų lenta, ir jie mane pastebėjo. Nieko kito neliko, tik linksmai paklausti: "Ar kartais juodas katinas kelio neperbėgo?" O Patrikas atsakė: "Aš įtikinėju Džuliją nepirkti drabužių kuponų juodojoje rinkoje". Jam labai jau sklandžiai sekėsi pasiaiškinti, bet aš nepatikėjau, kad jie apie tai kalbėjosi. Manau, kad ir lempą svetainėje Patrikas patvarkė taip, kad užgestų šviesa, – tai jo rankų darbas, nes puikiausiai atsimenu: tai buvo piemuo, o ne piemenaitė. O kitą dieną...

Ji užspringo ir išraudo. Mis Marpl atsigręžė ir išvydo už nugaros stovinčią mis Bleklok.

– Geriate kavutę, užsikąsdamos apkalbomis, Bani? – paklausė mis Bleklok. – Jos balse skambėjo priekaištas. – Labas rytas, mis Marpl. Šalta, ar ne?

– Mes kaip sykis kalbėjom apie drabužių kuponus, – skubėdama paaiškino mis Baner. – Mažai skiria...

Durys triukšmingai atsidarė ir į "Žydrąją paukštę" įlėkė Banča Harmon.

–Sveiki, sušuko. – Ar pavėlavau?

– Nė kiek, mieloji, – tarė mis Marpl. – Sėskis, išgerk kavos.

– Mums nėra kada, – tarė mis Bleklok. – Ar viską nupirkai, Bani.

Ji jau kalbėjo švelniau, bet akys vis dar svaidė priekaištus.

– Taip, taip, ačiū, Leti. Dar tik pakeliui užbėgsiu į vaistinę aspirino ir leikoplasto.

Kai jos išėjo ir durys užsidarė, Banča paklausė:

– Apie ką čia judvi taip kalbėjotės?..

Ekskursas į praeitį

Naktį praleidęs traukinyje, inspektorius Kredokas pagaliau išlipo nedidelėje Hailendo stotelėje.

Stebėjosi, kad turtingoji misis Hedler, turėjusi galimybių apsigyventi prašmatniame Londono kvartale, nusipirkti dvarelį Hempšyre arba vilą Prancūzijos pietuose, kažkodėl pasirinko ramų gyvenimą Škotijoje. Juk ji čia tikriausiai neturėjo nei draugų, nei pramogų. Ir kaip neliūdna? Arba ji jau toks ligonis, kad nebekreipia į aplinką nė mažiausio dėmesio.

Laukė mašina. Vairavo pagyvenęs vyras. Rytas buvo saulėtas, ir visą kelią, visas dvidešimt mylių inspektorius grožėjosi gamta. Štai kodėl misis Hedler pasirinko vienatvę! Kredokas šnekino vairuotoją, ir šis pamažu įsitraukė į kalbą.

– Ji čia vaikystėje gyveno, sere. Jau paskutinė iš visos giminės. Su misteriu Hedleru jai čia buvo geriausiai, nors vyras retai ištrūkdavo iš Londono. Bet jeigu jau atvažiuodavo, tai jie siausdavo sakytum maži vaikai...

Vos tik horizonte pasirodė viduramžių pilies sienos, Kredokas pajuto – laikas tarsi atsitraukia. Pasitiko pusamžis vyresnysis lio-

kajus. Kai Kredokas nusiprausė, nusiskuto ir papusryčiavo, atėjo pagyvenusi aukšta moteris medvilniniu chalatu – sesuo Meklelanda. Ji kalbėjo draugiškai ir supratingai.

– Mano globojamoji pasirengusi su jumis susitikti, misteri Kredokai. Nekantraudama laukia šito pasimatymo.

– Pasistengsiu labai nesudirginti, – pažadėjo Kredokas.

– Verčiau iš anksto įspėsiu, kas atsitiks. Iš pradžių jums pasirodys, kad misis Hedler jaučiasi kuo puikiausiai. Ji noriai šnekėsis, o paskui, visiškai netikėtai, ją apleis jėgos. Tada jums vertėtų nedelsiant išeiti ir pašaukti mane. Matote, mes beveik visą laiką jos gyvybę palaikome morfijumi. Per dienas ji snaudžia. Rengdama ją susitikimui su jumis, daviau stiprių stimuliatorių. Bet kai tik vaistai liausis veikę, misis Hedler beveik neteks sąmonės.

– Suprantu, mis Meklelanda. O ar negalėtumėte man pasakyti, kokia iš tikrųjų misis Hedler būklė?

– Ji miršta, misteri Kredokai. Liko gyventi viso labo tik kelios savaitės. Gal jums pasirodys keista, jeigu pasakysiu, kad iš tikrųjų ji jau mirė prieš daugelį metų. Misis Hedler palaikė tik milžiniška meilė gyvenimui. Turbūt stebitės, kad tai kalbu apie invalidę, kuri penkiolika metų neišeina iš namų, ir vis dėlto tai tiesa. Misis Hedler niekada nebuvo stipri moteris, bet nepaprastos valios ir kupina noro gyventi. – Ir šypsodamasi pridūrė: – O be to, ji labai žavi, patys įsitikinsite.

Kredoką nuvedė į didelį miegamąjį; degė židinys, lovoje, užsiklojusi pledu, gulėjo misis Hedler. Balti plaukai buvo dailiai sušukuoti, kaklas ir pečiai apgaubti šviesiai mėlynu ažūriniu vilnoniu šaliu.

– Ką gi, įdomu, – tarė ji. – Ne taip jau dažnai mane aplanko policija. Girdėjau, Leticija Bleklok per užpuolimą smarkiai nenukentėjo? Kaip ten laikosi mano mieloji Bleki?

– Kuo puikiausiai, misis Hedler. Siunčia nuoširdžiausius linkėjimus.

– Seniai nebemačiau... Štai jau daug metų mudvi viena kitą tepasveikiname tik su Kalėdomis. Kviečiau užsukti, kai sugrįš į Angliją po Šarlotos mirties, bet ji atsakė, kad po tiekos metų tai būsianti kančia ir, ko gero, ji teisi... Bleki visuomet buvo protinga... Aš manau, – Bela atidžiai pažvelgė į jį, – jūs norite paklausti apie pinigus? Po mano mirties pagal Rendelo testamentą turtas atitenka Bleki. Suprantama, Rendelas nė nepagalvojo, kad aš jį

pergyvensiu. Jis buvo aukštas diktas vyras, niekada nesirgo, o mane visuomet kankino daugybė ligų ligelių, aš daugiau nieko ir neveikiau, tik inkščiau, ir mane visuomet supo daktarai rūsčiomis minomis.

– Nemanau, kad jums tiktų žodis "inkšti", misis Hedler.

Senoji dama šyptelėjo.

– Ne ta prasme. Pati savęs aš niekada ypatingai negailėjau. Bet visi manė esant savaime suprantamu dalyku: jeigu aš jau silpnesnė, tai iš gyvenimo turiu išeiti pirmoji. Tačiau atsitiko kitaip.

– Bet kodėl jūsų vyras kaip tik taip pasitvarkė su turtu?

– Norite paklausti, kodėl paliko ne kam kitam, o Bleki? Ne, visai ne dėl to, ką jūs tikriausiai turite galvoje. Jūs, policininkai, viską ne taip suprantate! Rendelas nebuvo įsimylėjęs Bleki, o ji – jo. Reikalas tas, kad Bleki iš tikrųjų vyriško proto sandaros moteris. Ji neturi jokių moteriškų silpnybių. Man atrodo, Bleki apskritai niekad nebuvo įsimylėjusi. Tiesa, šiek tiek pasidažydavo, bet tik todėl, kad taip buvo įprasta, o visai ne dėl to, kad atrodytų gražesnė. – Misis Hedler balsas skambėjo gailiai. – Ji niekada nepajėgė suprasti, kaip nuostabu būti moterimi.

Kredokas susidomėjęs pažvelgė į gležną sutvėrimą, tokį menkutį milžiniškoje lovoje. Jis suprato, kad Bela Hedler iš tikrųjų mėgavosi – iki pat šiol! – tuo, kad gimė moterimi. Ji net mirktelėjo jam.

– Aš visuomet maniau, – tęsė misis Hedler, – kad būti vyru – be galo nuobodu. – O po valandėlės mąsliai tarė: – Man atrodo, Rendelas bendravo su Bleki kaip su jaunesniuoju broliuku. Jis labai ja pasitikėjo, ji visuomet būdavo teisi. Bleki ne kartą ištraukė jį iš bėdos.

– Mis Bleklok pasakojo pagelbėjusi jam pinigais.

– Ir pinigais, bet aš turėjau omenyje kai ką daugiau. Jau praėjo daugybė metų, ir galima atskleisti paslaptį. Rendelas nesugebėdavo atskirti sąžiningą sandėrį nuo nesąžiningo. Jis buvo ne toks nuovokus. Vargšelis negalėdavo suprasti, kur gudri machinacija, o kur – paprasčiausia apgaulė. Bleki neleisdavo jam išklysti iš tikrojo kelio. Vienas nuostabiausių Leticijos bruožų – tiesmukiškumas. Ji niekada nedorai nepasielgs. Ji labai gera. Aš ja visą gyvenimą žavėjausi. Vaikystėje mergaitė patyrė daug sunkumų. Jos tėvas buvo senas kaimo gydytojas, užsispyręs kaip asilas ir be galo bukas – tikras namų tironas. Leticija nutraukė su juo ryšius, atvažiavo į

Londoną ir ėmė mokytis buhalterės. Jos sesuo buvo luošė, su niekuo nebendravo, neišeidavo net į gatvę. Todėl seniui tėvui mirus, Leticija viską metė, išvažiavo su seserimi į užsienį ir ją globojo. Rendelas rėkė ir siuto, bet nieko negalėjo padaryti. Jeigu Leticija užsispirdavo, jau niekas neperkalbėdavo.

– Tai atsitiko gerokai prieš jūsų vyro mirtį?

– Atrodo, prieš dvejus metus. Bet testamentą Rendelas pasirašė dar tada, kai Leticija dirbo firmoje, ir jo nekeitė. Man sakė: "Mes juk neturime vaikų (mūsų mažylis mirė dviejų metų). Tegu po mūsų mirties pinigai atitenka Bleki. Ji žais biržoje ir kaups kapitalą".

– Suprantate, – toliau kalbėjo Bela Hedler, – Rendelas dievino ne tiek pinigų kaupimo procesą, kiek aštrius pojūčius, jaudulį, riziką. Ir Bleki šitą mėgo. Ji irgi buvo linkusi į nuotykius ir laikėsi tų pačių gyvenimo principų. Vargšelė, Bleki niekada nepatyrė paprastos žmogiškos laimės: neįsimylėjo, nedomino vyrų, su jais nekoketavo... Nei šeimos turėjo, nei vaikų... Apskritai, ji negyveno tikro gyvenimo.

Kredokas pamanė: kaip keista, kad moteris, kurios gyvenimą temdė niūrūs ligos debesys, moteris, netekusi vienintelio kūdikio, numarinusi vyrą, likusi vieniša našle, moteris, daugelį metų prikaustyta prie patalo, gali būti tokia atlaidi ir taip užjausti kitus.

Ji palinkčiojo galva:

– Žinau, ką galvojate. Bet aš turėjau viską, vardan ko verta gyventi. Buvau graži ir linksma mergina, ištekėjau už mylimo žmogaus, ir jis mane mylėjo visą gyvenimą. Mano mažylis mirė, bet vis dėlto jis buvo su manimi dvejus metus, dvejus nuostabius metus. Aš patyriau didelį fizinį skausmą, ir jeigu jūs patyrėte ką nors panašaus, tai galite įsivaizduoti, kokia palaima, kai skausmas valandėlei atslūgsta... Ir visi visada man buvo geri... Aš iš tikrųjų esu laiminga moteris.

Kredokas pastebėjo, kad jos mintys jau srūva nebe taip sklandžiai.

– Misis Hedler, ką tik sakėte, kad jūsų vyras palikimą paliko mis Bleklok, nes daugiau nebuvo kam palikti. Bet juk tai ne visiškai taip. Jis turi seserį, ar ne?

– Ak, jūs apie Soni? Bet jie seniausiai susivaidijo ir nutraukė bet kokius santykius.

– Ar jūsų vyras prieštaravo sesers santuokai?

– Taip, ji ištekėjo už to... kaip ten?..

– Stemfordžio.

– Taip, taip. Dmitrijaus Stemfordžio. Rendelas manė jį esant sukčiumi. Jie neapkentė vienas kito iš pirmo žvilgsnio. Bet Soni buvo įsimylėjusi Dmitrijų ir tvirtai nusprendusi už jo ištekėti. O kodėl gi ne? Vyrai šiuo klausimu laikosi keistos nuomonės. Dvidešimt penkerių metų Soni jau nebebuvo kvaila mergaitė ir puikiausiai suprato, ką daranti. Turbūt Stemfordis iš tikrųjų buvo sukčius, tikras apgavikas – man atrodo, jis buvo įsivėlęs į kažkokius tamsius darbelius, ir Rendelas įtarė, kad jis gyvenąs svetima pavarde. Soni apie tai žinojo. Rendelas įtikinėjo, kad Dmitrijus veda dėl pinigų, bet tai netiesa. Soni buvo graži, labai graži. Ir stipri asmenybė. Jeigu santuoka nebūtų nusisekusi, jeigu Dmitrijus būtų ėmęs su ja blogai elgtis ar ištvirkauti, Soni būtų jį metusi. Soni buvo turtinga ir pati galėjo kurti savo gyvenimą.

– Vadinasi, jie taip ir nesusitaikė?

– Ne. Rendelas ir Soni apskritai nelabai sutardavo. Ji užpyko už tai, kad Rendelas prieštaravo santuokai, ir pasakė: "Ką gi, puiku! Tu esi nepakenčiamas žmogus ir daugiau niekada apie mane neišgirsi nė vieno žodžio".

– Bet vis dėlto kažką apie ją girdėjote?

Bela nusišypsojo.

– Aš jos nebebuvau sutikusi, bet po aštuoniolikos mėnesių gavau laišką. Prisimenu, Soni rašė iš Budapešto, bet atgalinio adreso nebuvo. Ji prašė manęs pasakyti Rendelui, kad esanti be galo laiminga ir kad pagimdžiusi dvynukus.

– Ar ji parašė vaikų vardus?

Bela ir vėl nusišypsojo:

– Soni parašė, kad jie gimę truputį po pusiaunakčio ir kad ketinanti juos pakrikštyti Pipu ir Ema. Bet kas žino, gal tik juokavo.

– Ir daugiau apie ją nieko negirdėjote?

– Ne. Soni rašė, kad rengiasi su šeima trumpam vykti į Ameriką. Daugiau iš jos negavau jokios žinios.

– Tikriausiai laiškas neišliko?

– Ko gero – ne... Aš perskaičiau Rendelui, jis tik burbtelėjo: "Ji dar pasigailės, ištekėjusi už to tipo". Tik tiek tepasakė. Ir mes niekada daugiau apie ją nesikalbėjome. Soni dingo iš mūsų gyvenimo.

– Bet misteris Hedleras vis dėlto palikimą paskyrė jos vaikams, jeigu jūs pergyvensite mis Bleklok, ar ne?

– O, tai jau buvo mano iniciatyva. Kai Rendelas papasakojo apie testamentą, ėmiau ginčytis: "O įsivaizduok, kad Bleki mirs anksčiau už mane". Jis baisiausiai nustebo. Tada tariau: "Žinoma, žinoma, Bleki sveika kaip arklys, o aš – trapi būtybė, bet juk būna ir nelaimingų atsitikimų, antai plyta ant galvos nukrenta". – "Tačiau daugiau neturiu kam palikti, absoliučiai niekam", – tarė jis. O aš pasakiau: "Kodėl? Juk yra Soni". Jis tučtuojau šokosi: "Kad šitas tipas pasiglemžtų mano pinigėlius? Nė už ką!" – "Bet jie turi vaikų. Pipą ir Emą, o gal ir dar ką", – tariau. Rendelas gerokai paburbėjo, bet vis dėlto testamentan įrašė Soni vaikus.

– Nuo to laiko, – neskubėdamas prabilo Kredokas, – jūs nieko negirdėjote apie savo mošą ir jos vaikus?

– Nieko... gal jos nebėra gyvųjų tarpe, o gal kur ir gyvena.

"Galbūt net Čiping Kleorne", – dingtelėjo Kredokui.

Belos akyse švystelėjo baimė, tarsi moteris būtų perskaičiusi inspektoriaus mintis.

– Negalima leisti, kad jie ką nors pikta padarytų Bleki. Bleki gera, tikrai gera... Jūs turite padaryti viską, kad jai neatsitiktų kokia nelaimė, – tarė ji.

Staiga misis Hedler balsas prislopo. Kredokas išvydo pilkus šešėlius apie jos burną ir akis.

– Jūs pavargote, – tarė, – Eisiu.

Ji linktelėjo.

– Pakvieskite Mek, – sušnibždėjo. – Aš pavargau... – vos vos kilstelėjo ranką. – Pasirūpinkite Bleki... Jai nieko negali atsitikti... pasirūpinkite...

– Padarysiu viską, ką tik galėsiu, misis Hedler. – Kredokas atsistojo ir pasuko durų link.

Lyg plonas siūlas inspektoriui iš paskos nutįso jos balsas:

– Jau nebeilgai... kol aš mirsiu... ji pavojuje... pasirūpinkite ja...

Kredokas suprato važiavęs neveltui. Vaiduokliški dvyniai Pipas ir Ema – ne tokie jau vaiduokliai. "Ką mes žinome? – mąstė jis. – Brolis ir sesuo mokėsi kažkur Europoje. O gal jie atvyko į Angliją tikri elgetos ir panašūs į elgetas? Ką tada veikė? Savaime suprantama, viską išuostinėjo apie turtinguosius giminaičius. Jų dėdė, valdęs milžinišką turtą, mirė. Pirmiausia jie stengėsi pasido-

mėti dėdės testamentu. Gal jiems ir jų motinai irgi kažkas palikta? Jie ėjo į Somers Hauzą, susipažino su dėdės testamentu ir, galimas daiktas, sužinojo apie mis Leticijos Bleklok egzistavimą. Tada pasidomėjo Rendelo Hedlero našle. Ji invalidė, gyvena Škotijoje ir, svarbiausia, gyventi jai liko visai nedaug. Jeigu Leticija Bleklok mirtų anksčiau už ją, dvyniai užvaldytų didelį turtą. Tokias išvadas galima padaryti?"

Kredokas pamanė: "Ne, į Škotiją jie nevažiuos. Jie išsiaiškins, kur dabar gyvena Leticija Bleklok, ir važiuos tenai. Bet apsimes kitais... O kaip jie atkeliaus į Čiping Kleorną: po vieną ar drauge? Ema... Norėčiau žinoti... Pipas ir Ema... Duodu galvą nukirsti – arba Pipas, arba Ema, arba abudu dabar yra Čiping Kleorne!"

Nuostabioji mirtis

Mis Bleklok įsakinėjo Mici:

– Reikia paruošti sumuštinius su sardinėmis ir su pomidorais. Ir iškepti paplotėlių. Tu gerai tai sugebi. Ir dar norėčiau, kad iškeptum savo firminį tortą.

– Vadinasi, mes turėti šventę?

– Mis Baner gimtadienis, ateis svečių.

– Kai toks sena, nereikia gimtadienio. Geriau pamiršti gimimo dieną.

– O ji nenori pamiršti. Ji gaus dovanų, be to, surengti nedideles iškilmes – labai malonu.

– Jūs taip sakyti ir aną kartą. O kaip buvo?

– Šį kartą panašiai neatsitiks.

– Iš kur žinoti, kas atsitiks šiuose namuose? Aš visą dieną drebėti iš baimės, o naktį užrakinti duris ir vis žiūrėti į rūbinę, ar ten nieko nėra.

– Atsarga gėdos nedaro, – šaltai atrėžė mis Bleklok.

– Jūs norėti, kad aš pagaminti... – Mici ištarė kažkokį žodį, kuris mis Bleklok skambėjo panašiai kaip "šviceber" – tarsi dvi katės šnypšdamos nagais susikibo.

– Taip, taip. Jis toks gardus.

Mici veidas nušvito.

– Gerai, aš pagaminti gardų tortą, labai gardų. Jis bus toks gardus, toks skanus, jis bus burnoj tirpti. O viršų apleisiu glazūra... Šokoladine glazūra... man labai gardus būna, ir užrašysiu: "Su ge-

riausiais linkėjimais". Tie anglai nemoka gaminti tortas, jis kaip smėlis, jie niekada nevalgyti savo tortas, kaip mano. Nuostabus, sakys, nuostabus.

Ūmai jos veidas apniuko.

– Ak, tas misteris Patrikas! Jis pavadino tortas "Nuostabioji mirtis". Mano tortas! Aš nenorėti, kad taip vadinti mano tortas!

– Bet tai komplimentas, – tarė mis Bleklok. – Patrikas norėjo pasakyti: paragavęs tokio torto, gali ir numirti.

Mici abejodama žvelgė į ją.

– Žinote, man nepatikti, kai sako "mirtis". Jie nemirti todėl, kad valgys mano pyragą, atvirkščiai, gyventi ilgai...

– Žinoma.

Mis Bleklok išėjo iš virtuvės ir lengviau atsiduso: pokalbis baigėsi sėkmingai. O juk iš Mici visko galima tikėtis.

– Ha! – tragiškai ištarė Patrikas, kai svečiai susėdo prie stalo. – Ką aš matau? "Nuostabioji mirtis"!

– Tss, – tildė mis Bleklok. – Neduok Dieve, dar Mici išgirs. Ji pyksta, kai tu taip vadini jos tortą.

– Ir vis dėlto tai "Nuostabioji mirtis"! O gal čia gimtadieninis Bani pyragas"?

– Taip, – tarė mis Baner, – šiandien tiesiog nuostabi mano gimimo diena.

Jos skruostai degė nuo to momento, kai pulkininkas Isterbrukas įteikė mažą saldainių dėžutę ir tarė: "Saldžių saldžiausių!"

Visko prisiragavę, paskanavę desertui patiektų krekerių, pakilo nuo stalo.

– Kažkodėl ne kaip jaučiuosi, – tarė Džulija. – Ir vis per tą tortą. Aną kartą irgi buvo tas pats.

– Bet tortas to vertas, – pareiškė Patrikas.

– Užsieniečiai iš tikrųjų nusimano apie konditeriją, – pareiškė mis Hinčklif. – O štai paprasčiausio pudingo niekaip nemoka pagaminti.

– Ar nusisamdėte naują sodininką? – paklausė mis Hinčklif, kai mis Bleklok grįžo į svetainę.

– Ne, iš kur ištraukėte?

– Ogi kažkoks vyriškis šmėžinėjo apie vištidę. Ir gana išvaizdus, kareiviškos eigasties.

– Ak tas! – tarė Džulija. – Tai mūsų seklys.

Iš misis Isterbruk rankų iškrito rankinukas.

– Seklys! – sušuko ji. – Bet... bet kodėl?

– Nežinau, – atsakė Džulija. – Jis vis suka aplink ratus ir stebi namą. Tikriausiai saugoja tetą Leti.

– Kokios nesąmonės! – pareiškė mis Bleklok. – Nuoširdžiausiai dėkoju, aš ir pati galiu save apginti.

– Bet juk jau seniai viskas pamiršta! – sušuko misis Isterbruk. – Aš kaip tik ir norėjau paklausti, kodėl jie nebaigia tos bylos?

– Policija nepatenkinta, – tarė pulkininkas. – Štai ką tai reiškia.

– Kuo ji nepatenkinta?

Pulkininkas Isterbrukas palingavo galva, parodydamas, kad jis, jeigu tik panorėtų, galėtų papasakoti daug įdomių dalykų. Edmundas Svetenhemas, nemėgęs pulkininko, tarė:

– Tiesą sakant, mes visi esame įtariami. Mus įtaria tuo, kad čia sąmoningai valkiojamės, pasirengę pirmai galimybei pasitaikius įvykdyti žmogžudystę.

– Prašau, nekalbėkite taip, misteri Svetenhemai, – sušuko Dora Baner. – Esu įsitikinusi, kad niekas iš mūsų negalėtų nužudyti mieląją brangiąją Leti.

Akimirką visi baisiausiai sutriko. Edmundas iškaito ir burbtelėjo:

– Aš pajuokavau.

O tada visi vėmė dėkoti šeimininkei.

– Ar pasilinksminai, Bani! – paklausė mis Bleklok, išėjus paskutiniam svečiui.

– O, žinoma! Tik baisiai skauda galvą. Turbūt nuo jausmų pertekliaus.

– Nuo torto, – tarė Patrikas. – Mane irgi pykina. O jūs dar visą dieną čiulpėte šokoladą.

– Eisiu prigulti, – pareiškė mis Baner. – Išgersiu porą tablečių aspirino ir pabandysiu užmigti.

Mis Baner palipo į viršų.

– Gal suginti tvartan ančiukus, teta Leti?

Mis Bleklok griežtai pažvelgė į Patriką.

– Jeigu prisieksi, kad gerai uždarysi duris, tai eik.

– Uždarysiu. Prisiekiu.

– Teta Leti, išgerkite čerio, – tarė Džulija. – Kaip sakydavo mano senutė auklė: "Tai nuramins jūsų pilvą". Klaiki frazė, bet ji puikiai tinka šiai akimirkai.

– Gal ir gerai sakai. Atvirai kalbant, aš nepratusi prie tokios prabangos. O Bani, kaip mane išgąsdinai! Ar tau bloga?

– Niekur nerandu aspirino, – puolusi neviltin, tarė mis Baner.

– Paimk mano, mieloji. Rasi prie lovos.

– Ant mano triumo yra flakonėlis, jei reikia, imkite, – pasiūlė ir Filipa.

– Ačiū... nuoširdžiausiai dėkoju. Paimsiu, jeigu savo nerasiu. Bet kažkur čia turi būti, tikrai žinau. Naujas buteliukas. Ir kur galėjau nukišti.

– Vaistų pilna vonia, – irzliai tarė Džulija. – Šie namai tiesiog lūžta nuo aspirino.

– Aš baisiausiai savęs nekenčiu, kad esu tokia išsiblaškiusi, – atsakė mis Baner, vėl lipdama laiptais į viršų.

– Vargšė senutė Bani, – tarė Džulija, pakeldama taurę. – Gal jai duoti lašelį čerio?

– Nereikia, – atsakė mis Bleklok. – Šiandien labai sujaudinta, vynas negelbės. Filipa, mieloji, aš noriu su tavimi pasikalbėti.

– Klausau, mis Bleklok.

Filipa Haimes pažvelgė truputį nustebusiomis akimis.

– Pastebėjau, pastaruoju metu esi kažko sudirgusi. Ar kas atsitiko?

– O, ne... nieko, mis Bleklok. Kas čia gali atsitikti?

– Nežinau... Pamaniau, gal judu su Patriku...

– Su Patriku? – dabar Filipa iš tikrųjų nustebo.

– Na, jei ne, tai ne. Prašau atleisti, jeigu pasielgiau netaktiškai. Bet jūs taip dažnai būnate kartu... Nemanau, kad Patrikas būtų geras vyras. Bent jau artimiausiais metais.

Filipos veidas suakmenėjo.

– Aš daugiau niekada nebetekėsiu, – pareiškė ji.

– O ne, kada nors ištekėsi, mano vaikeli. Esi jauna. Bet mes šito nesvarstykime. Vadinasi, kitų priežasčių nerimauti neturi? Jokių problemų... sakysim, piniginių?

– Ne. Viskas gerai.

– Žinau, tu labai nerimauji, ar tavo mažylis galės mokytis. Todėl norėjau kai ką pasakyti. Šiandien buvau nuvažiavusi į Melčesterį pas misterį Bedingfeldą, savo juristą. Pastaruoju metu ėmiau

šlitinėti, todėl nutariau parašyti naują testamentą... dėl visa ko. Šį tą palieku Bani, o visa kita atitenka tau, Filipa.

– Ką? – griežtai paklausė Filipa ir įsmeigė į ją akis. – O ne, ką jūs... Ir apskritai – kodėl? Kodėl man?

– Turbūt daugiau nėra kam, – kažkaip neįprastai keistu tonu paaiškino Bleklok.

– Bet yra Patrikas ir Džulija!

– Taip, yra Patrikas ir Džulija, – mis Bleklok balsas vis tebebuvo kažkoks keistas.

– Ir jie – jūsų giminaičiai.

– Labai tolimi. Jie neturi teisės nieko iš manęs reikalauti.

– Bet... aš irgi nenoriu... nežinau, ką jūs apie mane manote... O ne, aš nenoriu.

Jos žvilgsnis buvo labiau priešiškas negu dėkingas.

– Žinau, ką darau, Filipa. Tu man labai artima. Ir dar – auga tavo sūnus... Jeigu numirčiau dabar, tau tektų nelabai daug... bet po kelių savaičių viskas bus kitaip. – Ji atlaikė Filipos žvilgsnį.

– Bet juk jūs nesirengiate mirti! – užprotestavo Filipa.

– Ne, jeigu būsiu atsargi.

– Atsargi?

– Taip. Nepamiršk, ką sakiau... Ir daugiau nebesipriešink.

Mis Bleklok išėjo iš kambario. Hole kažkas sušneko su Džulija. Po kelių sekundžių Džulija įėjo į svetainę.

– Puikiai sulošta, Filipa, – priekaištaudama tarė. – Tamsus tu arkliukas, tamsus...

– Vadinasi, girdėjai?

– Girdėjau. Manau, taip viskas ir buvo sumanyta.

– Kaip suprasti šituos tavo žodžius?

– Mūsų teta Leti toli gražu ne kvaila... Bet tavo reikalai, šiaip ar taip, dabar jau puikūs, Filipa. Neblogai įsitaisei, ar ne?

– O, Džulija... Aš nenorėjau... aš nenorėjau...

– Nejaugi? Ne, žinoma, tu norėjai. Visa siela prieš? Ne, ne, tau labai trūksta pinigų. Bet atsimink: jeigu dabar kas nors nukeps tetą Leti, įtarimas pirmiausia kris ant tavęs.

– Bet aš šito nedarysiu. Koks būtų idiotizmas nužudyti ją dabar, kai... tereikia tik palaukti...

– Vadinasi, žinai apie tą senąją misis, kaip ji ten, kuri galuojasi su mirtimi Škotijoje? Įdomu... Taip, Filipa, aš vis labiau įsitikinu, kad tu iš tiesų labai tamsus arkliukas.

– Aš visai nenoriu atimti tavo ir Patriko dalies.
– Nejaugi, mano meilute? Atleisk, bet aš netikiu.

Grįžta inspektorius Kredokas

Atvykęs į Milčesterį, inspektorius Kredokas patraukė pas Raidesdeilą. Šis atidžiai išklausė ataskaitos.

– Vadinasi, Pipas ir Ema? – susimąstęs tarė Raidesdeilas. – Įdomu...

– Patrikas ir Džulija Simonsai kaip tik tokio amžiaus, sere. Jeigu mums pavyktų nustatyti, kad mis Bleklok jų nematė nuo vaikystės...

Raidesdeilas truputį prisimerkė ir tarė:

– Tai nustatė mūsų sąjungininkė mis Marpl. Mis Bleklok pirmą kartą juos išvydo tik prieš du mėnesius.

– Jeigu tai tiesa, sere, jie tikriausiai...

– Viskas ne taip jau paprasta, Kredokai. Mes patikrinome. Štai kas paaiškėjo: Patrikas ir Džulija atpuola. Patriko charakteristika iš jūrininkų dalinio abejonių nekelia. Ji labai gera, vienintelis joje nurodytas trūkumas – "nepaklusnumo tendencija". Mes kalbėjome telefonu su Kanais, ir nustebusi misis Simons atsakė, kad, suprantama, jos vaikai dabar gyvena Čiping Kleorne pas savo giminaitę Leticiją Bleklok. Štai tokie reikaliukai!

– O ar misis Simons – tikra?

– Ji misis Simons jau nebe pirmi metai. Tik tiek galiu pasakyti, – trumpai pareiškė Raidesdeilas.

– Ką gi, viskas aišku. Tiktai... Jie taip tinka! Tokio pat amžiaus. Ir mis Bleklok asmeniškai jų nepažįsta. Tinkamesnių Pipo ir Emos mums nesurasti.

Policijos viršininkas susimąstęs linktelėjo ir pastūmė Kredokui raštą.

– Mes čia šį bei tą iškapstėme apie misis Isterbruk.

Inspektorius kilstelėjo antakius.

– Labai įdomu, – tarė jis. – Mikliai ji apmovė tą seną aviną. Bet, regis, su mūsų byla tai nesusiję?

– Matyt ne.

– O štai dėl misis Haimes... – Kredoko antakiai vėl pašoko į viršų. – Manau, verta dar kartą pasišnekėti su jaunąja ledi, – tarė jis.

– Manote, yra kažkoks ryšys?

– Galimas daiktas. Žinoma, ryšys netiesioginis.

Abu truputėlį patylėjo.

– O kaip tvarkosi Fletčeras?

– Fletčeras be galo aktyvus. Mis Bleklok leidus, jis nuolat šmirinėja apie namą, bet kol kas nieko tokio neužtiko. Atkakliai aiškinasi, kas galėjo sutepti duris. Patikrino, kas lieka namuose tomis dienomis, kai nėra užsienietės virėjos. Pasirodo, viskas šiek tiek sudėtingiau negu manėme. Paprastai Mici eina pasivaikščioti beveik kiekvieną dieną – užsuka į "Žydrąją paukštę" išgerti puodelio arbatos. O mis Bleklok ir mis Baner – pasiskinti gervuogių. Dažnai kelias į namus visiškai laisvas.

– O ar duris visuomet palieka atdaras?

– Anksčiau palikdavo. Dabar, manau, jau ne.

– Kas užsuka į Mažąjį Pedoksą, kol nėra šeimininkių?

– Praktiškai visi.

Raidesdeilas pažvelgė į lapelį, gulintį prieš akis.

– Buvo mis Mergatroid – lesino vištas. Buvo atėjusi misis Svetenhem paimti arklienos – mis Bleklok paprastai mėsą jai nuperka Milčesteryje. Ar jums tai atrodo normalu?

Kredokas pamąstė.

– O kodėl mis Bleklok negalėtų palikti kaimynei mėsą pakeliui iš Milčesterio?

– Nežinau, bet neužveža. Misis Svetenhem sako, kad mis Bleklok visuomet paliekanti arklieną virtuvėje ant stalo, kad jai (tai yra misis Svetenhem) patogiau ją paimti, kai Mici nėra namuose, nes kartais Mici elgiasi gana šiurkščiai.

– Ką gi, galai sueina. O kas dar?

– Mis Hinčklif. Nors ji dievažijasi pastaruoju metu pas mis Bleklok nebuvusi, tačiau meluoja. Mici matė ją išeinančią pro užpakalines duris, matė ir misis Bat – tenykštė gyventoja. Vėliau mis Hinčklif prisipažino galbūt ir buvusi užėjusi, bet gerai neatsimenanti, o jei ko ir ėjusi, tai jau iš galvos iškritę.

– Gana keista.

– Tokia jau jos mada. Toliau – misis Isterbruk. Ji išvedusi pasivaikščioti savo šunelius ir pakeliui užsukusi pas mis Bleklok rankovės iškarpos, bet mis Bleklok nebuvusi namie. Sakosi, net ilgokai jos laukusi.

– Puiki proga viską išuostinėti. Arba sutepti duris. O pulkininkas?

– Kartą atnešė knygą apie Indiją. Mis Bleklok norėjusi ją perskaityti. Tikint šeimininkės žodžiais, ji bandžiusi kuo greičiau juo atsikratyti, bet kur ten!.. Ar buvo užėjęs Edmundas Svetenhemas, mes nežinome. Jis apskritai neaiški persona. Anksčiau ten kartais užmesdavęs akį, ieškodamas motinos, bet pastaruoju metu, regis, nebuvo.

– Visa tai tik niekai.

– Taip.

Raidesdeilas, vos vos šyptelėjęs, tarė:

– Mis Marpl irgi aktyviai veikė. Fletčeras pranešė – rytą gėrusi kavą "Žydrojoje paukštėje". Ją kvietę pasivaišinti čeriu į Bouldersą, o išgerti arbatos – į Mažąjį Pedoksą. Mis Marpl žavėjosi misis Svetenhem sodu ir buvo užsukusi pažiūrėti Indijos keistenybių pas pulkininką Isterbruką.

– Gal bent mis Marpl mums pasakys, ar tas pulkininkas tikras, ar apsišaukėlis?

– Jei apsišaukėlis, tai jau žinotų. Nors ir mums vertėtų patikrinti.

– O kol kas svarbiausias klausimas – kaip manote, ar mis Bleklok sutiks išvažiuoti? – paklausė Kredokas.

– Iš Čiping Kleorno?

– Taip. Galėtų išsivežti ir savo ištikimąją Bani, apsistoti nuošalesnėje vietovėje. Sakysim, kur nors Škotijoje. Pagaliau kodėl joms nepagyvenus pas Belą Hedler?..

– Apsigyventi pas ją ir laukti Belos mirties? Netikiu, kad mis Bleklok sutiktų. Bet kuriai geros širdies moteriai toks pasiūlymas nepatiktų.

– Bet jeigu jos išgelbėtų savo gyvybes...

– Liaukitės, Kredokai, ką nors kepšteleėti ne taip jau paprasta, kaip jums atrodo.

– Nejaugi, sere?

– Žinoma, plačiąja prasme gana lengva, dėl to aš su jumis sutinku. Yra tūkstančiai būdų. Tačiau nužudyti taip, kad liktum visai neįtariamas, gana nelengva. O jie visi turi dabar suprasti, jog yra stebimi. Originalus planas žlugo. Nežinomajam žudikui teks sugalvoti ką nors nauja.

– Bet negalima pamiršti ir laiko faktoriaus, sere. Misis Hed-

ler vaduojasi su mirtimi – ir ji gali numirti kiekvieną akimirką. Vadinasi, žudikas negali ilgai laukti.

– Teisingai.

– Ir dar, sere. Jis... arba ji... turi žinoti, kad mes tikriname visus.

– Ir kad tam sugaištame daug laiko, – atsiduso Raidesdeilas.

– Štai jums ir kita priežastis, dėl kurios reikia skubėti. Esu įsitikinęs, sere, pavojus visiškai realus. Ant kortos pastatyti dideli pinigai. Jeigu Bela Hedler numirs...

Jis nutilo, nes įėjo policininkas.

– Su jumis nori pasikalbėti konsteblis Legas. Skambina iš Čiping Kleorno.

– Sujunk.

Inspektorius Kredokas, stebėjęs, policijos šefą, pamatė – jo veidas tapo rūstesnis, tarsi apmiręs.

– Labai gerai, – suriaumojo Raidesdeilas. – Inspektorius Kredokas tuoj atvažiuos.

Ir padėjo ragelį.

– Nejaugi... – sumurmėjo Kredokas.

Raidesdeilas papurtė galvą.

– Ne. Tai Dora Baner, – tarė. – Ji norėjo išgerti vaistų ir, matyt, paėmė Leticijos Bleklok aspiriną. Dėžutėje buvo tik kelios tabletės. Išgėrė dvi, trečią paliko. Gydytojas teigia, kad tai visai ne aspirinas. Ekspertizė parodys.

– Ar ji mirė?

– Taip, kitą rytą rado patale negyvą. Mirė miegodama. Gydytojas sako, kad tai ne natūrali mirtis, nors mis Baner sveikata ir buvo ne kokia. Gydytojas įtaria nunuodijimą. Skrodimas paskirtas šiam vakarui.

– Aspirino tabletės prie Leticijos Bleklok lovos... Gudrus, oi gudrus šėtonas. Patrikas pasakojo, kad mis Bleklok liepusi išmesti nugertą čerio butelį ir atkimšti nepradėtą. Vargu, ar jai būtų atėję į galvą taip pasielgti ir su aspirinu. Kas Mažajame Pedokse lankėsi pastarosiomis dienomis?

Raidesdeilas pažvelgė į jį.

– Vakar ten buvo visi mūsų gražuolėliai, – paaiškino. – Mis Baner šventė gimimo dieną. Bet kuris galėjo palipti į viršų ir padaryti tą niekšišką darbą. Ir, suprantama, tą patį galėjo padaryti bet kuris namiškis bet kuriuo metu.

Mis Marpl, laukdama mis Bleklok, žvalgėsi po svetainę, norėdama suvokti, ką turėjo galvoje Dora Baner, "Žydrojoje paukštėje" sakiusi, kad, jos manymu, Patrikas taip patvarkęs lempą, kad "išjungtų šviesą". Kurią lempą jis čia tvarkė? Ir kaip "tvarkė"?

Mis Marpl nutarė, kad tikriausiai Dora turėjo omenyje mažąją lemputę, stovinčią ant stalelio prie arkos. Mis Baner dar kalbėjo apie piemenį ir piemenaitę, o ši lemputė – subtilus Drezdeno porcelianas – kaip tik vaizdavo piemenį su mėlynu gobtuvu ir rožinėmis kelnėmis. Rankose jis laikė žvakidę, kurią vėliau pritaikė elektros lemputei. Ką dar sakė Dora Baner? "Tai buvo piemenaitė, aš gerai atsimenu. O kitą rytą..." Mis Marpl pažvelgė – piemuo!

Mis Marpl atsiminė; kai su Banča buvo atėjusi arbatos, Dora Baner prasitarė, jog tokių lempų yra dvi. Iš tikrųjų, jeigu jau yra piemuo, turi būti ir piemenaitė! O tą dieną, kai įsiveržė plėšikas, ant stalo stovėjo piemenaitė... Kitą rytą – jau kita lempa, toji, kuri čia ir po šiai dienai, – piemuo. Naktį jas sukeitė! Ir Dora Baner spėjo – sukeitė Patrikas.

Bet kodėl? O todėl, kad, jeigu būtų apžiūrėję tą lempą, tai iš karto būtų supratę, kaip Patrikas įsigudrino išjungti šviesą. Mis Marpl atidžiai apžiūrėjo per stalą nutįsusį ir rozetėn įkištą laidą. Viduryje – mažytis kriaušės formos jungiklis. Tas daikčiukas mis Marpl buvo bereikšmis, nes apie elektrą menkai ką nutuokė.

Kur gi piemenaitė, žvalgėsi mis Marpl. Negyvenamame kambaryje, kur nors šiukšlyne ar... krūmuose... kur Dora Baner užklupo Patriką, rankose laikantį plunksną ir dėžutę nuo alyvos? Mis Marpl nutarė visa tai papasakoti inspektoriui Kredokui.

Iš pat pradžių mis Bleklok skubotai padarė išvadą, kad skelbimas – Patriko išmonė. Intuicija dažnai neapgauna – mis Marpl tuo tikėjo.

Patrikas Simonsas...

Gražus jaunuolis. Patrauklus. Patinkąs moterims. Ar gali būti, kad Patrikas Simonsas – Pipas? Bet juk per karą jis buvo fronte! Policija galėjo paprasčiausiai patikrinti. Tik štai... kartais... žmonės sugeba neatpažįstamai persikūnyti...

Atsidarė durys ir įėjo mis Bleklok. Mis Marpl dingtelėjo – ji dabar atrodo gerokai gerokai vyresnė negu iš tikrųjų. Kur dingo gyvenimiška jėga ir energija?

– Atleiskite, kad trukdau, – tarė mis Marpl, – bet, matote, pastorius pats negalėjo ateiti – su mirtimi galuojasi parapijietis, o Bančai prireikė skubiai nuvežti ligoninėn berniuką. Prašė jums perduoti laiškelį.

Ir ji padavė mis Bleklok popieriaus lapuką.

– Sėskitės, mis Marpl. Ačiū, kad atnešėte, jūs labai maloni.

Mis Bleklok atidžiai skaitė.

– Pastorius labai jautrus žmogus, – ramiai tarė. – Nesimėto bereikšmiais užuojautos žodžiais... Pasakykite, kad susitvarkysime ir be jo pagalbos. Klausia, kokia buvusi mėgiama jos psalmė... Psalmė?..

Mis Bleklok staiga nutilo.

Mis Marpl švelniai tarė:

– Žinoma, aš svetimas žmogus, bet patikėkite – man labai gaila.

Mis Marpl balsas buvo gailus, jame jautėsi nepaprastas liūdesys ir tuo pačiu tarsi smerkimas. Nekviestoji viešnia sėdėjo nejudėdama. Pagaliau mis Bleklok pasitempė ir ramiai tarė:

– Atleiskite, man tiesiog kažkas... kažkas užėjo. Tokia nelaimė! Suprantate, ji buvo vienintelis siūlelis, siejęs mane su praeitimi. Vienintelė, kuri... atsiminė. Dabar ji iškeliavo, aš likau visiškai viena.

– O, puikiai suprantu! – tarė mis Marpl. – Žmogus lieka vienas, kai iškeliauja paskutinis, atsimenąs jį nuo jaunystės. Aš irgi turiu seserėnų ir brolėnų, ir gerų draugų, bet nėra nė vieno, kas prisimintų mane jauną. Aš jau seniai vienų viena.

Abi kurį laiką sėdėjo tylėdamos.

– Jūs viską puikiausiai suprantate, – tarė Leticija Bleklok ir atsistojusi priėjo prie rašomojo stalo. – Reikia brūkštelėti porą žodžių pastoriui. – Spaudė kotelį nelanksčiais pirštais ir atidžiai vedžiojo kiekvieną raidę. – Artritas iškankino. Kartais aš apskritai negaliu parašyti nė žodžio.

Užklijavo voką, užrašė adresato pavardę.

– Jeigu nebūtų sunku, būkite maloni, perduokite.

Hole pasigirdo vyriškas balsas.

– Tai inspektorius Kredokas, – tarė mis Bleklok.

Ji priėjo prie veidrodžio, kabančio virš židinio, ir pasipudravo.

Įėjo Kredokas. Nepatenkintas žvilgtelėjo į mis Marpl.

– O, – tarė Kredokas, – vadinasi, jūs čia.

Mis Bleklok truputį nustebo.

– Mis Marpl atnešė pastoriaus laiškelį.

Mis Marpl subruzdo:

– Išeinu... išeinu. Aš jums tik trukdysiu.

– Ar vakar čia svečiavotės?

Mis Marpl sudirgusi atsakė:

– Ne, nebuvau. Mudvi su Banča važiavome aplankyti savo draugų.

– Vadinasi, neturite ką man pasakyti. – Kredokas nedraugiškai atidarė duris, ir mis Marpl, gerokai sutrikusi, išėjo iš svetainės.

– Tos senutės visuomet visur kiša savo nosį, – tarė Kredokas.

Po valandėlės pridūrė:

– Mis Baner mirčiai mes turėjome užbėgti už akių.

– Bet kaip? Tiesiog neįsivaizduoju.

– Žinoma, buvo nelengva. Bet dabar privalome veikti mikliai. Kieno čia darbas, mis Bleklok? Jeigu nesutrukdysime, tas, kuris jau du kartus kėsinosi į jūsų gyvybę, galbūt pabandys dar ir trečią kartą.

Mis Bleklok gūžtelėjo pečiais.

– Nežinau, inspektoriau...

– Buvau pas misis Hedler. Ji man padėjo, kiek išgalėdama. Tiesa, naudos turėjau ne tiek jau daug. Jūsų mirtis būtų naudinga keliems žmonėms. Visų pirma Pipui ir Emai. Patrikas ir Džulija Simonsai panašiai tokio pat amžiaus, tačiau jų praeitis šiek tiek žinoma. Bet kad ir kaip būtų, mes negalime koncentruoti dėmesį tik į juos. Mis Bleklok, prašyčiau pasakyti: jeigu dabar išvystumėte Soni Hedler, ar ją atpažintumėte?

– Soni? Žinoma... – staiga ji užsikirto. – Ne, – neskubėdama tarė. – Tikriausiai, ne. Praėjo labai daug metų. Trisdešimt. Dabar ji jau sena moteris.

– O kokią ją prisimenate?

– Ar Soni? – mis Bleklok truputį pagalvojo. – Ji buvo gana mažo ūgio, juodbruva.

– Gal turėjo kokių ypatingų žymių? Gal kuo išsiskyrė jos elgesys?

– Ne, atrodo, niekuo. Linksma... labai linksma.

– Gal turite jos fotografiją?

– Soni? Palaukite... Ne, atskiros fotografijos neturiu. Buvo kažkokių bendrų nuotraukų... albume...

– Ar galėčiau žvilgtelėti?

– Žinoma. Varge, kur nukišau tą albumą?

– Mis Bleklok, prašyčiau pasakyti, ar galite įsivaizduoti, nors ir teoriškai, kad misis Svetenhem – tai Soni Hedler?

– Misis Svetenhem? – mis Bleklok pažvelgė į jį be galo nustebusi. – Bet juk jos vyras tarnavo valstybinėje tarnyboje kažkur Indijoje, o vėliau – Honkonge.

– Apie tai tik ji pati pasakoja.

– Tiesiog nebeišmanau, ką ir sakyti... Bet nejaugi tai misis Svetenhem?.. Dieve, kokią nesąmonė!

– O ar Soni Hedler niekada nevaidindavo? Kad ir mėgėjiškuose spektakliuose?

– Kur nevaidins! Bandė. Bet jai prastai sekdavosi.

– Štai, matote! Ir dar. Misis Svetenhem dėvi peruką. Bent jau taip teigia misis Harmon, – pridūrė.

– Taip, taip, ir man atrodo – ji su peruku! Tos pelenų spalvos garbanėlės tokios nenatūralios. Bet vis dėlto man atrodo – tai nesąmonės. Ji labai maloni moteris, o kartais būna net smagi.

– Dar yra mis Hičklif ir mis Mergatroid. Ar kuri nors iš jų gali būti Soni Hedler?

– Mis Hinčklif per aukšta. Kaip vidutinio ūgio vyras.

– O mis Mergatroid.

– Ak... ką jūs, esu įsitikinusi, kad mis Mergatroid – ne Soni.

– Bet juk jūsų regėjimas nelabai koks, mis Bleklok?

– Taip, esu trumparegė. Ar tai turite omenyje?

– Būtent. O dabar vis dėlto norėčiau žvilgtelėti į Soni fotografiją.

– Pasistengsiu rasti albumą.

– Paprašyčiau paieškoti tuoj pat.

– Negi šią akimirką?

– Būčiau labai dėkingas.

– Gerai. Taip... leiskite pagalvoti. Kai tvarkėme kambarius, albumą mačiau knygų spintoje. Man padėjo Džulija. Atsimenu, ji dar pasišaipė iš tų laikų suknelių... Mes sudėjome knygas svetainėje į lentyną. O kur padėjome albumą ir "Art Džornal" komplektą? Visai atmintis sušlubavo! Gal Džulija atsimena? Ji šiandien namie.

Inspektorius išėjo paieškoti Džulijos. Apačioje jos niekur nebuvo. Paklausė Mici, kur mis Simons, ir Mici piktai atsakė, kad tai ne jos rūpestis.

Sustojęs prie laiptų, inspektorius sušuko: "Mis Simons!" – ir, neišgirdęs atsakymo, ėmė lipti į viršų. Su Džulija susidūrė visai netikėtai: ji išniro pro duris, už kurių tolėliau matėsi spiraliniai laipteliai.

– Buvau ant aukšto, – tarė Džulija. – Kas atsitiko? Inspektorius Kredokas paaiškino.

– A, tie senieji albumai su nuotraukomis. Taip, kuo puikiausiai prisimenu. Įkišome kabinete į didžiąją spintą. Tuoj paieškosiu.

Ir, nulipusi žemyn, stumtelėjo kabineto duris. Prie lango stovėjo didelė spinta. Džulija atidarė dureles ir išėmė krūvelę visokiausių daiktų.

– Kiek dar čia šlamšto, – tarė. – Seniai niekad nieko neišmeta.

Inspektorius atsiklaupė ir iš knygų lentynos išraukė du senoviškus albumus.

– Ar šitie?

– Taip.

Įėjo mis Bleklok.

– Ak štai kur mes juos įkišome. Niekaip neprisiminiau.

Kredokas padėjo albumus ant stalo ir ėmė sklaidyti.

– Tikriausiai šitame puslapyje, – tarė mis Bleklok. – Arba antrame... o gal trečiame. Antrą albumą įsigijau jau Soni ištekėjus ir išvažiavus. Turėtų čia būti. – Ir nutilo. Pilkavo kelios tuščios vietos. Kredokas pasilenkė, stengdamasis perskaityti išblukusius užrašus: "Soni... aš... R.H." Kiek toliau: "Soni ir Bela pliaže". O kitame lape: "Piknikas Skaine". Atskleidė dar vieną lapą: "Šarlota, aš, Soni, R.H."

Kredokas atsistojo.

– Kažkas išplėšė nuotraukas ir, atrodo, visai neseniai.

– Kai mudvi vartėme albumą, nuotraukos buvo. Juk buvo, Džulija?

– Ne taip jau atidžiai žiūrėjau, bet, regis, tuščių vietų tikrai nebuvo, teta Leti.

Kredokas apniuko.

– Kažkas iš albumo išplėšė visas Soni Hedler nuotraukas, – tarė.

– Atleiskite, kad ir vėl jus trukdau, misis Haimes.

– Nieko tokio, – abejingai atsakė Filipa.

– Gal užeikime į aną kambarį?

– Į kabinetą? Gerai, jeigu jau taip norite, inspektoriau. Bet ten baisiai šalta – nėra židinio.

– Nesvarbu. Ilgai jūsų negaišinsiu. Be to, niekas negirdės mūsų pašnekesio.

– Nejaugi tai taip svarbu?

– Ne man, misis Haimes. Jums... Berods, man sakėte, misis Haimes, kad jūsų vyras žuvęs fronte Italijoje?

– Na ir kas?

– O kodėl negalėjote atvirai pasakyti – dezertyravo?

Kredokas pamatė – moteris išblyško ir sugniaužė rankas.

– Ką dabar ketinate daryti? Paskelbti visam pasauliui? – paklausė misis Haimes.

– Nejaugi niekas šito nežino?

– Čia – niekas. Haris, – jos balsas sudrebėjo, – mano sūnus, irgi nežino. Ir aš nenoriu, kad jis kada sužinotų.

– Vis dėlto jam atvirai papasakokite. Pats sužinojęs, labai pergyvens. Nejaugi ketinate ir toliau sekti pasakėles apie tėvą, žuvusį kaip didvyrį...

– Aš pasakų neseku. Jo tėvas žuvo... žuvo kare. Pagaliau argi tai svarbu... mums.

– Bet jūsų vyras gyvas?

– Galbūt. Iš kur galiu žinoti?

– Kada jį matėte paskutinį kartą, misis Haimes?

Filipa skubėdama atsakė:

– Aš jo nemačiau jau daugybę metų.

– Nejaugi? Ar iš tikrųjų jo nematėte, sakysim, prieš dvi savaites?

– Kur lenkiate?

– Aš nepatikėjau, kad oranžerijoje jūs susitikote su Rudžiu Šercu. Tačiau Mici pasakojimas atrodė gana įtikinantis. Manau, misis Haimes, kad tas vyriškis, vardan kurio aną rytą neišėjote į darbą, buvo jūsų sūnaus tėvas.

– Oranžerijoje aš nebuvau susitikusi su jokiu žmogumi.

– Gal jam reikėjo pinigų ir jūs davėte?

– Juk sakau – nieko nemačiau ir oranžerijoje su niekuo nebuvau susitikusi.

– Tarp dezertyrų labai dažnai būna nevilties apimtų žmonių, kartai jie dalyvauja apiplėšimuose, užpuolimuose. Ir ne taip jau retai turi užsienietiškus pistoletus, kuriuos atsiveža, grįždami į gimtinę.

– Aš nežinau, kur mano vyras. Jo nemačiau jau daugybę metų.

– Ar tai jūsų paskutinis žodis, misis Haimes?

– Taip, daugiau neturiu ko pridurti.

Iš kabineto Kredokas išėjo įširdęs. Buvo įsitikinęs, kad Filipa melavo, bet įrodyti negalėjo.

Apie buvusį kapitoną Haimesą Kredokas turėjo skurdžių žinių. Jo tarnybos lapas buvo prastas, bet tai dar ne pretekstas Haimesą vadinti nusikaltėliu.

Ir šiaip ar taip – Haimes tikrai negalėjo sutepti durų spynos ir vyrių!

Kredokas stovėjo susimąstęs ir žvelgė į laiptus. Staiga galvon šovė mintis: o ką Džulija veikė palėpėje?..

Mikliai užbėgęs, atidarė duris, pro kurias išėjo Džulija, ir siauručiais laipteliais palipo į viršų.

Kaustytos skrynios, seni lagaminai, sulaužyti baldai...

Kredokas atkėlė vienos skrynios dangtį. Drabužiai. Senamadiškos moteriškos suknelės. Tikriausiai mis Bleklok ir jos velionės sesers.

Atidarė kitą skrynią.

Užuolaidos.

Atidarė mažą geležimi kaustytą lagaminėlį. Popieriai ir seni nuo laiko pageltę laiškai.

Kredokas atidžiau pažvelgė į lagaminėlio dangtį – inicialai ŠLB. Nutarė – tai Šarlotos, Leticijos sesers, lagaminėlis. Išskleidė vieną laišką. Jis prasidėjo taip:

"Mieloji Šarlota! Vakar Bela pasijuto geriau ir galėjo važiuoti į pikniką. Rendelas Hedleras paėmė laisvą dieną. Gamyklos įkūrimo Esvogele reikalai klostosi puikiai. Lengvatinės akcijos viršija normą."

Visa kita jis praleido ir pažvelgė į parašą: "Tavo mylimoji sesuo Leticija".

Kredokas paėmė kitą laišką:

"Mieloji Šarlota! Aš noriu, kad tu bent kartais pabendrautum su žmonėmis. Žinai, viską labai jau perdedi. Į tokias negalias, kaip tavo, žmonės apskritai nekreipia dėmesio. Tu be reikalo tai vadini luošumu."

Kredokas prisiminė – Bela Hedler pasakojo apie kažkokią Šarlotos Bleklok ligą. Leticijai teko mesti darbą ir prižiūrėti seserį.

Visi laiškai buvo jaudinantys, kupini švelnumo ir meilės nelaimingajai seseriai. Leticija plačiai aprašinėjo savo kasdieninius darbus su visomis smulkmenomis, kurios galėjo būti įdomios ligoniui. Ir Šarlota laiškus saugojo.

Staiga Kredokas ėmė jaudintis. Gal paslapties įminimo raktas slypi kaip tik čia? Gal laiškuose yra kažkas tokio, apie ką pati Leticija Bleklok seniai pamiršo? Juk jie – objektyvus praeities paveikslas, ir juose gali slypėti tai, kas jam padėtų užtikti žudiką. Ir fotografijos... galimas daiktas, laiškuose yra Soni Hedler fotografijų, apie kurias nežino tas, kas išlupo nuotraukas iš albumo.

Inspektorius Kredokas kruopščiai sudėjo laiškus, uždarė lagaminėlį ir nulipo žemyn.

Leticija Bleklok nustebusi žiūrėjo į jį.

– Vadinasi, jūs buvote palėpėje? Girdžiu žingsnius ir niekaip negaliu suprasti, kas...

– Mis Bleklok, aš radau laiškų, kuriuos jūs rašėte Šarlotai prieš daugelį metų. Ar leisite paimti?

Iš nuostabos mis Bleklok net išraudo.

– Ar būtinai reikia? Kodėl? Kokia iš jų nauda?

– Tarp jų gali būti ir Soni Hedler nuotraukų arba jos charakterio aprašų, kokių nors užuominų ar epizodų, kurie gali mums pagelbėti.

– Bet tai asmeninis susirašinėjimas, inspektoriau.

– Žinau.

– Ką besakyčiau, tikriausiai vis tiek paimsite... Turbūt turite įgaliojimus, o jeigu ne, tai lengvai gausite. Imkite! Bet apie Soni jūs beveik nieko nerasite. Man pradėjus dirbti pas Rendelą Hedlerą, po metų ar dviejų ji ištekėjo ir išvažiavo.

Kredokas tarsi pasiteisino:

– Mes turime išbandyti viską. Patikėkite, pavojus dar realus.

– Žinau. Bani mirė todėl, kad išgėrė man skirtas tabletes. Kitą kartą gali nukentėti Patrikas, arba Džulija, arba Filipa, arba

Mici, kuriems dar visas gyvenimas prieš akis. Išgers taurę vyno, įpilto man, arba suvalgys šokolado, atsiųsto man, ir... O, imkite tuos laiškus. Tik paskui sudeginkite. Jie įdomūs vien man ir Šarlotai. Visa tai seniai praėjo... praėjo, dingo. To jau niekas nebeprisimena.

Ji pakėlė ranką ir instinktyviai palietė dirbtinių perlų vėrinį. Kredokas pamanė – tas papuošalas visai netinka prie tvido švarko ir sijono.

Kitą dieną inspektorius užsuko pas pastorių.

Mis Marpl, įsitaisiusi kėdėje prie židinio, mezgė. Banča, paklojusi ant grindų medžiagą, kirpo suknelę.

Banča nubraukė nuo akių plaukus ir sužiuro į Kredoką.

– Nežinau, galbūt aš pažeidžiu statutą, – tarė Kredokas, kreipdamasis į mis Marpl, – bet norėčiau, kad jūs perskaitytumėte šį laišką. Laiškas labai jaudinantis, mis Bleklok visaip stengėsi sudominti seserį gyvenimu ir pakelti jos nuotaiką.

Mis Marpl išskleidė pageltusį popieriaus lapą.

"Mieloji Šarlota!

Jau nerašiau net dvi dienas, nes mūsų namuose šiurpios naujienos. Soni, Rendelo sesuo (atimeni ją? Buvo užsukusi pas tave mašina. Kaip norėčiau, kad tu kuo daugiau bendrautum su žmonėmis!), – tai štai, Soni paskelbė ketinanti ištekėti už Dmitrijaus Stemfordžio. Mačiau jį tik vieną kartą. Labai impozantiškas vyras, bet, man atrodo, nepatikimas. Rendelas Hedleras jo tiesiog neapkenčia, vadina sukčiumi ir apgaviku. Bela per dienas vartosi ant sofos ir bejėgiškai šypsosi. Soni tik iš pirmo žvilgsnio tokia beaistrė, o iš tikrųjų padūkusio būdo, su Rendelu H. jie pjaunasi, vakar aš ne juokais išsigandau, kad tik ji jo neužmuštų!

Aš stengiausi iš visų jėgų. Sakiau ir Soni, ir R.H., ir tarsi įtikinau juos liautis ir blaiviai viską apsvarstyti. Jie apsvarstė, ir vėl viskas prasidejo nuo pradžių! Tu net negali įsivaizduoti, kaip tai nyku. R.H. viską išsiaiškino, atrodo, Stemfordis iš tikrųjų nepageidaujama kandidatūra.

Ir vėl darbai šlubuoja. Viskas gula ant manęs, ir tam tikra prasme tai neblogai, kadangi R.H. suteikia man veiklos laisvę. Vakar pasakė: "Ačiū tau, Viešpatie, nors vienas normalus žmogus dar liko! Bleki, juk tu nė už ką nepamiltum sukčiaus!" Aš atsakiau, kad apskritai vargu ar galiu įsimylėti. R.H. tarė: "Ką gi, pradėsime naują žaidimą". Mat kartais jis taip rizikuoja, kad tiesiog eina skustuvo ašmenimis.

"Ar tu tvirtai nusprendei neleisti man išklysti iš tikrojo kelio, Bleki?" – kartą paklausė. O juk aš tik tą ir darau. Aš tiesiog negaliu suprasti, kaip žmonės nemato, kas dora, o kas ne. Bet R.H. iš tikrųjų nemato. Jis težino, kas įstatymiška, o kas neįstatymiška. Bela iš to tik juokiasi. Ji mano, kad aistros dėl Soni vedybų pernelyg išpūstos. "Soni turi pinigų, – sako ji, – kodėl jai neištekėti už ko noris?" Aš pasakiau, kad tai gali būti nepataisoma klaida, o Bela atsakė: 'Santuoka iš meilės niekad negali būti klaida... net jei paskui gailies". Ir dar ji sakė: "Man atrodo, Soni tik dėl pinigų nenori susiėsti su Rendelu. Soni labai myli pinigus".

Štai tuo tarpu ir viskas. Kaip laikosi tėtė? Aš neprašau, kad perduotum jam linkėjimus, bet jeigu manysi, kad verta, tai perduok. Aš dažniau ėmei pasirodyti žmonėse? Iš tiesų, mieloji, tu neturi būti tokia užsidarėlė.

Soni siunčia tau linkėjimų. Tik ką ji įėjo į mano kambarį – panaši į įerzintą katę išleistais nagais. Turbūt vėl susipyko su R.H. Apskritai, Soni kartais tiesiog pasiunta. Tada nebežinai kur dėtis – ji kiaurai veria savo atidžiu šaltu žvilgsniu.

Tūkstantis bučinių tau, mano mieloji. Būk žvali. Gydymo jodu kursas labai gali padėti. Aš domėjausi šiais vaistais, ir, jie gali duoti gerų rezultatų.

Tave mylinti sesuo Leticija."

Mis Marpl sulankstė laišką ir grąžino Kredokui.

– Ką apie ją manote? – paklausė Kredokas. – Koks susidaro įspūdis?

– Apie ką? Apie Soni? Pats suprantate, sunku spręsti apie žmogų iš svetimų žodžių... Ji savarankiška... Man atrodo – tai svarbiausia. Ir norėjo paimti iš gyvenimo, kas geriausia.

– Ji panaši į įerzintą katę atkištais nagais, – sušnibždėjo Kredokas. – Žinote, man tai kažkaip primena...

– O ar šitas laiškas jums neprimena ko nors iš Sent Meri Mido? – paklausė Banča.

– Lyg ir ne, mieloji... Tiesa, Leticijos tėvas, daktaras Bleklokas, turbūt buvo šiek tiek panašus į misterį Kertisą, Vesleano bažnyčios pastorių. Jis neleido savo dukrai įsistatyti plokštelės dantims ištiesinti. Sakė, kad Dievas nori, jog jos dantys būtų atsikišę. "Bet juk jūs, – sakiau jam, – kerpate barzdą ir plaukus. O gal Dievas nori, kad vaikščiotumėte sočiai apžėlęs". O jis atsakė: "Čia

visai kas kita". Geležinė vyrų logika. Bet jums iš to jokios naudos.

– Žinote, o juk mes taip ir neišsiaiškinome, kieno tai buvo pistoletas. Tik ne Rudžio Šerco. Ak, kad taip sužinojus, kas Čiping Kleorne turėjo pistoletą iki antpuolio!

– Pulkininkas Isterbrukas turi pistoletą, – tarė misis Harmon. – Laiko apykaklių dėžutėje.

– O jūs iš kur žinote, misis Harmon?

– Man papasakojo misis Bat. Du kartus per savaitę ji ateina pas mus tvarkyti kambarių. Ji sakė: jeigu jau jis kariškis, tai, savaime suprantama, turi pistoletą ir kad jam jo prireiksią, jeigu plėšikai sumanysią lįsti į jo namus.

– O kada ji šitaip sakė?

– Gal prieš pusmetį.

– Vadinasi, pulkininkas Isterbrukas? – burbtelėjo Kredokas.

– Tai primena žaidimą rulete didžturgyje, – tarė Banča. – Ji vis sukasi sukasi, ir kiekvieną kartą sustoja kitoje vietoje.

– Neaitrinkite žaizdos, – tarė Kredokas.

– Juk pulkininkas Isterbrukas mis Bleklok atnešė knygą ir tada puikiausiai galėjo sutepti duris. Tačiau jis sąžiningai prisipažino ten buvęs.

– O mis Hinčklif neprisipažino.

– Nepamirškite, kokiais laikais gyvename, inspektoriau, – tarė mis Marpl. – Vis dėlto esate policininkas. O policininkams žmonės širdies neatveria, ar ne tiesą sakau?

– Nesuprantu, kodėl? – tarė Kredokas. – Nebent jeigu įpainioti į kokį nusikaltimą?

– Ji turi galvoje sviestą, – tarė Banča, klupinėdama ir stengdamasi gerai pritaikyti rankovės iškarpą. – Sviestą, grūdus vištoms ir grietinę, o kartais ir bekono gabaliuką.

– Parodyk inspektoriui tą mis Bleklok raštclį, – tarė mis Marpl.

– Rašytas gana seniai, bet skaitomas kaip pirmaklasis detektyvas.

– Ar šitą, teta Džeine?

Mis Marpl paėmė raštelį.

– Taip. – ir padavė inspektoriui.

"Aš viską išsiaiškinau: ketvirtadienį, – rašė mis Bleklok. – Bet kuriuo laiku po trijų. Jeigu turėsite man ką nors, pakiškite ten, kur paprastai".

Banča susijuokė. Mis Marpl stebėjo inspektoriaus veido išraišką.

Pastoriaus žmona ėmė aiškinti:

– Ketvirtadieniais čionykštėse fermose mušamas sviestas. Kas nori, gali nusipirkti. Paprastai mis Hinčklif apvažiuoja fermas ir sviestą superka. Ji su fermeriais veikia ranka rankon, gal todėl, kad irgi laiko kiaulių. Bet, suprantate, visa tai daro paslapčiom, tai tarsi vietinių gyventojų prekių mainai. Už sviestą atsilygina kuo kitu, jei paskerdžia kiaulę, duoda gabalą mėsos. Ir dažnai su gyvuliais kažkas "atsitinka", juos tenka pripjauti. Tikiuosi, suprantate, ką turiu omenyje? Bet, žinoma, policijai apie tai neverta sakyti. Juk tokius sandėrius įstatymai draudžia, bet niekas tarsi nieko nežino, nes viskas labai sujaukta. Aš manau, Hinč atnešė į Mažąjį Pedoksą svarą sviesto ar dar ko ir paliko, "kur paprastai pakiša". Beje, galiu pasakyti, toji slaptoji vieta – miltų dėžė po spinta. Jokių miltų joje nėra!

Kredokas atsiduso.

– Džiaugiuosi su jumis pasimatęs, mielosios damos, – tarė.

– Ir dar tie kuponai drabužiams, – tarė Banča. – Paprastai jų neperka. Manoma, tai nedora. Bet misis Bat, misis Hinč, misis Higins ir kitoms moterims patinka gražios vilnonės suknelės ar mažai dėvėti žieminiai paltai, ir vietoj pinigų jos moka drabužių talonais.

– Jau geriau daugiau nieko nesakykite, – tarė Kredokas. – Visa tai priešįstatymiška.

– Vadinasi, reikia pakeisti tuos kvailus įstatymus, – pareiškė Banča.

– Norėčiau žinoti, kaip iš tikrųjų atrodo Soni? Laiškuose užtikau kelių moterų nuotraukas, bet nė vienos į ją panašios, – tarė Kredokas.

– Argi jūs žinote, į ką ji panaši?

– Mis Bleklok sakė – mažutė, juodbruvė. Tiesa, viena nuotrauka man kažką priminė. Aukšta šviesiaplaukė mergina su ant pakaušio sušiauštais plaukais. Bet nežinau, kas ji. Šiaip ar taip, ne Soni. Kaip manote, ar misis Svetenhem jaunystėje buvo juodbruvė?

– Nelabai, – tarė Banča. – Jos akys mėlynos.

– Aš tikėjau, kad ten buvo Dmitrijaus Stemfordžio fotografijų, bet bergždžiai. – Jis paėmė laišką. – Atleiskite, kad neradote nieko įdomaus, mis Marpl.

– Ką jūs, atvirkščiai, – pareiškė mis Marpl. – Laiške net labai daug įdomių dalykų. Tik gerai įsiskaitykite, inspektoriau. Ypač įdomi toji vieta, kur ji rašo, jog R.H. išsiaiškinęs dėl Dmitrijaus Stenfordžio.

Kredokas nustebęs įbedė į ją akis.

Suskambo telefonas.

Banča atsistojo ir išėjo į holą. Netrukus grįžusi tarė Kredokui:

– Jums.

Kiek nustebęs, inspektorius išėjo ir gerai uždarė duris.

– Kredokas? Čia Raidesdeilas.

– Klausau, sere.

– Peržiūrėjau bylą. Kiek supratau, kalbėdamasi su jumis Filipa Haimes atkakliai teigė nemačiusi vyro nuo to laiko, kai jis dezertyravo?

– Taip, sere. Ji viską kategoriškai neigė. Bet man atrodo, melavo.

– Visiškai jums pritariu. Atsimenate atsitikimą, įvykusį maždaug prieš dešimtį dienų? Sunkvežimis pervažiavo vyrą... nukentėjusįjį nuvežė į Milčesterio ligoninę – smegenų sutrenkimas, dubens lūžis.

– Kalbate apie vaikiną, kuris ištraukė vaiką iš po sunkvežimio ratų, o pats buvo sužalotas?

– Taip. Jis neturėjo jokių dokumentų, ir niekas neatėjo jo aplankyti. Regis, buvo bėglys. Praėjusią naktį vyrukas mirė, taip ir neatgavęs sąmonės. Bet jį atpažino – armijos dezertyras, o jo vardas ir pavardė – Ronaldas Haimesas, buvęs kapitonas, tarnavęs Pietų Loamšyre.

– Filipos Haimes vyras?

– Taip. Beje, jo kišenėje rado seną bilietą į Čiping Kleorną, daug pinigų.

– Vadinasi, pinigus gavo iš žmonos. Taip ir maniau – Filipa kalbėjosi su vyru, o Mici klausėsi. Žinoma, Filipa viską kategoriškai neigė. Bet juk, sere, nelaimingas atsitikimas įvyko anksčiau negu...

Raidesdeilas tučtuojau jį pertraukė:

– Būtent, jį paguldė į ligoninę dvidešimt aštuntą, o Mažąjį Pedoksą užpuolė dvidešimt devintą. Taigi su tuo įvykiu jis nieko bendra neturi. Suprantama, jo žmona apie nelaimingą atsitikimą nieko nežinojo. Ir visą laiką galėjo manyti, kad ir jis įsivėlęs. Dabar suprantate, kodėl ji tylėjo: juk jis – jos vyras.

– Aš išeinu. Arčiau pastatysiu lempą, – tarė Banča. – Jau visai sutemo. Turbūt artėja audra.

Iš kito stalo galo ji paėmė lemputę ir padėjo prie mis Marpl – sėdėdama erdviame krėsle su aukšta atkalte, viešnia mezgė.

Laidas virptelėjo. Katinas Tilgatpalasaras puolė ir įsikirto dantimis.

– Liaukis, Tilgatpalasarai, liaukis. Dieve mano, koks baisus katinas. Pažiūrėkite, beveik laidą prakando... Kaip nesupranti, kvailas katine, juk tave gali nutrenkti!

– Ačiū, mieloji, – tarė mis Marpl ir tiesė ranką prie jungiklio.

– Ne ten ieškai. Štai laido viduryje mažas mygtukas. Velnioniškai kvaila sistema! Palaukite, tuoj nukelsiu gėles.

Banča pakėlė vazą su rožėmis. Katinas, judindamas uodegą, valiūkiškai letena grybštelėjo Bančos ranką. Iš vazos šliūkštelėjo vanduo ir užtiško ant laido. Kliuvo ir katinui – šis šnypšdamas puolė ant grindų.

Mis Marpl nuspaudė mažytį kriaušės pavidalo mygtuką. Sudrėkęs laidas blykstelėjo ir sučirškė.

– O Dieve, – tarė Banča. – Tikriausiai perdegė ir kitos lempos. – Ji pabandė uždegti šviesą. – Taip! Koks idiotizmas viską jungti į vieną... kaip ten... Net stalas pradegė. Prakeiktas Tilgatpalasaras – vis ką nors iškrečia! Kas jums, teta Džeine, išsigandote?

– Nieko, mieloji. Paprasčiausiai staiga išvydau tai, ką turėjau pamatyti gerokai anksčiau...

– Einu patikrinti kamščių. Atnešiu lempą iš Džuliano kabineto.

– Nereikia, mieloji, nesivarginkite. Šviesos pakanka. Noriu paprasčiausiai ramiai pasėdėti... ir pagalvoti. Nebegaišk, mieloji, o dar nespėsi į autobusą.

Kai Banča išėjo, mis Marpl kurį laiką sėdėjo nekrutėdama. Kambaryje buvo tvanku; kaupėsi audra.

Mis Marpl pasitraukė artėliau popieriaus lapelį.

Užrašė: "Lempa?" – ir pabraukė keliais brūkšniais.

Tada prirašė dar vieną žodį.

Boulderse, gana tamsioje svetainėje, ginčijosi mis Hinčklif ir mis Mergatroid.

– Ir užsispyrusi tu, Mergatroid, – tarė mis Hinčklif. – Kodėl nenori pabandyti?

– Juk sakiau, Hinčklif, – aš nieko neatsimenu.

– Gerai, klausykis, Emi Mergatroid. Dabar mes pasistengsime mintyse atkurti viską, kas buvo. Iš mudviejų prasti sekliai, bet... Aš klydau dėl durų – tu jų neprilaikei ir nepadėjai žudikui. Esi išteisinta, Mergatroid.

Mis Mergatroid gana karčiai šyptelėjo.

– Mums labai nepavyko, kad turime tokią namų darbininkę – vienintelė nekalbi moteris visame Čiping Kleorne, – toliau kalbėjo mis Hinčklif. – Šiaip aš jau esu už tai dėkinga, bet šį kartą ji mus apvylė. Visa apygarda žino apie antrąsias svetainės duris, o mes tą naujieną išgirdome tik vakar...

– Bet aš iki šiol nesuprantu, kaip...

– O labai paprastai. Mūsų pirminės prielaidos buvo teisingos. Žmogus negali vienu metu laikyti atdaras duris, mojuoti žibintu ir dar šaudyti iš pistoleto. Mes pamiršome duris, o kreipėme dėmesį tik į žibintą ir pistoletą. Štai čia mūsų klaida. Pistoletą laikė ne jis!

– Bet juk plėšikas turėjo pistoletą! – tarė mis Mergatroid. – Pati mačiau. Gulėjo prie negyvėlio...

– Taip, tai tiesa. Gulėjo šalia jo. Tačiau šovė ne jis.

– O kas?

– Štai šitą mes ir turime išsiaiškinti. Tas pats žmogus padėjo ir nuodingąsias tabletes prie Leti Bleklok lovos. Rudis Šercas šito padaryti nebegalėjo. Tai padarė tas, kuris buvo svetainėje antpuolio dieną ir, matyt, dalyvavo Baner gimtadienyje. Vienintelis, iš karto atpuolantis žmogus, – misis Harmon.

– Manai, tabletes padėjo per gimtadienį?

– O kodėl gi ne?

– Bet kaip?

– Į tupyklą ėjo kas tik norėjo, – šiurkščiai tarė mis Hinčklif. – Aš tortu išsitepliojau rankas ir ėjau į vonią nusiplauti. O mažoji pamputė Isterbruk savo nešvarų snukutį pudravo Bleklok miegamajame...

– Hinč! Nejaugi manai, kad...

– Kol kas nežinau. Nors ji nė kiek nesislapstė, viską darė atvirai... Iš tikrųjų, jeigu kėsiniesi ką nunuodyti, vargu ar visiems matant trainiosies po miegamąjį. Bet, žinoma, buvo daugybė ir kitų progų.

– Vyrai į viršų nebuvo palipę.

– Nepamiršk, yra ir užpakalinis įėjimas. Be to, vyrams, išėjus iš kambario, juk nesekei iš paskos pažiūrėti, kur jie iš tikrųjų traukia. Pagaliau ne tai svarbiausia! Gerai, gerai, nesiginčyk, Mergatroid! Grįžkime prie pirmojo pasikėsinimo į Leti Bleklok. Pasistenk viską kuo tiksliau prisiminti, nes viskas priklauso tik nuo tavęs.

Mis Mergatroid susijaudino:

– Bet, Hinč, mieloji, juk žinai – aš viską apversiu aukštyn kojom!

– Dabar kalbu ne apie tavo smegenėles ir ne apie skylutes, kurių pilna tavo galvelė, o apie tavo akis. Apie tai, ką tu matei.

– Bet aš nieko nemačiau!

– Ką tik sakiau, Mergatroid: tavo nelaimė ta, kad nenori pabandyti. Atidžiai klausykis. Vadinasi, taip: kad nereikėtų medžioti Leti Bleklok, tą vakarą jis buvo svetainėje. Iš anksto sutepė antrąsias duris – visi manė, kad jos užrakintos. O iš tikrųjų jos darinėjosi labai tyliai... Užgęsta šviesa. Durys A (pagrindinės) atsilapoja iki galo. Sumaištis, žibinto šviesa, užpuoliko šūksniai. Ir kol mes stovim akis išplėtę, Iksas tylutėliai išslenka pro duris B į tamsų holą, prieina iš užnugario prie to durniaus, paleidžia porą kulkų į Leti Bleklok ir nušauna šveicarą. Tada numeta pistoletą, kad tokie bukagalviai kaip tu manytų, jog viską padaręs šveicaras, ir išslenka atgal, kol dar tamsu. Pagavai mano mintį?

– Taip, taip... bet kas tai galėjo būti?

– Na, jeigu jau tu, Mergatroid, nežinai, tai niekas nežino!

– Aš? – silpnu balseliu sučirškė susijaudinsi Mergatroid. – Bet aš absoliučiai nieko nemačiau. Iš tikrųjų, nieko Hinč!

– Įtempk savo želė dėžutę, kurią tu vadini smegenimis. Pradėsime iš pradžių: kur kas stovėjo, kai užgeso šviesa?

– Nežinau.

– Ne, žinai. Tu išvesi mane iš proto, Mergatroid! Ar bent atsimeni, kur pati buvai? Tu stovėjai už durų.

– Taip, taip, prisiminiau.

– Puiku, važiuojam toliau. Tu – už durų. Aš stoviu prie židinio, Leti Bleklok – šalia stalo prie arkos. – ji ketina paimti cigaretes. Patrikas Simonsas nuėjo į mažąjį kambarį atnešti gėrimų. Ar taip?

– Taip, taip, ir aš tai atsimenu.

– Gerai, toliau: kažkas nusekė Patrikui iš paskos. Ar tik ruo-

šėsi eiti. Kažkas iš vyrų. Kaip apmaudu, kad negaliu atsiminti – kas: Isterbrukas ar Edmundas Svetenhemas? Gal tu atsimeni?

– Ne, neatsimenu.

– Kur jau tu atsiminsi!.. Paskui dar vienas žmogus nuėjo į mažąjį kambarį. A, Filipa Haimes! Aš ją puikiai atsimenu, nes atkreipiau dėmesį į jos laikyseną ir pamaniau: šita panelė dailiai atrodytų ant žirgo. Ji priėjo prie židinio kitame kambaryje. Nežinau, ko ten ieškojo, nes kaip tik tą akimirką užgeso šviesa.

Vadinasi, figūros išrikiuotos. Patrikas Simsonas, Filipa Haimes ir arba pulkininkas Isterbrukas, arba Edmundas Svetenhemas – šito tiksliai nežinome – buvo tolimojoje svetainėje. Dabar dėmesio, Mergatroid! Labiausiai tikėtina, kad tai padarė kažkas iš jų. Jeigu ketino išeiti pro antrąsias duris, savaime suprantama, stengėsi būti netoli jų. Taigi, kaip jau sakiau, tikriausiai kažkas iš tų trijų.

Mis Mergatroid bematant pažvalėjo.

– Bet kita vertus, – tęsė mis Hinčklif, – galimas daiktas, buvo ne taip. Ir dabar viskas priklauso nuo tavęs, Mergatroid.

– Bet iš kur aš galiu žinoti?

– Juk sakiau: jeigu ne tu, tai niekas!

– Aš nežinau! Šventa tiesa – nežinau! Aš nieko nemačiau!

– Ne, matei. Tu buvai vienintelė, kuri turėjo viską matyti. Stovėjai už durų. Žibinto šviesa į akis neplieskė. Žiūrėjai į tą pusę, kur švietė žibintas. Šviesa visus apakino, išskyrus tave.

– Taip, taip, manęs tikriausiai neapakino, bet aš nieko nemačiau. Žibinto šviesa šokčiojo po kambarį...

– O ką apšvietė? Juk plėšikas švietė į veidus, ar ne? Į stalus? Į krėslus?

– Taip, taip... Mis Baner stovėjo, įsmeigusi akis į vieną tašką.

– Pagaliau! – lengviau atsiduso mis Hinčklif. – Sunkiausia – priversti tave pajudinti smegenėles. Na, tęsk, tęsk.

– Bet aš nieko daugiau nemačiau. Tikrai sakau – nieko.

– Vadinasi, matei tuščią kambarį? Ir nieko jame nebuvo? Niekas nestovėjo? Nesėdėjo?

– Ką tu! Mis Harmon sėdėjo ant krėslo ranktūrio. Jis stipriai užsimerkė ir užsidengė rankomis veidą kaip vaikas.

– Gerai, dabar dėl mis Harmon ir mis Baner jau aišku. Bet argi nesupranti, kur suku? Aš juk nenoriu tau įpiršti savo minčių. Supranti, kai mes atmesime tuos, kuriuos tu matei, imsimės svarbiausio: ko nematei. Supranti? Be stalų, krėslų, chrizantemų, ir

viso kito, kambaryje dar buvo konkretūs žmonės: Džulija Simons, misis Svetenhem, misi Isterbruk, pulkininkas Isterbrukas arba Edmundas Svetenhemas, Dora Baner ir Banča Harmon. Puiku, tu matei Bančą Harmon ir Dorą Baner. Išbraukime jas. O dabar, Mergatroid, gerokai pagalvok ir pasakyk, kas dar buvo kambaryje?

Staiga į langą barkštelėjo medžio šakelė. Mis Mergatroid pašoko nuo kėdės.

Piktai suskambo telefonas. Mis Hinčklif pakėlė ragelį.

– Alio, klausau. Kas čia? Stotis?

Užsimerkusi mis Mergatroid stengėsi atmintyje atkurti dvidešimt devintosios vakarą. Žibinto šviesa lėtai slinko kambariu... grupė žmonių... langai... sofa... Dora Baner... siena... stalas su lempa... arka... pistoleto šūvis...

– Bet tai neįtikėtina! – tarė mis Mergatroid.

– Kas? – į telefono ragelį sušuko mis Hinčklif. – Jis ten nuo ryto? Nuo kelintos? Velniai rautų, ir tik dabar man skambinate? Aš užsiundysiu KPŽESGDx). Neapsižiūrėjimas? Ir tik tiek tegalite pasakyti?

x Kovos prieš žiaurų elgesį su gyvūnais draugija.

Ji numetė ragelį.

– Tai dėl šuns, – paaiškino. Rudasis seteris. Jau nuo ryto stotyje... nuo aštuntos ryto! Ir be lašo vandens! O tie bukagalviai tik dabar man skambina. Važiuoju paimti.

Ir Hinčklif puolė iš kambario. Mis Mergatroid atsitokėjusi gailiai sušnibždėjo:

– Bet paklausyk, Hinč, tai neįtikėtina... Aš nieko nesuprantu!

Mis Hinčklif per kiemą nukūrė į daržinę, kuri atstojo garažą.

– Pratęsim, kai grįšiu, – šūktelėjo. – Negaliu laukti, kol tu apsirengsi. Kaip visuomet – su šliurėmis!

Ji užvedė motorą, ir mašina šokte iššoko iš garažo. Mis Mergatroid puolė artyn:

– Bet paklausyk, Hinč, turiu pasakyti...

– Kai grįšiu...

Mašinos variklio gaudesys nustelbė Mergatroid riksmą:

– Bet, Hinč, ten jos nebuvo...

Virš galvos telkėsi juodi tiršti debesys. Mergatroid puolė prie skalbinių.

Sunkiai alsuodama, vis murmėjo: "Ne, negaliu patikėti: o Dieve, aš nesuskubsiu, o jau beveik sausi..."

Vargdama su užsikirtusiu spaustuku, staiga išgirdo kažkieno žingsnius ir pasuko galvą.

Svetingai nusišypsojo:

– Sveiki, užeikite, nes dar peršlapsite.

– Nieko, aš jums padėsiu.

– O, jei nesunku... Negerai, jei permirks. Vertėtų atrišti virvę, tik nepasiekiu.

– O štai jūsų šalikas. Sausas. Gal aprišti kaklą?

– O, ačiū... kaip čia man pasiekus spaustuką...

Vilnonis šalikas mikliai apsivijo apie kaklą ir užsmaugė...

Mis Mergatroid prasižiojo, bet nebegalėjo ištarti nė žodžio, tik dusliai gurguliavo.

O šalikas veržė gerklę vis stipriau ir stipriau...

Grįždama iš stoties, mis Hinčklif išvydo mikliai gatve einančią mis Marpl ir sustojo.

– Sveiki, – sušuko ji. – Kiaurai permirksite. Važiuokite pas mus, išgersime arbatos. Bančą mačiau autobusų stotelėje. Pastoriaus namuose nieko nėra. Važiuokime! Mudvi su Mergatroid bandome atkurti nusikaltimą. Man atrodo, mes jau šį tą imame suprasti. Atsargiai, šuo nervingas.

– Koks gražuolis.

– Tie bukagalviai išlaikė jį visą dieną, o man nepranešė. Iškaršiu jiems kailį kaip dera...

Mašinėlė suktelėjo į Boulderso kiemą.

Vos moterys išlipo, tuoj jas apstojo alkanų ančių ir kitų naminių paukščių pulkas.

– Velniai rautų, – tarė Hinčklif, – Mergatroid nepalesino.

Nuvijusi vištas, paskui mis Marpl nusekė į kotedžą.

– Ar nelabai sušlapote?

– Ne, turiu stebuklingą apsiaustą.

– Tuoj užkursiu židinį, Mergatroid nesusiprotėjo. Ei, Mergatroid, kur tu? O kur šuo? Ko gero, dar ir jis dings!

Tuo metu moterys išgirdo pratisą šuns kauksmą.

Mis Hinčklif priėjo prie durų ir pašaukė:

– Eik šen, Širdele... Širdele! Velnioniškai kvailas vardas, bet taip jau jį pavadino. Ei, Širdele!

Rudasis seteris kažką uostinėjo po skalbinių virve.

– Mergatroid net nesusiprotėjo nuimti skalbinius. Bet kur gi ji?

Rudis seteris pakėlė į dangų snukį ir vėl sukaukė.

– Kas čia tam šuniui užėjo!

Min Hinčklif plačiu žingsniu nužirkliavo žole.

Ir staiga mis Marpl, viską supratusi, nuskuodė jai iš paskos.

Moterys stovėjo viena šalia kitos pliaupiančiame lietuje ir žiūrėjo į sustingusį, pamėlynijusį Mergatroid veidą.

– Kad ir kas ji būtų, aš ją užmušiu, – tyliai tarė mis Hinčklif žemu ramiu balsu, – kad tik žinočiau – kas ji?

Mis Marpl įsmeigė į ją klausiamą žvilgsnį:

– Ją?

Mis Hinčklif veidas liko akmeninis.

– Taip. Aš žinau, kas tai... maždaug žinau. Viena iš trijų.

Ji dar truputį pastovėjo, žiūrėdama į mirusią draugę, ir įėjo į vidų. Mis Hinčklif balsas buvo rūstus:

– Turime paskambinti į policiją. O kol lauksime, aš jums viską papasakosiu. Kad Mergatroid dabar ten guli, yra ir mano kaltės. Viską paverčiau žaidimu. O žmogžudystė – ne žaidimas.

– Ne, ne žaidimas, – tarė mis Marpl. – Žmogžudystė – ne žaidimas.

– Jūs padėsite išsiaiškinti, ar ne? – paklausė mis Hinčklif, pakeldama ragelį ir rinkdama numerį.

Ji trumpai papasakojo, kas atsitikę, ir padėjo ragelį.

– Po kelių minučių jie bus čia... Taip, aš girdėjau, jūs jau esate dalyvavusi panašiuose tyrimuose. Rodos, Edmundas Svetenhemas pasakojo. Ar norite žinoti, ką mudvi su Mergatroid čia veikėme?

Mis Hinčklif glaustai persakė pokalbį, kurio nebaigė, nes prireikė staiga važiuoti į stotį.

– Ji dar kažką šaukė... todėl žinau, kad tai ne vyras, o moteris. Jeigu būčiau sustojusi ir atidžiai pasiklausiusi! Velniai rautų, juk šuo dar galėjo ir palaukti!

– Nekaltinkite savęs, mieloji. Vis tiek jau nieko nebepakeisite. Negalėjote numatyti...

– Žinoma, negalėjau. Prisimenu, šakelė nestipriai barkštelėjo į langą. Turbūt ji jau ten stovėjo. Ji tikriausiai atėjo pas mus... o mes su Mergatroid šaukėme visa gerkle... Viską girdėjo.

– Vis dėlto ką pasakė jūsų draugė?

– Tik vieną frazę: "Ten jos nebuvo..."

Mis Hinčklif nutilo.

– Suprantate? Mes neatmetėme trijų moterų: misis Svetenhem, misis Isterbruk ir Džulijos Simons. Ir vienos iš tų trijų ten nebuvo... Jos nebuvo svetainėje, nes pro antrąsias duris išslinko į holą.

– Atleiskite, – tarė mis Marpl, – bet ji... mis Mergatroid pasakė būtent taip?

– Kaip – taip?

– O, mieloji, kaip čia jums paaiškinus? Jūs pasakėte: "Ten jos nebuvo", pabrėždama kiekvieną žodį. Suprantate, tuos pačius žodžius galima pasakyti trejopai. Galėjo pasakyti: "Jos ten nebuvo". Jeigu turėjo galvoje konkretų žmogų. Arba: "Jos nebuvo ten". Tai jau egzistuojančio įtarimo patvirtinimas. Arba galima pasakyti (dabar jūs taip ir pasakėte): "Ten jos nebuvo". Labai aišku... pabrėžiant "ten".

– Nežinau, – mis Hinčklif papurtė galvą. – Neatsimenu... O ir kaip, velniai rautų, galėčiau atsiminti? Man atrodo... taip, tikrai ji pasakė: "Jos ten nebuvo". Man atrodo, taip natūraliau. Bet nežinau... Nejaugi tai svarbu?

– Manau, labai svarbu.

Dingo mis Marpl

Tą dieną į Mažąjį Pedoksą laiškininkas atnešė tris laiškus.

Du iš jų buvo adresuoti mis Bleklok. Adresatė juos atplėšė begerdama su Filipa arbatą.

Pirmajame buvo sąskaita už virtuvės katilo sutvarkymą. Mis Bleklok piktai burbtelėjo:

– Tos Daimondo kainos tiesiog pasakiškos... Bet ir kiti turbūt ne mažiau lupa.

Kitame laiške štai kas buvo rašoma:

"Mieloji teta Leti!

Tikiuosi, neprieštarausite, jeigu pas jus atvažiuosiu antradienį? Prieš dvi dienas parašiau Patrikui, bet atsakymo nesulaukiau. Taigi nutariau – viskas gerai. Kitą mėnesį mama važiuos į Angliją ir tikisi jus aplankyti.

Mano traukinys ateina į Čiping Kleorną 6 valandą 15 minučių. Ar jums patogu?

Nuoširdžiai jūsų – Džulija Simons"

Pirmą kartą mis Bleklok perskaitė laišką nuoširdžiai nustebusi, antrą kartą jau paniurusi. Kilstelėjo akis į Filipą. Ši šypsodamasi skaitė sūnaus laišką.

– Gal žinai, ar Džulija ir Patrikas jau sugrįžo?

Filipa kilstelėjo galvą.

– Taip, beveik kartu su manimi ir palipo į viršų persirengti. Kiaurai permirkę.

– Noriu, kad perskaitytum, štai šitą laišką.

Filipa perskaitė ir suraukė nosį.

– Nieko nesuprantu...

– Aš irgi. O reikėtų suprasti. Filipa, pakviesk čionai Patriką ir Džuliją.

Filipa, priėjusi prie laiptų, šūktelėjo:

– Patrikai! Džulija! Mis Bleklok nori su jumis pasikalbėti!

Patrikas risčia atidūmė laiptais.

– Sveika, teta Leti, – linksmai tarė. – Ar kvietėte?

– Taip. Gal paaiškintum, ką tai reiškia?

Patrikas perskaitė laišką.

– Velniai rautų! Aš juk ketinau jai išsiųsti telegramą! Ak, tikras asilas!

– Kiek suprantu, laiškas nuo tavo sesers Džulijos?

– T –taip...

Mis Bleklok niūriai tarė:

– Tai leisk paklausti, kas toji jaunoji moteris, kurią atsivežei čia, pasivadinęs Džulija Simons, ir kurią aš turėjau priimti kaip tavo seserį ir savo giminaitę?

– Na, vos demobilizavęsis, aš sutikau ją kokteilių baliuke. Įsikalbėjome, ir aš pasakiau, kad važiuosiu į Čiping Kleorną. O paskui mudu pamanėme, kad bus visai nieko, jeigu ji važiuos su manimi... Suprantate, Džulija, tikroji Džulija, ėjo iš proto dėl teatro, o jos mama apie tai nė girdėti nenorėjo, ji gal septynis priepuolius dėl to turėjo. Tai va, o Džulijai tuo metu kaip sykis pakliuvo proga įstoti į vieną baisiai gerą trupę Perte ar dar kažkur, ir ji ryžosi pabandyti. Bet Džulija nusprendė, kad mamai bus ramiau, jeigu manys, jog sesuo su manimi ir kaip caca vaikelis mokosi farmacijos.

– Vis dėlto aš norėčiau žinoti, kas šioji jauna moteris?

Tuo tarpu į kambarį šaltu ir abejingu veidu įėjo Džulija, ir Patrikas atsidūsėjęs jai paaiškino:

– Mus demaskavo.

Džulija kilstelėjo antakius. Paskui, vis tokia pat išdidi, priėjo prie stalo ir atsisėdo.

– Tegu. Ar labai ant manęs pykstate? – beveik abejingai žiūrėjo į mis Bleklok. – Būdama jūsų vietoje, aš pykčiau.

– Kas jūs tokia?

Džulija atsiduso.

– Ką gi, matyt, atėjo laikas, ir reikia viską paaiškinti. Aš – viena Pipo ir Emos pusė. Kad būtų aiškiau, pasakysiu, kad mano vardas, kurį gavau per krikštą, – Ema Džoselina Stemfordis, tačiau mano tėvas netrukus vadinosi jau ne Stemfordžiu, o, rodos, De Kursi. Tėvas su motina išsiskyrė praėjus trejiems metams po mūsų su Pipu gimimo. Jiedu kiekvienas gyveno savo gyvenimą. Mus pasidalijo. Aš tapau tėvo grobio dalimi. Apskritai, jis buvo blogas tėvas, nors ir žavingiausias žmogus. Keletą metų, kai tėvas buvo be pinigų ir rengė kažkokią nusikalstamą avantiūrą, man teko praleisti vienuolyno mokykloje. Paprastai jis nesigailėdamas mokėdavo už mano mokymą, o paskui išvažiavo ir paliko mane vienuolių globai. Protarpiais mudu puikiai praleisdavome laiką, sukdamiesi kosmopolitų bendrijoje. Karas galutinai išskyrė. Nė nenujaučiu, kur jis, kas jam atsitiko. Man irgi nuotykių netrūko. Kurį laiką dalyvavau Prancūzijos Pasipriešinimo sąjūdyje. Tai buvo nuostabus laikas. Trumpiau šnekant, galų gale aš įsikūriau Londone ir susimąsčiau apie ateitį. Žinojau, kad mano motinos brolis, su kuriuo ji baisiai buvo susipykusi, mirė, palikęs didelį turtą. Perskaičiau jo testamentą, vildamasi, kad ir man bus kas nors palikta. Bet testamente – nė žodžio. Tada pasidomėjau jo našle – ji, pasirodo, visiškai išsikrausčiusi iš proto, gyvybę palaikanti tik narkotikais, lėtai mirštanti. Atvirai šnekant, jūs man pasirodėte esanti pats tinkamiausias variantas. Jums turėjo atitekti milžiniški pinigai ir, kiek sugebėjau sužinoti, neturėjote kur jų išleisti. Būsiu visiškai atvira: man atėjo į galvą, kad jeigu susidraugausiu su jumis ir jūs pajusite man pagarbą, nes juk aplinkybės pasikeitė mirus dėdei Rendelui, tai... Noriu pasakyti, kad per karo audrą, nusiritusią per Europą, aš išleidau visus savo menkus pinigėlius. Maniau, galbūt jūs pasigailėsite vargšės našlaitės, kuri liko viena vienužė, ir bent šiek tiek jai padėsite...

– Iš tikrųjų jūs taip manėte? – niūriai paklausė mis Bleklok.

– Taip. Žinoma. Juk niekada gyvenime jūsų nebuvau mačiusi. Įsivaizdavau turinti eiti pas jus ir pasiguosti dėl savo lemties. Paskui per stebuklą sutikau Patriką, jis pasirodė esąs lyg ir jūsų seserėnas ar kažkoks tolimas giminaitis. Aš iki ausų įsimylėjau Patriką, ir jis mane lygiai taip pat. Tikroji Džulija skrajoja padebesiais ir matė save vaidinančią scenoje, ir aš nesunkai ją įtikinau, kad jos pareiga tarnauti menui – apsigyventi pridvokusiuose Perto kambariuose ir pasistengti tapti nauja Sara Barnei. Labai prašau – nebarkite Patriko. Paprasčiausiai, jam labai manęs pagailo – aš juk buvau visiškai viena, ir jis pamanė, kad bus iš tikrųjų šaunu, jeigu aš atvažiuosiu čia apsimetusi jo seserimi ir pasieksiu, ko noriu.

– O pasakėlėms, kurias jūs sekėte policijai, jis irgi pritarė?

– Mokėkite užjausti, teta Leti. Nejaugi nesuprantate, kad įvykus tam kvailam užpuolimui, o tikriausiai po jo, aš supratau pakliuvusi į keblią padėtį. Pagalvokite: juk turėjau pakankamai motyvų pašalinti jus iš kelio. Patikėkite mano žodžiu – aš nebandžiau šito padaryti. Bet ką reiškia žodis... Net Patrikas kartais apie mane blogai pagalvodavo, o jeigu jau jam į galvą ateidavo tokios mintys, tai ką bekalbėti apie policiją? Inspektorius man pasirodė esąs gana skeptiškas žmogus. Šiaip ar taip, man tebuvo vienintelė išeitis ir toliau apsimetinėti Džulija ir tyliai dingti pasibaigus semestrui. Iš kur galėjau žinoti, kad toji kvailė Džulija, tikroji Džulija, susivaidijusi su prodiuseriu ir siuto apimta, pasiųs visus po velnių? Ji parašė Patrikui, klausdama, ar galinti atvažiuoti čia, o jis užuot atsakęs: "Nekišk nosies!" – kuo šalčiausiai pamiršo sesers laišką. – Ji pervėrė Patriką aštriu žvilgsniu ir pasakojo toliau: – Jeigu jūs tik žinotumėte, kaip man sunku Milčesteryje. Savaime suprantama, jokioje ligoninėje aš nesimokau. Bet kur nors juk turiu eiti. Tai aš valandų valandas leidžiu kine, daugybę kartų žiūrėdama tuos pačius šlykščiausius filmus.

– Pipas ir Ema, – burbtelėjo mis Bleklok. – Aš taip iki galo jais ir netikėjau...

Ir tiriamai pažvelgė į Džuliją.

– Vadinasi, jūs Ema, – tarė. – O kur Pipas?

Džulija žvelgė į ją tyrom nekaltom akim.

– Nežinau, – atsakė. – Net nenutuokiu.

– Man atrodo, meluoji, Džulija. Kada paskutinį kartą jį matei?

Ar iš tikrųjų, ar mis Bleklok tik pasirodė – Džulija truputį sumišo, bet atsakė aiškiai ir ryžtingai:

– Paskutinį kartą jį mačiau, kai man buvo treji metai. Jį pasiėmė mama. Nuo to laiko aš nesimačiau nei su juo, nei su mama. Nežinau, kur jie dabar.

– Ar tai ir viskas, ką gali pasakyti?

Džulija atsiduso.

– Dar turėčiau pridurti, kad man gėda. Bet tai netiesa, nes jeigu dabar reikėtų grįžti atgalios ir spręsti, ką daryti, aš pasielgčiau lygiai taip pat. Žinoma, jeigu nežinočiau apie užpuolimą.

– Džulija, – tarė mis Bleklok, – aš tave taip vadinu iš įpročio, – tu juk dalyvavai Prancūzijos Pasipriešinime?

– Taip. Net aštuoniolika mėnesių.

– Vadinasi, moki šaudyti?

Ji vėl susidūrė su šaltomis mėlynomis akimis.

– Aš labai gerai šaudau. Ir nors neturiu įrodymų, patikėkite, Leticija Bleklok, – į jus aš nešoviau. Tačiau galiu garantuoti – jeigu būčiau šovusi, tai tikrai būčiau pataikiusi.

Susidariusią įtampą sutrikdė atvažiuojančios mašinos ūžesys.

– Kas čia dabar? – paklausė mis Bleklok.

Mici kyštelėjo pro duris išsidraikiusią galvą.

– Vėl policija, – burbtelėjo. – Tai persekiojimas! Kodėl jie nepalieka jūsų ramybėje? Aš šito nepakelti. Aš rašyti premjerui ministrui. Aš rašyti karaliui.

Kredokas ryžtingai, be jokių ceremonijų, pastūmė ją ir rūsčiai tarė:

– Nužudyta mis Mergatroid. Ją pasmaugė prieš nepilną valandą. – Inspektoriaus žvilgsnis užkliuvo už Džulijos. – Štai jūs, mis Simons, kur šiandien buvote?

Džulija pasiaiškino:

– Milčesteryje. Tik ką grįžau.

– O jūs? – inspektorius sužiuro į Patriką.

– Irgi.

– Ar kartu grįžote?

– T –taip, – atsakė Patrikas.

– Ne, – tarė Džulija. – Iš to nebus naudos, Patrikai. Tai paprasčiausiai galima patikrinti. Autobusų vairuotojai mus puikiausiai pažįsta. Aš grįžau anksčiau, inspektoriau, autobusu, kuris čia būna ketvirtą valandą.

– O ką po to veikėte?
– Ėjau pasivaikščioti.
– Į Boulderso pusę?
– Ne, aš vaikščiojau laukais.

Kredokas atidžiai pažiūrėjo į ją. Džulija išblyško ir sučiaupė lūpas, bet žvilgsnį atlaikė.

Niekas nespėjo įterpti nė žodžio, nes suskambo telefonas.

Klausiamai žvilgtelėjusi į Kredoką, mis Bleklok paėmė ragelį.

– Taip. Kas? A, Banča. Kas? Ne, jos čia nebuvo. Neįsivaizduoju... Taip, jis kaip tik čia.

Mis Bleklok atitraukė nuo ausies ragelį ir tarė:

– Inspektoriau, jūsų ieško misis Harmon. Mis Marpl dar negrįžusi, ir mis Harmon jaudinasi.

Dviem žingsniais Kredokas peržengė kambarį.

– Kredokas klauso!

– Inspektoriau, man neramu. – Bančos balsas drebėjo. – Teta Dženė kažkur išėjo, o aš nežinau kur. Dar pasklido gandas, kad mis Mergatroid nužudyta. Ar tai tiesa?

– Tiesa, misis Harmon. Mis Marpl kartu su mis Hinčklif rado lavoną.

– A, vadinasi, ji ten, – lengviau atsiduso Banča.

– Vargu... Ji išėjo... tuoj pasakysiu... maždaug prieš valandą. Argi dar negrįžo?

– Ne. O juk viso labo tik dešimt minučių kelio. Kur gi ji gali būti?

– Matyt, pas ką nors užsuko.

– Kad ne, visiems perskambinau. Jos niekur nėra. Aš bijau, inspektoriau.

"Aš irgi", – pamanė Kredokas, bet garsiai tarė:

– Tuoj pat važiuoju pas jus.

– O, prašom... čia toks raštelis. Matyt, mis Marpl prieš išeidama parašė. Nieko nesuprantu... Kažkoks žodžių kratinys...

Kredokas padėjo ragelį.

Mis Bleklok išsigandusi paklausė:

– Ar mis Marpl kas nors atsitiko? Tikiuosi, nieko baisaus?

– Aš irgi tikiuosi...

Mis Bleklok atsistojo, instinktyviai rankomis sugniaužė vėrinį ir girgždančiu balsų kalbėjo:

– Vis baisiau ir baisiau! Tiesiog kažkokia beprotybė, inspektoriau. Tiesiog beprotybė!

Staiga vėrinio siūlai sutrūko. Balti karoliukai pasklido po visą kambarį.

– Mano perlai... Mano perlai! – persigandusi sušuko Leticija. Jos balsas buvo kupinas kančios. Visi sutrikę sužiuro į ją. Mis Bleklok, sugniaužusi rankomis kaklą, kūkčiodama puolė iš kambario.

Filipa ėmė rinkti perliukus.

– Dar niekada nemačiau jos tokios sutrikusios, – tarė Filipa. – Be vėrinio nebuvo nė dienos. Gal tai brangaus žmogaus dovana? Kaip manote, gal Rendelo Hedlero?

– Galbūt, – lėtai tarė inspektorius.

– O jie... ar jie negali būti... o jeigu jie tikri? – paklausė Filipa, šliaužiodama keliais ir iš visų pašalių rinkdama baltuosius žirnelius.

Kredokas padėjo vieną ant delno ir jau buvo paniekinamai beatsakąs: "Tikri? Iš kur jie bus tikri!" – bet žodžiai įstrigo gerklėje.

Iš tikrųjų, ar tie perlai gali būti tikri? Tokie stambūs, tokie aiškiai dirbtiniai, tokie balti; kad apie natūralumą negalėjo būti nė kalbos. Bet ūmai Kredokas prisiminė vieną bylą, kai tikrų perlų vėrinys lombarde buvo nupirktas už kelis šilingus.

Šitie atrodė netikri, bet... jeigu jie vis dėlto tikri?

– O kodėl ne? Mis Bleklok ir pati galėjo nežinoti. Arba ji gebėjo išsaugoti savo brangenybę, elgdamasi tartum su pigiu niekučiu, kainuojančiu porą ginėjų? O kiek kainuotų, jei tikri? Pasakiškus pinigus... Jeigu kas nors apie tai žinotų...

Inspektorius susigriebė. Įsileido į tuščius svarstymus! Juk privalo važiuoti pas pastorių.

Banča ir jos vyras inspektoriaus laukė sunerimę.

– Ji negrįžo, – tarė Banča.

– Ar išeidama iš Boulderso sakėsi einanti pas mus? – paklausė Džulianas.

– Ne, tiesiai nesakė, – darydamas pauzę po kiekvieno žodžio atsakė Kredokas, prisiminęs visas paskutinio susitikimo su Džeine Marpl aplinkybes.

– Paskutinį kartą ją mačiau besikalbančią su seržantu Fletčeru, – tarė jis. – Mis Marpl stovėjo prie vartelių. Netrukus nuėjo. Pamaniau – pas jus. Būčiau parvežęs mašina, bet turėjau daugybę rūpesčių. Gal Fletčeras ką nors žino? Kur Fletčeras?

Bet kai Kredokas paskambino į Bouldersą, jam atsakė, kad ir Fletčero nesą, o kur jis dingęs – niekas nežinąs. Spėjo – kažko išvažiavęs į Milčesterį.

Inspektorius paskambino į Milčesterio policijos valdybą – Fletčerio nė kvapo.

Tada Kredokas paklausė, kur tas raštelis?

Banča atnešė. Kredokas išskleidė ir padėjo ant stalo. Žvelgdama per petį, Banča skaitė garsiai. Rašysena buvo keverziška, ir perskaityti sekėsi ne taip jau lengvai.

"Lempa".

O kiek žemiau: "Našlaitės".

Daugiau pastangų reikalavo trečioji eilutė.

"Nuostabioji mirtis", – pagaliau perskaitė Banča. – A, tai juk Mici tortas!

"Išsiaiškinti", – toliau skaitė Kredokas.

Išsiaiškinti? Įdomu – ką? O kas čia? "Sunki našta širdį slegia..." Sakykite, susimildami...

– "Jodas", – perskaitė inspektorius. – "Perlai". Ak, perlai!

– Ir dar. "Loti", ne "Leti". Čia "e" labai panaši į "o". O toliau...

– "Bernas". Kas tai? "Pensija..."

Jie sutrikę žvelgė vienas į kitą.

Kredokas skubėdamas dar kartą perskaitė lapelyje parašytus žodžius.

Banča paklausė:

– Ar tai ką nors reiškia?

Kredokas lėtai tarė:

– Keista, kad ji čia užsimena ir apie perlus.

– Kokius perlus?

– Ar mis Bleklok visuomet nešioja trijų eilių perlų vėrinį?

– Visuomet. Mes net kartais pasijuokiam. Juk tie perlai niekam tikę. Bet ji tikriausiai mano – madinga.

– Gal yra ir kita priežastis, – tarė Kredokas.

– Ar tik nenorite pasakyti, kad perlai tikri? Negali būti!

– O ar jums dažnai tenka matyti tokio dydžio natūralius perlus, misis Harmon?

– Bet šie karoliukai juk stikliniai!

Kredokas gūžtelėjo pečiais.

– Kad ir kaip būtų, dabar tai nesvarbu. O svarbu tai, kad dingo mis Marpl. Mes turime ją surasti.

Kredokas, išėjęs iš pastoriaus namų, skubiai pasuko prie mašinos.

Staiga iš laurų atvašyno pasigirdo šūksnis:

– Sere!

Ir Fletčeras bemat dar kartą pakartojo:

– Sere!

Trys moterys

Mažojo Pedokso gyventojai pietavo. Prie stalo visi tylėjo ir jautėsi nejaukiai.

Patrikas pabandė užvesti kalbą, bet nieko doro iš to neišėjo. Filipa Haimes buvo be galo susimąsčiusi. Pati mis Bleklok net nesistengė vaizduoti gyvenimu patenkinto žmogaus. Prieš pietus ji persirengė ir prie stalo sėdo užsisegusi kitą vėrinį, bet pirmą kartą jos tamsiose akyse švysčiojo baimė ir rankos drebėjo.

Tik viena Džulija buvo tokia kaip visuomet – ciniškai svetima.

– Prašau patikėti, teta Leti, – tarė ji, – kad aš negaliu šią pat akimirką susidėti daiktus ir išvažiuoti. Tikriausiai policija neleistų. Bet ilgai jau nebetemdysiu jūsų gyvenimo – tuoj tuoj atidums inspektorius Kredokas su arešto orderiu ir antrankiais. Nesuprantu, kodėl iki šiol manęs nesurakino.

– Jis ieško tos senosios damos, – tarė mis Bleklok.

– Manote, ir ją nužudė? – pernelyg smalsiai paklausė Patrikas. – Bet už ką?

– Nenumanau, – niauriai atsakė mis Bleklok. – Gal mis Mergatroid jai ką nors papasakojo?

– Jeigu ir ją nužudė, vadinasi, logiškai mąstant, tai galėjo padaryti tik vienas žmogus, – pareiškė Patrikas.

– Kas?

– Savaime aišku, Hinčklif, – pergalingai pareiškė Patrikas. – Juk paskutinį kartą mis Marpl gyvą regėjo Boulderse. Tikriausiai iš ten ji jau nebeišėjo...

– Man skauda galvą, – niūriai tarė mis Bleklok ir pirštais suspaudė kaktą. – Hič nužudė mis Marpl? Kokios nesąmonės!

– Visai ne nesąmonės, jeigu jau Hinč nužudė Mergatroid, – pareiškė Patrikas.

Filipa tarsi pabudo iš susimąstymo.

– Hinč negalėjo nužudyti Mergatroid, – tarė ji.

Bet Patrikas prieštaravo:

– Ne, galėjo, jeigu Mergatroid atsitiktinai užtiko įrodymus, kad Hinč – nusikaltėlė.

– Ir apskritai, kai nužudė Mergatroid, Hinč buvo stotyje.

– Ji galėjo nužudyti Mergatroid prieš išvažiuodama į stotį.

Staiga Leticija Bleklok ėmė rėkti taip, kad visi drebėjo:

– Žmogžudystė, žmogžudystė, žmogžudystė!.. Argi negalite pasikalbėti apie ką nors kita? Nejaugi nesuprantate, kad aš bijau? Anksčiau nebijojau, maniau, kad pati galiu pasirūpinti savimi... Bet ką galima padaryti žudikui, kuris laukia... ir seka... ir tempia laiką. O Dieve!

Ji užsidengė delnais veidą. Bet po akimirkos pakėlė galvą ir atsiprašė:

– Atleiskite. Aš praradau savitvardą.

– Viskas bus gerai, teta Leti, – meiliai tarė Patrikas. – Aš pasirūpinsiu jumis.

– Tu? – Leticija nieko daugiau nepasakė, bet tie žodžiai buvo ištarti taip neviltingai, kad nuskambėjo beveik kaip kaltinimas.

Visa tai atsitiko dar prieš pietus. Mici sugadino nuotaiką, pareiškusi, kad valgyti nebevirsianti.

– Aš daugiau nieko nedaryti šiuose namuose. Aš eiti į savo kambarį. Aš užrakinti save. Ir liksiu čia iki ryto. Aš bijau... tiek žmonių nužudyti... ir tą kvailo angliško veido mis Mergatroid... Kas galėjo žudyti mis Mergatroid? Tik maniakas! Vadinasi, čia pasirodyti maniakas. Ir maniakui vienas ir tas pats, ką žudyti! Bet aš nenoriu, kad mane žudyti! Virtuvėje... ten šešėliai... aš girdėti krebždesį ir manyti, kad kažkas kieme, paskui manyti – matau šešėlį palei duris į kamarėlę ir staiga girdėti žingsnius. Todėl aš eiti į savo kambarį, uždaryti duris ir dar užstumti komodą. Aš rytą sakyti tam policininkui be širdies, kad išvažiuoti. O jeigu jis mane neleisti, aš sakyti: "Aš būsiu šaukti, ir šaukti, ir šaukti, kol mane išleisite!"

Klausantis tų priekaištų, šaltis bėgo per kūną, nes visi gyvai prisiminė, kad Mici moka šaukti.

– Todėl aš eiti į savo kambarį, – pakartojo Mici, kad visi suprastų jos ketinimą ir teatrališkai nusijuosė prikyštę. – Labos nakties, mis Bleklok. Galbūt rytą jūs jau būsite nebegyva. Todėl dėl viso pikto atsisveikinu.

Ji išėjo, ir durys už jos užsidarė kaip visuomet gailiai cyptelėjusios.

Džulija atsistojo.

– Aš pagaminsiu pietus, – tarė ji. – Protingai pasielgsiu – išvaduosiu jus nuo malonumo būti su manimi prie vieno stalo. Kadangi Patrikas pasišovė jus ginti, teta Leti, jis pirmas paskanaus kiekvieną patiekalą. Nenoriu, kad be viso kito mane dar apkaltintų ir jūsų nunuodijimu.

Ir Džulija paruošė ir patiekė nepaprastai gardžius pietus. Filipa buvo nuėjusi virtuvėn pasisiūlyti į pagalbą, bet Džulija ryžtingai atsakė, kad niekieno pagalbos jai nereikią.

– Džulija, aš noriu tau pasakyti...

– Dabar ne laikas atviriems prisipažinimams, – pareiškė Džulija. – Eik į svetainę, Filipa.

Po pietų jie sėdėjo svetainėje, gėrė kavą prie staliuko šalia židinio ir, regis, nebeturėjo, ką vienas kitam, pasakyti. Jie laukė, ir viskas.

Pusę devynių paskambino inspektorius.

– Aš atvažiuosiu po penkiolikos minučių, – pasakė. – Kartu atvažiuos pulkininkas, misis Isterbruk, misis Svetenhem ir jos sūnus.

– Inspektoriau, bet šį vakarą aš negaliu priimti svečių.

– Suprantu jūsų jausmus, mis Bleklok ir prašau man atleisti. Bet reikalas svarbus.

– Ar radote mis Marpl?

– Ne, – atsakė inspektorius ir padėjo ragelį.

Įėjo mis Hinčklif.

– Labas vakaras, – šiurkščiai tarė ji. – Atleiskite už įsiveržimą. Tikiuosi, inspektorius jau skambino?

– Jis nesakė, kad ir jūs ateisite, – atrėžė Džulija, palydėdama ją į svetainę.

Niekas mis Hinčklif nepareiškė užuojautos ir nė vienu žodžiu neužsiminė apie mis Mergatroid mirtį. Išblyškusiame ir susenusiame moters veide tarsi ir taip buvo viskas parašyta, ir trūko žodžių, kurie šią valandą būtų ją paguodę.

– Uždekite visas šviesas, – paliepė mis Bleklok. – Ir įmeskite į židinį anglių. Baisiai šalta. Sėskite arčiau ugnies, mis Hinčklif. Inspektorius žadėjo atvažiuoti po penkiolikos minučių.

– Mici vėl nulipo žemyn, – tarė Džulija.

– Iš tikrųjų? Kartais man atrodo, kad ši mergina – beprotė. Paprasčiausiai beprotė. Bet galbūt mes visi bepročiai?..

– Dabar netikiu, kad nusikaltėliai – bepročiai, – prieštaravo mis Hinčklif. – Aš manau, atvirkščiai: nusikaltėliai – labai protingi ir žiaurūs!

Pasigirdo mašinos ūžesys, ir netrukus įėjo Kredokas, pulkininkas, mis Isterbruk, Edmundas ir misis Svetenhem.

Visų išvaizda buvo slogi.

Kredokas nedelsdamas pareiškė:

– Visi jūs žinote, kad mis Mergatroid nužudyta. Turime pagrindo manyti, kad žudikė – moteris. Taip pat dėl įvairių aplinkybių galime gerokai sumažinti įtariamųjų skaičių. Aš rengiuosi paklausti kai kurių damų, ką jos veikė šiandien nuo šešioliktos valandos iki šešioliktos dvidešimt. Jau turiu žinių apie vienos jaunos damos, pasivadinusios mis Simons, žygius. Paprašysiu jos pakartoti savo parodymus. Tuo pačiu turiu įspėti, mis Simons, kad neprivalote atsakinėti, jeigu bijote, kad jūsų atsakymai gali būti jums inkriminuojami.

– Ar būtinai turite išpyškinti visą šią maldelę? – paklausė Džulija. Ji buvo gerokai išblyškusi, bet tvardėsi. – Kartoju: nuo šešioliktos valandos iki šešioliktos valandos dvidešimties minučių vaikščiojau po laukus, palei upelį prie Komptono fermos. Neprisimenu, kad ką nors būčiau sutikusi. Pro Bouldersą nepraėjau.

– O jūs, misis Svetenhem?

– Žinoma, sunku tiksliai pasakyti, nes, tiesą sakant, aš nelabai jaučiu laiką. O kai prasidėjo karas, pusė mūsų laikrodžių apskritai sustojo, o kiti arba skuba, arba atsilieka, arba visiškai neina, nes mes jų neprisukome. – Misis Svetenhem truputį patylėjo, kad visi aiškiai suprastų, kokia ji pasimetusi ir laike nesusivokianti, o tada rimtai tęsė: – Manau, kad ketvirtą valandą aš adžiau kojinę, o jeigu ne, tai, vadinasi, kieme karpiau nukeipusias chrizantemas... Ne, tai buvo anksčiau, prieš lietų.

– Lyti pradėjo šešiolikta dešimt, – tarė inspektorius.

– Iš tikrųjų? Jeigu taip, tai lengviau prisiminsiu. Vadinasi, aš valiau nuotakų griovį. Jis juk pilnas lapų. Kviečiau talkon Edmundą, bet jis neatsiliepė. Nutariau – vargsta prie savo romano, ir nebetrukdžiau. Teko pasidarbuoti vienai. Kiaurai permirkau, bet vis dėlto išvaliau. Tada įėjau į vidų, persirengiau ir nusiprausiau. O po to nuėjau į virtuvę ir užkaičiau virdulį. Virtuvės laikrodis rodė pusę penkių, – iškilmingai baigė misis Svetenhem.

– O ar kas nors matė jus valančią griovį?

– Žinoma, ne, – tęsė misis Svetenhem. – Aš bemat būčiau įtraukusi į darbą. Baisiai sunku vienai viską padaryti.

– Misteri Svetenhemai, ar girdėjote šaukiant motiną?

– Ne, – atsakė Edmundas. – Aš kuo kiečiausiai miegojau.

– Ak, Edmundai, – ėmė priekaištauti motina, – o aš maniau – rašai...

Tada inspektorius Kredokas kreipėsi į misis Isterbruk.

– O jūs, misis Isterbruk?

– Aš su Arčiu buvau jo kabinete, – tarė misis Isterbruk, įsmeigusi į inspektorių nekaltą žvilgsnį. – Mes klausėmė radijo, ar ne, Arči?

Stojo tyla. Pulkininkas Isterbrukas tirštai nuraudo.

Jis paėmė žmoną už parankės.

– Tu nesupranti, katyte, – tarė jis ir kreipėsi į inspektorių: – Aš... na, aš turiu pasakyti, inspektoriau, kad jūs labai jau staigiai mus užklupote. Suprantate, po viso to, kas įvyko, mano žmona buvo baisiai sutrikusi. Ji nervinosi, ji labai sudirgusi ir nesuvokia tos svarbos...

– Arči, – priekaištaudama šūktelėjo misis Isterbruk, – ar nori pasakyti, kad nebuvai su manimi?

– Bet juk aš ir nebuvau, mieloji. Noriu pasakyti, kad reikia griežtai laikytis faktų. Vykstant šitokiai apklausai, tai be galo svarbu. Aš kalbėjausi su Lempsonu, Kroft Endo fermeriu, apie tinklą viščiukams užtverti. Buvo maždaug be penkiolikos keturios. Namo grįžau tik tada, kai lietus liovėsi. Kaip tik arbatėlės. Laura kepė paplotėlius.

– O jūs irgi nebuvote namuose, misis Isterbruk?

– Aš tikrai klausiausi radijo. Niekur nebuvau išėjusi. Tada – ne. Buvau išėjusi anksčiau. Apie pusę trijų ėjau pasivaikščioti. Ne per toliausiai...

Atrodė, ji laukė, ko dar paklaus, bet Kredokas ramiai tarė:

– Gana, misis Isterbruk. Jūsų parodymus perspausdinsime mašinėle. Galėsite perskaityti ir jeigu jūs iš tiesų teisingai kalbėjote – pasirašyti.

Misis Isterbruk netikėtai pažvelgė į jį nepaprastai piktai:

– O kodėl kitų neklausiate, kur buvę? Šita Haimes? Arba Edmundas Svetenhemas? Iš kur žinote, kad jis miegojo savo namuose? Juk niekas nematė!

– Prieš mirtį mis Mergatroid štai ką pareiškė: tą vakarą, kai čia įsiveržė plėšikas, vieno žmogaus svetainėje nebuvo. O iš tikrų-

jų jis turėjo būti visą laiką. Mis Mergatroid savo bičiulei išvardijo visus, kuriuos matė ir padarė išvadą, kas buvo tas, kurio nematė.

– Bet niekas nieko negalėjo matyti, – tarė Džulija.

– Mergatroid matė, – netikėtai dusliu balsu pareiškė mis Hinčklif. – Ji stovėjo už durų, ten, kur dabar stovi inspektorius Kredokas. Ji vienintelė, kuri matė viską, kas čia dėjosi.

– Aha! Ar jūs šituo įsitikinti? – sušuko Mici.

Tai buvo tarsi teatrinis etiudas – Mici atlapojo duris, beveik partrenkdama Kredoką.

– Vadinasi, Mici jūs nekviesti, ateiti su kitais, taip, medini policininke? Žinoma, aš tik Mici! Mici virtuvėje! Ir sėdėti virtuvėje. Ten jos vieta. Bet aš pasakysiu: Mici kaip ir kiti, o galbūt geriau už kitus matyti. Taip, aš daug matyti. Aš truputį matyti ir užpuolimo dieną. Truputį matyti, bet nepasakyti ir iki šiol laikyti liežuvį... kaip ten... už dantų. Aš galvoti – aš nebūsiu kalbėti, ką matyti, kol kas nebūsiu. Aš būsiu laukti.

– O viskam nurimus, ketinai kažkieno paprašyti pinigų? – paklausė Kredokas.

Mici puolė jį kaip įerzinta katė.

– O kodėl ne? Kodėl man negali mokėti, jeigu aš nuoširdžiai tylėti? Ypač jei kada nors būti pinigų... daug pinigų. O! Aš truputį girdėjau, aš žinoti, kas dedasi aplinkui. Aš pažinti tuos Pipamerus... slaptą bendriją... kurios agentas, – Mici grakščiai parodė Džuliją, – ji. Taip, aš palaukti ir paprašyti pinigų... Bet dabar aš bijoti. Geriau jau noriu būti gyva. Todėl, kad greitai kažkas nužudyti mane. Todėl aš pasakyti, ką žinoti.

– Puiku, – skeptiškai tarė inspektorius. – Ką gi tu žinai?

– Aš pasakyti, – iškilmingai toliau kalbėjo Mici. – Tą vakarą aš nesėdėti kamarėlėje ir nevalyti sidabrą, kaip sakiau. Aš būti valgomajame, kai išgirdau, kaip šaudo. Aš žiūrėjau pro rakto skylutę. Holas buvo juodas, bet girdžiu – vėl šauti, ir žibintas kristi, jis vis šviečia, kai kristi, – ir aš matyti ją. Aš matyti ją arti, ginklas rankoje. Aš matyti mis Bleklok!

– Mane? – mis Bleklok net pašoko. – Ar tu iš proto išėjai?

– Bet tai neįmanoma! – sušuko Edmundas. – Mici negalėjo matyti mis Bleklok...

Kredokas neleido jam postringauti:

– Vadinasi, negalėjo, misteri Svetenhemai? O kodėl? Todėl, kad ne mis Bleklok, o jūs pats stovėjote su pistoletu, ar ne?

– Aš? Žinoma, ne... kokia velniava!

– Jūs paėmėte pulkininko Isterbruko pistoletą. Jūs užvirėte visą košę ir Rudį Šercą prikalbinote "pažaisti". Jūs nusekėte paskui Patriką Simonsą į aną kambarį, o kai šviesa užgeso, šmurkštelėjote pro duris, kurių vyriai buvo kruopščiai sutepti. Jūs šovėte į mis Bleklok, o paskui nužudėte Rudį Šercą, tačiau po keliolikos sekundžių jau ir vėl stovėjote svetainėje ir spragsėjote žibintuvėliu.

Akimirką Edmundas nebegalėjo ištarė nė žodžio, paskui, drabstydamasis seilėmis, prakalbo.

– Jūs šnekate apie siaubingus dalykus. Kodėl būtent aš? Velniai rautų, kam man šito būtų reikėję?

– Argi pamiršote? Jeigu mis Bleklok mirtų pirmiau už misis Hedler, palikimą gautų du žmonės. Du, kuriuos mes žinome kaip Pipą ir Emą. Paaiškėjo: Džulija Simons – Ema...

– Vadinasi, manote, kad aš – Pipas? – nusijuokė Edmundas. – Fantastiška, gryna fantastika. Aš tokio pat amžiaus – tik tai tarp mūsų bendra. Ir jums įrodysiu, kvaily nelaimingas, kad aš – Emundas Svetenhemas. Turiu gimimo liudijimą, mokyklos, universiteto baigimo pažymėjimus – viską.

– Jis ne Pipas, – pasigirdo balsas tamsiame kampe. Filipa Haimes žengė į priekį. Jos veidas buvo blyškus. – Pipas – tai aš, inspektoriau.

– Jūs?

– Taip. Visi kažkodėl manė, kad Pipas – berniukas. Džulija žinojo, kad antroji dvynukė – mergaitė. Nesuprantu, kodėl pati šiandien šito nepasakė.

– Solidarizuodamasi su šeima, – tarė Džulija. – Kas tu tokia, supratau visai neseniai. Anksčiau net nenutuokiau.

– Aš turėjau tokių pat kėslų kaip ir Džulija, – truputį virpančiu balsu tarė Filipa. – Kai... netekau vyro ir kai baigėsi karas, susimąsčiau, ką daryti. Mano motina seniai mirė. Išsniukštinėjau, kur gyvena mis Bleklok ir atvažiavau. Pasisamdžiau dirbti pas misis Lukas. Tikėjausi: kadangi mis Bleklok – pagyvenusi moteris, neturinti giminaičių, ji, galimas daiktas, man padės. Suprantama, ne man – aš juk galiu dirbti, padės Hariui baigti mokslus. Galų gale pinigai priklausė Hedlerams, o jie neturėjo giminaičių, kam galėtų palikti turtą. Ir dar, – Filipa ėmė kalbėti greičiau, – po užpuolimo aš išsigandau. Atrodė, vienintelis žmogus, turėjęs prie-

žastį nužudyti mis Bleklok, – tai aš. Juk nė nenutuokiau, kas tokia Džulija – juk mes ne dvynukės ir nepanašios. Atrodė, aš vienintelė, kurią gali įtarti.

Mis Bleklok man buvo labai gera. Niekad nepagalvojau apie jos nužudymą. Bet vis dėlto: Pipas – tai aš. – Ji truputį patylėjo ir pridūrė: _ Taigi Edmundo nereikia įtarinėti.

– Nereikia? – paklausė Kredokas. Jo balsas vėl skambėjo piktai. – Edmundas Svetenhemas – jaunuolis, dievinąs pinigus. Galbūt šis jaunuolis neturėtų nieko prieš vesti turingą nuotaką. Bet ji taip ir liks vargšė, jeigu misis Hedler mirs anksčiau už mis Bleklok. O kadangi beveik šimtu procentų galima garantuoti, kad misis Hedler numirs anksčiau už mis Bleklok, reikia kažko griebtis, ar ne, misteri Svetenhemai?

– Bjaurus melas! – sušuko Edmundas.

Ir staiga namus sudrebino klyksmas. Jis sklido iš virtuvės – kraupus nežmoniškas baimės šauksmas.

– Dieve, juk tai Mici! – sušuko Džulija.

– Ne, – atsakė Kredokas, – tai rėkia tas, kas nužudė tris žmones.

Tiesa

Kai tik inspektorius ėmė spirti Edmundą Svetenhemą, Mici tylutėliai išslinko iš kambario ir nuėjo į virtuvę. Netrukus atsėlino ir mis Bleklok. Tuo metu Mici leidosi į kriauklę vandenį.

Mici susigėdusi pažvelgė į ją.

– Kokia tu melagė, Mici! – meiliai tarė mis Bleklok. – Bet argi taip kas plauna indus? Pirmiausia nuplauk sidabrą. Ir prileisk pilną kriauklę. Negi švariai nuplausi, kai tik tiek vandens?

Mici paklusniai atsuko kranus.

– Jūs nepykti, ką aš pasakyti, mis Bleklok? – paklausė.

– Jeigu pykčiau už visus tavo išsigalvojimus, tektų šėlti kiekvieną dieną, – atsakė mis Bleklok.

Mici gyniojosi, stengdamasi ištrūkti, bet mis Bleklok merginos galvą tebelaikė vandenyje.

Ir staiga pasigirdo gailus Doros Baner balsas:

– O Loti, Loti... nereikia... Loti!

Mis Bleklok suriko, jos rankos atsileido. Mici springdama ir spjaudydamasi pakėlė galvą.

O mis Bleklok suriko:

– Dora, Dora, atleisk man! Aš turėjau... aš turėjau šitą padaryti...

Nematydama nieko aplinkui, ji puolė į holą, bet kelią pastojo seržantas Fletčeras, o iš šluotų spintelės išlindo išraudusi, bet išdidi mis Marpl.

– Man puikiai sekasi pamėgdžioti svetimą balsą, – tarė mis Marpl.

– Eikite su manimi, madam, – tarė seržantas Fletčeras. – Esu jūsų pasikėsinimo nužudyti šitą merginą liudininkas. Jums bus pateikti ir kiti kaltininkai. Turiu įspėti, Leticija Bleklok...

– Šarlota Bleklok, – pareiškė mis Marpl. – Štai kas ji – Šarlota Bleklok. Perlų vėrinys, kurį nešiojo visą laiką slepia operacijos randą. Strumos pašalinimo randą.

Mis Bleklok nebeištarė nė žodžio. Piktai žiūrėjo į mis Marpl.

– Vadinasi, viską žinote?

– Taip. Jau senokai.

Šarlota Bleklok atsisėdo prie stalo ir ėmė žliumbti.

– Kodėl šitaip pasielgėte? – tarė ji. – Kodėl prabilote Doros balsu? Aš mylėjau Dorą. Aš iš tikrųjų ją mylėjau.

Inspektorius Kredokas ir kiti jau spietėsi tarpduryje. Konsteblis Edvardsas gaivino Mici. Vos atsigavusi, Mici ėmė save kelti į padanges:

– Aš viską gerai daryti? Aš protinga! Aš drąsi! O, labai drąsi! Mane beveik nužudyti! Bet aš tokia drąsi, kad viską rizikuoti!

Tuo tarpu pro žmones prasiveržė mis Hinčklif ir puolė verkiančią Šarlotą Bleklok. Seržantas Feltčeras vos spėjo ją sulaikyti.

Mis Hinčklif pro dantis iškošė:

– Leiskite! Atsiskaitysiu su ja! Tai ji nužudė Emi Mergatroid.

Šarlota Bleklok ėmė teisintis:

– Aš nenorėjau jos nužudyti. Aš nieko nenorėjau nužudyti... bet taip reikėjo... O gailiuosi tik Doros... Po Doros mirties likau visiškai viena... Nuo to laiko, kai ji mirė, aš viena... O Dora, Dora...

Šarlota Bleklok užsidengė rankomis veidą ir vėl sukūkčiojo.

Vakaras pastoriaus namuose

Mis Marpl sėdėjo aukštame krėsle, Banča, apglėbusi rankomis kelius, – ant grindų priešais židinį. Garbusis Džulianas Harmo-

nas kūpsojo palinkęs į priekį ir labiau panešėjo į moksleivį negu į gudrų, gyvenime daug mačiusį žmogų. Inspektorius Kredokas rūkė cigaretę. Savo ratelyje glaudėsi Džulija, Patrikas, Edmundas ir Filipa.

– Aš manau, tai jūsų nuopelnas, mis Marpl, – tarė Kredokas.

– O ne, mano berniuk. Aš tik šiek tiek padėjau. Jūs buvote visų tų įvykių sūkuryje, tyrėte bylą ir žinote kur kas daugiau nei aš.

– Na, gerai, pasakokite abu, – nekantriai tarė Banča. – Kiekvienas po truputį. Bet tegu pradeda teta Džeinė, nes man patinka jos painus pasakojimas. Kada pirmą kartą supratote, kad visa tai – Bleklok rankų darbas?

– Banča, meilute, sunku tiksliai atsakyti. Žinoma, iš pat pradžių man pasirodė, kad pats tinkamiausias žmogus, pats aiškiausias užpuolimo organizatorius – mis Bleklok. Juk ji vienintelė bendravo su Rudžiu Šercu. Be to, tokį juoką lengviausia iškrėsti savo namuose. Sakysim, kad ir centrinis šildymas. Židinio kurti nebuvo galima, nes kambaryje būtų buvę šviesu. Vienintelė, kas galėjo paliepti įjungti centrinį šildymą, – namų šeimininkė. Nepasakyčiau, kad visą laiką tik apie tai tegalvojau... tiesiog man buvo apmaudu, kad viskas – ne taip paprasta. Mane, beje, kaip ir visus, suklaidino. Aš taip pat maniau, kad kažkas taikosi nužudyti Leticiją Bleklok.

– Ar nebūtų geriau, jeigu iš karto pasakytumėte, kas gi iš tikrųjų įvyko? – nekantravo Banča. – Ar šveicaras tikrai ją atpažino?

– Taip. Jis dirbo...

Ji abejodama pažvelgė į Kredoką.

– Adolfo Koho klinikoje Berne, – tarė Kredokas. – Kohas buvo visame pasaulyje garsus strumos specialistas. Jis operavo Šarlotą Bleklok, o Rudis Šercas tuo laiku klinikoje dirbo sanitaru. Atvažiavęs į Angliją, viešbutyje išvydo damą, buvusią pacientę, atpažino ir, progai pasitaikius, užkalbino. Manau, jeigu būtų geriau pamąstęs, nebūtų jai lindęs į akis – juk iš klinikos išėjo virš galvos tvenkiantis audrai. Tiesa, tuo metu Šarlota jau nebesigydė ir ji šito galėjo nežinoti.

– Vadinasi, Šercas jai nemelavo nė apie Montrą, nei apie tėvą, viešbučio savininką?

– O ne, Šarlota pati viską susigalvojo.

– Matyt, tas susitikimas ją stipriai paveikė, – susimąsčiusi tarė mis Marpl. – Iki tol jautėsi esanti saugi, ir staiga – atsiranda

žmogus, kuris ją pažįsta ne kaip vieną iš dvejų mis Bleklok (tam ji buvo pasiruošusi), o būtent kaip Šarlotą Bleklok, sirgusią struma ir operuotą.

– Bet jūs pageidavote išgirsti viską iš pradžių. Taigi pradžia, aš manau, buvo tokia – jums leidus, inspektoriau, – tai tas momentas, kai Šarlotai Bleklok, dailiai, lengvabūdei ir mielai merginai, ėmė didėti skydinė liauka, kurią žmonės vadina struma. Tai sugriovė visą jos gyvenimą – Šarlota juk buvo labai pažeidžiama. Jeigu būtų turėjusi motiną arba protingą tėvą, manau, nebūtų atsidūrusi tokioje baisioje padėtyje. Nebuvo kas atitrauktų nuo liūdnų minčių, priverstų bendrauti su žmonėmis, gyventi normalų gyvenimą ir negalvoti apie nelaimę. Ir, žinoma, jeigu būtų augusi kitoje šeimoje, ją būtų operavę anksčiau.

Bet daktaras Bleklokas – obskurantas, ribotas žmogus, despotas ir užsispyręs. Operacijomis jis netikėjo. Ir, matyt, įtikino Šarlotą, kad jai pagelbėti gali tik jodas ir kiti vaistai. Šarlota patikėjo. Manau, jos sesuo irgi pervertino medicininį savo tėvo išmanymą.

Šarlota mylėjo tėvą. Buvo įsitikinusi – tėvas geriau išmano, kaip jai elgtis. Bet kadangi skydliaukė vis didėjo, mergina darėsi dar uždaresnė ir liovėsi bendrauti su žmonėmis. O apskritai ji buvo labai gera, maloni būtybė.

– Keista žudikės charakteristika, – tarė Edmundas.

– Nemanau, – pareiškė mis Marpl. – Silpni ir geri žmonės dažnai pasirodo esą išdavikai. O jeigu dar niršta ant gyvenimo, tai netenka paskutinių dvasios jėgų. Žinoma, Leticija Bleklok buvo visiškai kitokia. Inspektorius Kredokas man pasakojo, kad Bela Hedler apie ją kalbėjusi kaip apie gerą žmogų, ir aš manau, kad Leticija iš tikrųjų buvo gera: harmoninga moteris, nuoširdžiai nesupratusi, – tai pati prisipažino, – kodėl žmonės negali suvokti, kas dora, o kas ne. Kad ir kaip ją gundė, Leticija Bleklok nė akimirkai nepasidavė kokiai nors apgavystei.

Leticija atsidavusiai mylėjo savo seserį. Kad sesuo neprarastų ryšio su pasauliu, jai rašė ilgus laiškus, smulkiai papasakodama apie menkiausius įvykius. Ji labai nerimavo dėl baisios Šarlotos dvasinės būsenos. Pagaliau daktaras Bleklokas mirė. Leticija nesvyruodama metė darbą per Rendelą Hedlerą ir visiškai pasišventė Šarlotai. Išvežė ją į Šveicariją pasikonsultuoti su tenykščiais gydytojais dėl operacijos. Liga buvo labai įsisenijusi, bet kaip mes žinome, operacija pavyko puikiai. Skydliaukę pašalino, o randą buvo galima paslėpti po vėriniu.

Kilo karas. Grįžti į Angliją pasidarė sunku, ir seserys liko Šveicarijoje, dirbo Raudonajame kryžiuje ir kitose organizacijose. Kartais jas pasiekdavo žinios iš Anglijos. Matyt, be kitų, pasiekė ir gandas apie tai, kad Bela Hedler ilgai nebeišgyvensianti. Esu įsitikinusi, kiekvienas, būdamas jų vietoje, būtų ėmęs kurti planus ir svajoti apie ateitį, kai gaus milžinišką palikimą. Man atrodo, jūs puikiai suprantate, kad tie planai labiau viliojo Šarlotą nei Leticiją. Pirmą kartą gyvenime Šarlota galės save laikyti normaliu žmogumi, į kurią žvelgs be pasibjaurėjimo ir gailesčio. Pagaliau ji įkvėps laisvės oro – juk prieš akis dar buvo visas gyvenimas, – likusius metus turės kuo užpildyti. Ji galės keliauti, turėti puikius namus, daug rūbų ir papuošalų, lankyti teatrus, koncertus, bet kokia jos užgaida bus išpildyta... Ji tarsi sapnavo atmerktomis akimis.

Ir staiga Leticija, sveika, stipri Leticija peršalo. Prisimetė plaučių uždegimas, ir po savaitės ji mirė. Šarlota neteko ne tik sesers – žlugo visi ateities planai. Žinote, aš manau, kad ji net niršo ant sesers: ir sumanyk mirti dabar, kai jau aiškiai žinojo – Bela Hedler ilgai nebetemps... Būtų palaukusi mėnesėlį, ir visi pinigai būtų atsidūrę Leticijos kišenėje, o jei tada Leticija būtų mirusi, tai viskas jai...

Štai čia – dvejų seserų skirtumas. Šarlota nuoširdžiai nesuprato, kad elgiasi nedorai. Pinigai turėjo atitekti Leticijai – ir būtų atitekę po kelių mėnesių, – o Šarlota Leticiją ir save laikė kone viena būtybe.

Turbūt toji mintis jai į galvą atėjo tik tada, kai gydytojas ar dar kas paklausė mirusios sesers vardo. Šarlota staiga suprato – beveik visiems jos buvo "dvi mis Bleklok", pagyvenusios, gerai išauklėtos anglės, vienodai besirengiančios ir labai panašios. Kodėl gi negalėjo mirti Šarlota, o Leticija likti gyva?

Ir Leticiją palaidojo kaip Šarlotą. "Šarlota" mirė, "Leticija" grįžo į Angliją. Čia suvešėjo daug metų nepasireiškęs įgimtas sumanumas ir energingumas. Šarlota visuomet atlikdavo tik antrojo smuiko vaidmenį. Dabar ji galėjo komanduoti, atsiskleidė Leticijos gabumai. Seserys labai panašiai mąstė, nors dorovės atžvilgiu gerokai skyrėsi.

Žinoma, Šarlota turėjo imtis kai kurių atsargumo priemonių. Namą nusipirko absoliučiai nepažįstamoje vietovėje. Tereikėjo saugotis tik Kumberlendo pažįstamų (bet ir ten ji gyveno atsiskyrėlio gyvenimą) ir, suprantama, Belos Hedler, kuri taip puikiai pažino

Leticiją, kad jos apgauti nė už ką nebūtų pavykę. Pasikeitusią rašyseną galėjo pateisinti artritu.

– O jeigu ji netikėtai būtų sutikusi kokį Leticijos pažįstamą? – paklausė Banča. – Juk Leticija pažįstamų turėjo tiek ir tiek.

– Paskui jie būtų sakę: "Aš čia atsitiktinai susitikau su Leticija Bleklok. Ji taip pasikeitusi, kad sunkiai beatpažinau". Jiems nebūtų kilęs nė menkiausias įtarimas. Per dešimtį metų žmonės pasikeičia. O tai, kad ji kitų neatpažįsta, galima buvo pateisinti trumparegyste, be to – jūs juk atsimenate – ji kuo puikiausiai žinojo visas Leticijos Londono laikų smulkmenas: su kuo susitikdavo, kur buvodavo. Jai tereikėjo paskaityti laiškus, ir, primindama kokį atsitikimą ar paklausdama apie bendrus pažįstamus, bematant būtų užbėgusi už akių mažiausiam įtarimui. Ji turėjo baimintis tik vieno – kad jos neatpažintų kaip Šarlotos.

Bleklok apsigyveno Mažajame Pedokse, susipažino su kaimynais, o gavusi laišką, meldžiusio gerosios Leticijos būti "gera", mielai sutiko priimti jaunuosius giminaičius, kurių niekada gyvenime nebuvo mačiusi. Tai, kad Džulijai ir Patrikui ji buvo teta Leti, dar labiau stiprino jos saugumą.

Viskas klostėsi puikiai. Ir staiga Šarlota Bleklok padarė nepataisomą klaidą. Tai atsitiko per jos gerą širdį ir įgimtą švelnų būdą. Ji gavo mokyklos laikų varganai gyvenančios draugės laišką ir skubėjo pagalbon. Galbūt viena priežasčių buvo Šarlotos vienišumas. Paslaptis tolino ją nuo žmonių. Be to, ji nuoširdžiai mylėjo Dorą Baner, ji jai priminė džiaugsmingas, nerūpestingas mokslo dienas. Ir, paklusdama staigiam jausmų protrūkiui, atsakė į Doros laišką. Dora tikriausiai nustebo: rašė Leticijai, o atsakė Šarlota! Apsimetinėti prieš Dorą Šarlota negalėjo. Dora buvo viena iš nedaugelio senų draugių, kuriai buvo leidžiama lankyti Šarlotą, kai ji gyveno vieniša ir nelaiminga.

O kadangi Šarlota žinojo, kad Dora į viską pažvelgs lygiai taip, kaip ir ji, atvirai pasipasakojo, ką padariusi. Dora pritarė – tu šaunuolė, taip ir reikėjo! Aptemusiose jos smegenyse viskas susipainiojo, ir Dorai atrod esą visiškai teisinga, kad mieloji Loti neprarado palikimo dėl belaikės Leti mirties. Už savo tylų sielvartą, kurį ji taip didvyriškai kentė, Loti nusipelnė apdovanojimo. Ir būtų labai neteisinga, jeigu pinigai atitektų kokiam nors apsišaukėliui.

Dora persikėlė į Mažąjį Pedoksą. Gana greitai Šarlota ėmė suprasti padariusi baisią klaidą. Ir ne tai buvo svarbiausia, kad gyvenimas su išsiblaškiusia, viską painiojančia, prastai dirbančia Dora priminė beprotnamį. Su tuo Šarlota dar galėjo taikstytis – juk ji iš tikrųjų mylėjo Dorą, be to, daktaras sakė – Dorai liko nebedaug vargti šioje žemėje. Dora ėmė kelti Šarlotai tikrą pavojų. Nors Šarlota ir Leticija viena kitą visuomet vadindavo pilnais vardais, Dorai patiko tik mažybiniai. Visą gyvenimą seserys jai buvo Leti ir Loti. Ir nors ji įprato draugę vadinti tik Leti, senasis vardas dažnokai nusprūsdavo nuo liežuvio. Dora galėjo prasitarti apie praeities įvykius, ir Šarlotai visą laiką teko būdrauti ir kovoti su Doros užmaršumu. Tai veikė nervus.

Tačiau į Doros nusišnekėjimus niekas nekreipė didesnio dėmesio. Tikras pavojus iškilo tada, kai Rudis Šercas sutiko Šarlotą Bleklok "Roial Spa", atpažino ir užkalbino.

Aš manau, kad Šarlota Bleklok davė Rudžiui Šercui pinigų trūkumams padengti. Bet nei inspektorius Kredokas, nei aš netikime, kad prašydamas iš jos pinigų, Rudis Šercas sumanė šantažą.

– Jis neturėjo nė žalio supratimo kaip ją būtų galima šantažuoti, – tarė inspektorius Kredokas. – Šercas puikiai suvokė esąs gana patrauklus jaunuolis ir savo asmenine patirtimi buvo įsitikinęs – žavus vaikinas gali išpešti pinigų iš pagyvenusių damų, įtikinamai papasakojęs kokią nors širdį veriančią istoriją.

Bet, matyt, Šarlota Bleklok į viską žvelgė kitaip. Tikriausiai ji nusprendė, kad tai – gudrus šantažas, kad tikriausiai Šercas ją įtaria, o po Belos Hedler mirties palikimo bylai iškilus viešumon, jis supras užtikęs aukso gyslą.

Mis Bleklok sunerimo. Visiems ji buvo Leticija Bleklok: bankininkui, misis Hedler... Viskas klostėsi gerai, ir še tau – atsiranda kažkoks šveicaras, viešbučio tarnautojas, gana neaiški asmenybė ir dar, galimas daiktas, šantažuotojas! Kad taip jį pašalinus! Tada Šarlota būtų išgelbėta.

Gal iš pradžių Šarlota paprasčiausiai tik fantazavo, viską apmąstydama iki mažiausių smulkmenų. Kokiu būdu galėtų juo atsikratyti? Pamažu gimė planas. Ir galiausiai nusprendė jį įgyvendinti. Papasakojo Rudžiui Šercui apie užpuolimo inscenizavimą: "Gangsterio" vaidmenį turi vaidinti nepažįstamas vyras. Pažadėjo gerą pinigą už bendradarbiavimą.

Šercas sutiko, ir jam nekilo nė mažiausias įtarimas. Tai dar kartą patvirtina, kad Šercui ir į galvą neatėjo griebtis šantažo. Jam ji tebuvo kvailoka, noriai piniginę atidarinėjanti senutė.

Šarlota paliepė jam išspausdinti "Laikraštyje" skelbimą, pasirūpino, kad Šercas pamatytų namo išplanavimą, parodė, kur jį pasitiks paskirtą valandą. Dora Baner, suprantama, nieko nežinojo. Ir štai toji diena atėjo... – Kredokas nutilo.

Pasakojimą tęsė mis Marpl:

– Manau, ji jautėsi baisiai. Juk dar nevėlu buvo sustoti... Dora Baner mums sakė, kad Leti buvusi išsigandusi, ir iš tikrųjų, ji buvo išsigandusi. Dėl savo sumanymo, dėl to, jeigu planą nepasiseks įgyvendinti. Tačiau vis dėlto baimė jos neparalyžiavo, ir ji nutarė eiti iki galo.

Turbūt Šarlotai atrodė, kad tai žaidimas – iš pulkininko Isterbruko apykaklių dėžutės paimti pistoletą, įsidėti į krepšį su kiaušiniais ar džemu, sutepti svetainės durų vyrius, kad kuo tyliausiai darinėtųsi, pasiūlyti pastumti nuo durų stalą, kad geriau žiūrėtųsi gėlės, kurias į vazą pamerkė Filipa... Visa tai jai galėjo atrodyti tik žaidimas. Bet tai, kas turėjo įvykti toliau, jau buvo nebe žaidimas. Taip, Dora Baner buvo teisi – mis Bleklok išsigando.

– Bet vis dėlto nesustojo pusiaukelėje, – tarė Kredokas. – Ir viskas ėjo sklandžiai kaip per sviestą. Vos tik išmušė šešias, ji išėjo "uždaryti ančių", įleido Šercą, davė jam kaukę, apsiaustą, pirštines ir žibintą. Kai laikrodis ėmė mušti pusę septynių, ji jau stovėjo prie stalo šalia arkos ir siekė cigaretinės. Viskas taip natūralu! Patrikas, vaidinantis šeimininko vaidmenį, nuėjo gėrimų. Ji – šeimininkė, ji visus vaišina cigaretėmis. Šarlota teisingai apskaičiavo – kai tik laikrodis ims mušti, visi žiūrės į jį. Tiktai Dora, ištikimoji Dora, neatitraukė akių nuo draugės. Juk ji sakė: mis Bleklok paėmė ne cigaretinę, o pakėlė vazelę su našlaitėmis.

Ji iš anksto nuo laido nulupo izoliaciją. Cigaretinė, vaza ir lempos jungiklis – viskas šalia. Pakėlusi vazelę, šliūkštelėjo vandens ant nuogų laidų ir nuspaudė lempos mygtuką. Kamščiai išlėkė.

– Lygiai kaip anądien pas mus, – tarė Banča. – Dėl to jūs ir nustebote, teta Džeine?

– Taip, mieloji. Aš vis laužiau galvą, kaip užgesino šviesą. Sužinojau, kad yra dvi lempos ir kad jas sukeitė... Galbūt tą pačią naktį.

– Teisingai, – tarė Kredokas. – Kai kitą rytą Fletčeras apžiūrėjo lempą, ji buvo absoliučiai sveika – nei apdeginto, nei nudegusio laido.

– Supratau, ką turėjo galvoje Dora Baner, sakydama, jog išvakarėse svetainėje buvusi "piemenaitė", – toliau pasakojo mis Marpl, – bet apsirikau, patikėjusi Dora, kad viskuo kaltas Patrikas. Įdomiausia štai kas: Doros žodžiais nebuvo galima tikėti, kai ji perpasakodavo tai, ką girdėdavo, nes visuomet viską perdėdavo ar iškraipydavo. Dora nemokėjo išreikšti savo minčių, bet tiksliai persakydavo, ką mačiusi. O tada Dora matė, kad Leti pakėlė vazelę su našlaitėmis. Aš tai įsidėmėjau. Ir kai Banča netyčia išpylė vandenį iš vazos su kalėdinėmis rožėmis ir jis tykštelėjo ant laidų, iš karto supratau: tik pati mis Bleklok galėjo perdeginti saugiklį!

– Aš tiesiog neišmanau, kaip save koneveikti, – tarė Kredokas. – Juk Dora Baner netyčia prasitarė apie stalo išdegą – kažkas padėjęs cigaretę... Iš tikrųjų užsirūkyti niekas nespėjo... ir našlaitės nuvyto todėl, kad vazelėje neliko vandens, – tai Šarlotos klaida, ji turėjo vėl pripilti. Bet turbūt manė, kad šito niekas nepastebės. O mis Baner lengvai patikėjo, kad pamiršusi įpilti vandens...

Taip, mis Baner lengvai pasiduodavo įtikinama. Ir mis Bleklok ne kartą tuo pasinaudojo. Manau, ji taip pat įdiegė Bani mintį, kad įtariamasis – Patrikas.

– Bet kodėl aš turėjau būti atpirkimo ožiu? – pasipiktinęs sušuko Patrikas.

– Nemanau, kad mis Bleklok turėjo kažkokį konkretų tikslą, bet šitokiu būdu ji atitraukė Bani dėmesį. Na, o kas buvo toliau, mes žinome. Kai tik užgeso šviesa ir visi ėmė spygauti, ji išsprūdo pro duris, kurių vyrius buvo iš anksto sutepusi, ir iš užpakalio priėjo prie Rudžio Šerco. Šis žibintu naršė po kambarį ir patenkintas vaidino savo vaidmenį. Vargšas net neįtarė, kad mis Bleklok stovi už nugaros, sodo pirštinėmis apmautoje rankoje spausdama pistoletą. Ji palaukė, kol žibintas apšvies tą vietą, kur pati taikėsi, – sieną prie kurios visų buvusiųjų nuomone, ji stovėjo, – paskubom du kartus iššovė, o kai Šercas išsigandęs atsigręžė, prispaudė prie jo pistoletą ir šovė dar kartą. Tada numetė pistoletą prie negyvėlio, pirštines nusviedė hole ant stalelio ir kuo skubiausiai nėrė tenai, į senąją vietą. Ji susižalojo ausį... gerai nežinau, kuo...

– Tikriausiai manikiūrinėmis žirklutėmis, – tarė mis Marpl. – Vos truputėlį įrėžus spenelį, ausis stipriai kraujuoja. Tai buvo

subtilus psichologinis triukas. Kraujas, varvąs ant baltos bliuzelės, nepaliko jokių abejonių: šovė būtent į ją, ir tik per stebuklą nepataikė.

– Leticijai viskas turėjo gerai baigtis, – tarė Kredokas. – Doros Baner teiginys, kad Rudis Šercas taikėsi kaip tik į mis Bleklok, turėjo lemiamos reikšmės. Pati neįtardama, Dora Baner visus įtikino savo akimis mačiusi, kaip sužeidė jos draugę. Tai, kas ištiko Šercą, buvo galima traktuoti kaip savižudybę arba nelaimingą atsitikimą. Ir mažai trūko, kad byla būtų buvusi nutraukta. O jos nenutraukė tik jūsų dėka, mis Marpl.

– O ne, ne, – priešgyniavo mis Marpl. – Visos mano pastangos buvo be galo menkos. Pirmiausiai jūs nenorėjote nutraukti bylos, misteri Kredokai.

– Aš jaučiau – kažkas ne taip, – aiškino Kredokas. – Bet negalėjau suprasti – kas, kol jūs nepasufleravote. O vėliau mis Bleklok iš tikrųjų ėmė nesisekti. Aš aptikau, kad antrosios durys neužkaltos. Iki to momento visi įtarimai tebuvo hipotezės, suteptos durys – jau įkaltis. O tai išsiaiškinau netyčia – apsirikęs bandžiau atidaryti ne tas duris. Tada medžioklė prasidėjo iš pradžių. Mes jau ieškojome, kas turėjo priežastį nužudyti mis Bleklok.

– Kai kurie žmonės priežastį iš tikrųjų turėjo, ir mis Bleklok tai žinojo, – tarė mis Marpl. – Tačiau ji beveik iš karto pažino Filipą. Regis, Soni Hedler buvo viena iš nedaugelių, kuriai buvo leidžiama drumsti Šarlotos vienatvę, o kai pasensti (jūs kolei kas šito nežinote, misteri Kredokai), kur kas aiškiau prisimeni veidus jaunystėje matytų žmonių negu tų, su kuriais susitikai prieš metus ar dvejus. Filipai buvo maždaug tiek metų, kiek jos motinai, kokią ją prisiminė Šarlote, o Filipa labai panaši į motiną. Man atrodo, keista, kad, atpažinusi Filipą, Šarlota labai apsidžiaugė. Ji pamilo ją ir turbūt nesąmoningai stengėsi nustelbti sąžinės priekaištus, kurie vis dėlto kamavo. Ji įtikino save, kad, gavusi palikimą, rūpinsis Filipa, elgsis su ja kaip su dukra. Taip manydama, Šarlota jautėsi esanti geradarė ir buvo laiminga. Bet kai tik inspektorius ėmė aiškintis dėl "Pipo ir Emos", Šarlotai pasidarė nejauku: galėjo nukentėti niekuo nekalta Filipa. Ji nenorėjo, kad viskas baigtųsi jaunojo nusikaltėlio antpuoliu ir jo atsitiktine mirtimi. Bet kai aptikote suteptu durų vyrius, viskas pakrypo į kitą pusę. O Šarlota manė (juk nė nenutuokė, kas tokia Džulija), kad Filipa – vienintelė, kuri turėjo pamato geisti jos mirties. Šarlota stengėsi iš pas-

kutiniųjų, kad tik niekas neatpažintų Filipos. Ji tyčia jums sakė, kad Soni buvusi žemo ūgio ir tamsaus gymio ir iš albumo išėmė visas senas Leticijos fotografijas, kad tik mes nepastebėtume panašumo.

– Tik pamanykite: o aš įtariau, kad misis Svetenhem – tai Soni Hedler! – pasišlykštėdamas raukėsi Kredokas.

– Na, žinoma, – toliau kalbėjo mis Marpl, – didžiausią pavojų kėlė Dora Baner. Su kiekviena diena Dora darėsi vis užmaršesnė ir plepesnė. Atsimenu, kokiom akim mis Bleklok žvelgė į ją, kai mes pas jas gėrėme arbatą. O žinote kodėl? Dora ir vėl ją pavadino Loti. Mums tai atrodė tik paprastas apsirikimas, bet Šarlota išsigando. Vargšė Dora niekaip negalėjo ištverti neplepėjusi. Kai mes gėrėme kavą "Žydriojoje paukštėje", mane apėmė labai keista nuojauta – Dora tarsi kalba ne apie vieną žmogų, o iš karto apie du – iš tikrųjų taip ir buvo. Čia ji sakė, kad draugė esanti kvailutė, bet stipri asmenybė, čia bematant ją apibūdino kaip dailią, linksmą merginą. Vieną akimirką kalbėjo, kad Leti labai protinga ir kad jai sekėsi gyvenime, o tuoj pat, kad ji patyrusi daug vargo ir net pacitavo: "Sunki našta širdį slegia", o tai, mano nuomone, visiškai nesisiejo su Leticijos gyvenimu. Tikriausiai tą rytą kavinėje Šarlota suklususi slapta klausėsi Doros tauškalynės. Ji girdėjo Dorą užsimenant apie lempų sukeitimą – tai piemuo, o ne piemenaitė! Ir suprato – vargšė ištikimoji Dora kelia didžiausią pavojų jos ramybei.

Ko gero, mūsų pokalbis kavinėje galutinai lėmė Doros likimą – atleiskite už tokį melodramatišką išsireiškimą. Bet tikriausiai vis tiek anksčiau ar vėliau Doros gyvenimas būtų baigęsis tragiškai. Kol Dora Baner buvo gyva, Šarlota negalėjo būti rami. Ji mylėjo Dorą, ji nenorėjo Doros žudyti... bet kitos išeities neturėjo. Ir, matyt, įtikino save, kad tai – kone mielaširdingas poelgis. Vargšė Bani, jai vis tiek nedaug buvo likę gyventi, be to, pabaiga galėjo būti labai kankinanti. O įdomiausia tai, kad Šarlota iš paskutiniųjų stengėsi paskutines Bani dienas padaryti laimingas. Gimtadienis, svečiai, ypatingas tortas...

– "Nuostabioji mirtis", – krūptelėjo Filipa.

– Taip, taip. Ji stengėsi draugei surengti nuostabią mirtį. Svečiai, mėgiami valgiai, draudimas kalbėti apie nemalonius dalykus, kad tik nesusijaudintų Dora... O paskui – tabletės. Dievas žino, kas ten buvo tame aspirino buteliuke. Šarlota jas pasidėjo prie

savo lovos ir Bani, neradusi savųjų piliulių, išgėrė bičiulės. Tuo metu susidarė įspūdis, kad nuodai buvo skirti mis Bleklok.

Štai taip Bani ir mirė miegodama, visiškai laiminga, ir Šarlota vėl pasijuto esanti saugi. Bet ji liūdėjo Doros Baner, nes vertino jos meilę ir ištikimybę, – ji nebeturėjo su kuo pasikalbėti apie praeitį. Šarlota graudžiai verkė tą dieną, kai aš atnešiau jai Džuliano laiškelį, ir jos sielvartas buvo tikras. Ji nužudė pačią geriausią draugę.

– O kaip buvo su Mergatroid?

– Gerai, dabar pakalbėsime apie vargšę mis Mergatroid. Matyt, Šarlota, priėjusi prie namo, nugirdo jas bevaidinančias nužudymo sceną. Langas buvo atviras. Šarlota sukluso. Iki to momento jai nė į galvą nebuvo atėję, kad dar iš kažkur gresia pavojus. Mis Hinčklif privertė draugę prisiminti, ką toji mačiusi, o juk iki to laiko Šarlota manė, kad niekas nieko negalėjęs regėti. Ji manė, kad visi mašinaliai žiūrėjo į Rudį Šercą. Šarlota prigludo prie sienos ir klausėsi. Gal tas eksperimentas eksperimentu ir baigsis? Bet paskui, kai mis Hinčklif galvotrūkčiais jau lėkė į stotį, Mergatroid netikėtai užtiko pėdsaką. Ji šūktelėjo mis Hinčklif: "Ten jos nebuvo..."

Aš klausiausi mis Hinčklif, ar tikrai ji taip pasakius. Jeigu būtų išrėkusi: "Jos nebuvo ten", būtų jau reiškę ką kitą.

– Tai man per daug sudėtinga, – pareiškė Kredokas.

Mis Marpl atidžiai pažvelgė į jį.

– O jūs įsivaizduokite, kas dėjosi mis Mergatroid galvoje. Žmogus labai daug ką mato, bet pats šito nežino. Prisimenu, kartą per geležinkelio katastrofą ant kupė sienos pastebėjau didelę kraujo dėmę. Galėjau ją nupaišyti su visomis smulkmenomis. O kartą lėktuvas užskrido ant Londono... bombos... skeveldros... baisūs išgyvenimai... bet ryškiau už viską įsiminiau nepažįstamą moterį – ji stovėjo priešais mane, o jos kojinėje švietė didžiausia skylė, be to, kojinės buvo skirtingų spalvų. Taigi, kai mis Mergatroid liovėsi mąsčiusi, o paprasčiausiai stengėsi prisiminti, ką mačiusi, atsiminė labai daug.

Turbūt pirmiausia prisiminė židinį, nes žibinto spindulys pirmą akimirką jį apšvietė; paskui slinko langais, o tarp jų stovėjo žmonės – rankomis užsidengusi veidą misis Harmon... Mis Mergatroid mintys toliau sekė žibinto šviesą – mis Baner, pravira burna ir iššokusiomis akimis, paskui – tuščia siena, lempa ant stalo,

cigaretinė. Tada nuaidėjo šūviai – ir staiga... Ji išvydo sieną, prie kurios tik ką stovėjo mis Bleklok, bet tą akimirką, kai į ją šovė, jos ten nebuvo...

Ar dabar suprantate? Mis Mergatroid suko galvą dėl trijų moterų, kurias jai priminė mis Hinčklif. Jeigu kurios nors iš jų nebūtų prisiminusi buvus kambaryje, ji būtų pakeitusi įvardį. Būtų pasakiusi: "Šitos! Jos ten nebuvo". Bet ji turėjo galvoje vietą, kur kažkas turėjo būti, o nebuvo: vieta buvo, o žmogaus – ne. Ir ji iš karto negalėjo suprasti – kaip čia dabar? "Kaip keista, Hinč, – tarė ji, – ten jos nebuvo..." O tai galėjo reikšti – ji turėjo galvoje mis Bleklok.

– Bet jūs jau tą supratote, kai perdegė lempa, – tarė Banča, – kai užrašėte tuos žodžius popieriaus lapelyje.

– Taip, mieloji. Tada viskas staiga susiliejo į vieną – iki to tebuvo atskiros detalės, o tada prieš akis iškilo vientisas paveikslas.

Banča pacitavo:

– "Lempa"? Taip. "Našlaitės"? Taip. "Aspirino piliulė". Jūs žinojote, kad Bani ketino nusipirkti aspirino. Vadinasi, vaistų ji turėjo, todėl nebuvo jokio reikalo imti mis Bleklok?

– Taip, jeigu tik Bani vaistų nepametė ar kas nors jų nepavogė. Turėjo susidaryti įspūdis, kad kažkas taikėsi nužudyti kaip tik mis Bleklok.

– Suprantu. Ką ten dar parašėte? "Nuostabioji mirtis". Tortas, bet tai kai kas svarbiau, ne vien tortas. Tikriausiai – visa gimimo diena. Priešmirtinė šventė. Šarlota elgėsi su ja, kaip su šunimi, kurį rengiasi užmušti. Man atrodo, baisiausia šioje istorijoje – jos nuoširdus gerumas.

– O ji iš tikrųjų buvo gera. Tie paskutiniai žodžiai, pasakyti virtuvėje: "Aš nenorėjau nė vieno nužudyti"... Šarlota paprasčiausiai troško gauti krūvą pinigų, kurie jai nepriklausė. Ir be šito noro (tapusio įkyria idėja, tarsi pinigai būtų turėję atlyginti už visas praeities kančias) visa kita neegzistavo. Žmonės, užsirūstinę ant gyvenimo, visuomet pavojingi.

– Ką turėjote omenyje, rašydama "išsiaiškinti"? Ką išsiaiškinti, – paklausė Banča.

– Kam jau kam, o jums, inspektoriau, derėtų šitą žinoti. Atsimenate, davėte paskaityti Leticijos laišką, rašytą seseriai. Jame du kartus buvo pavartotas žodis "išsiaiškinti" ir abu kartus vietoj "a" parašyta "e". O raštelyje, kurį aš paprašiau Bančos jums parodyti,

mis Bleklok parašė "išsiaiškinti". Žmonės sensta, bet ortografija paprastai nesikeičia.

– Taip, – pritarė Kredokas, – ir kaip aš šito nepastebėjau!

Banča tęsė:

– "Sunki našta širdį slegia". Bet juk šiuos žodžius Bani jums pasakė kavinėje, turėdama galvoje Šarlotos ligą, o Leticija neturėjo jokių negalių. "Jodas". Ar tai susiję su struma?

– Taip, meilute. Visos tos kalbos apie Šveicariją – mis Bleklok pastangos sukurti įvaizdį, kad jos sesuo mirusi nuo tuberkuliozės. Bet aš prisiminiau, kad garsiausi skydliaukės specialistai, ir patys sumaniausi chirurgai – šveicarai. O be to, tai siejosi su gana keistu perlų vėriniu, kurį visą laiką Bleklok nešiojo. Ne todėl, kad toks buvo jos stilius, o paprasčiausiai dėl to, kad paslėptų randą.

– Dabar suprantu, kodėl ji taip pergyveno, kai nutrūko vėrinio siūlas, – tarė Kredokas. – O tuo momentu jos išgyvenimai man atrodė absoliučiai nesuvokiami.

– Taip, o dar aš atsimenu, kad seserį vadino Šarlota. Dora Baner keletą kartų mis Bleklok pavadino Loti ir visuomet labai sutrikdavo.

– O ką reiškia "Bernas" ir "pensija"?

– Rudis Šercas dirbo sanitaru vienoje Berno ligoninėje.

– O "pensija"?

– Banča, mieloji, juk kartą tau pasakojau, kad mis Voterspun gaudavo pensiją ir už save, ir už misis Barlet (o toji jau seniausiai buvo mirusi) – senutės paprastai panašios viena į kitą. Tai va, ir iškilo pilnas paveikslas. Tada aš visiškai nebeatgavau kvapo, išėjau pasivaikščioti ir apmąstyti, kaip galima įrodyti. Štai tada mane ir pasigavo mis Hinčklif, o paskui mudvi radome mis Mergatroid. Aš žinojau – reikia kažką daryti. Ir nedelsiant! Bet juk įrodymų nebuvo. Šį tą sumaniusi, papasakojau seržantui Fletčerui.

– Palukš, aš jam įkrėsiu! – tarė Kredokas. – Kokią jis turėjo teisę aptarinėti konkrečius planus su jumis, nieko man nepranešęs?

– Jis norėjo pranešti, bet aš perkalbėjau, – tarė mis Marpl. – Tada mes nuėjome į Mažąjį Pedoksą, ir aš prikibau prie Mici.

Giliai atsidususi, Džulija tarė:

– Net neįsivaizduoju, kaip jums pasisekė ją prisivilioti.

– Ilgokai su ja vargau, mano mieloji, – tarė mis Marpl. – Ji tegalvoja tik apie save, nors nepakenktų šį tą nuveikti ir kitų labui.

Žinoma, pirmiausia Mici visaip išgyriau, sakiau, kad savo gimtinėje ji tikriausiai dalyvavusi Pasipriešinime, ir ji atsakė: "Žinoma". Tada pasakiau, kad, mano manymu, ryžtingumas – jos būdo savybė. Be to, ji drąsi, nebijo rizikuoti ir dar gali gyvenime suvaidinti svarbų vaidmenį. Papasakojau apie merginų – Pasipriešinimo dalyvių – žygdarbius. Ir ji baisiausiai užsidegė.

– Tiesiog nuostabu, – tarė Patrikas.

– O paskui ją įkalbėjau mums padėti. Ilgai repetavome, kol Mici mintinai išmoko vaidmenį. Tada liepiau jai eiti į savo kambarį ir nesirodyti, kol ateis inspektorius Kredokas.

– Aš nelabai čia susigaudau... – tarė Banča. – Juk ten nebuvau... – apgailestaudama pridūrė.

– Mūsų sumanymas buvo gana sudėtingas ir rizikingas. Mici prisipažįsta, kad šantažuoti buvo seniai sumaniusi, bet dabar taip išsigando ir susinervino, kad norinti pasakyti tiesą. Pro rakto skylutę iš valgomojo ji mačiusi, kaip mis Bleklok su pistoletu rankoje iš užnugario priėjusi prie Rudžio Šerco. Tai yra, ji mačiusi tai, kas įvykę iš tikrųjų. Būgštavome tik dėl vieno: o jeigu Šarlota Bleklok prisimins, kad raktas buvęs spynoje? Vadinasi, Mici apskritai nieko negalėjo matyti! Bet aš pasiklioviau tuo, kad stipraus šoko ištiktas žmogus apie tokius dalykus nepagalvoja. Ji teįsidėmės tik tuos žodžius: Mici matė!

Toliau pasakojo Kredokas:

– Bet – ir tai labai svarbu – aš apsimečiau jos pasakojimą vertinąs labai skeptiškai, ir tuoj pat ėmiau atakuoti, tarsi ketindamas atskleisti visas kortas. Pirmiausia užsipuoliau tą, kuris buvo visiškai neįtariamas – aš apkaltinau Edmundą...

– O, kaip puikiai aš suvaidinau savo vaidmenį! – tarė Edmundas. – Kaip ir buvome suplanavę, stengiausi viską neigti. Tik į viena mes neatkreipėme dėmesio, kad tu, Filipa, mano džiaugsme, staiga sučirpsi ir prisipažinsi esanti Pipas. Nei inspektorius, nei aš net neįtarėme, kad Pipas – tai tu. Pipu turėjau būti aš! Akimirką tu mus išmušei iš vėžių, bet inspektorius lengvai atrėmė smūgį ir padarė keletą bjaurių užuominų apie mano ketinimą vesti turtingą nuotaką: galbūt tos užuominos ateityje taps mūsų nesantaikos priežastimi.

– Nesuprantu, kam to reikėjo.

– Nejaugi nesupranti? Bet juk Šarlotai Bleklok turėjo atrodyti, kad tiesą žino tik vienas žmogus – Mici. O policija įtarė visus.

Inspektorius nutarė, kad Mici meluoja. Bet jeigu Mici būtų atkakliai laikiusis savo, policija galėjo paimti galvon jos žodžius ir patikėti. Todėl būtinai reikėjo priversti Mici nutilti.

– Mici išėjo iš kambario ir, vykdydama mano prisakymą, spruko į virtuvę, – pasakojo mis Marpl. – Mis Bleklok netrukus irgi atėjo. Seržantas Fletčeras buvo pasislėpęs už kamarėlės durų, o aš – šluotų spintoje.

Banča pažvelgė į mis Marpl.

– O ko jūs tikėjotės, teta Džeine?

– Vieno iš dviejų: arba Šarlota pasiūlys Mici pinigų, kad ši laikytų liežuvį už dantų, – ir tada seržantas Fletčeras šitą paliudys – arba... pabandys Mici nužudyti.

– Bet juk Šarlota nebegalėjo viltis, kaip sakoma, išeiti sausa? Bematant ją būtų įtarę.

– O, mieloji, Šarlota jau buvo praradusi sveiką nuovoką. Ji jau buvo besikandžiojanti, persigandusi, į spąstus įvaryta žiurkė. Tik pagalvok, kiek visko įvyko tą dieną! Mis Hinčklif važiuoja į stotį. Mis Mergatroid spėja pasakyti, kad Leticijos Bleklok kambaryje nebuvę. Šarlota turi tik suskaičiuotas minutes, o reikia padaryti taip, kad mis Mergatroid nieko negalėtų papasakoti. Nėra laiko kada galvoti arba ką nors inscenizuoti. Vienintelė išeitis – žiauriai užpulti. Maloniai pasisveikina su vargše moterimi ir ją pasmaugia. Tada puola namo, persirengia ir sėdi prie židinio. Vaizduoja niekur nė kojos nekėlusi.

Paskui netikėtas Džulijos demaskavimas. Šarlota pertraukia vėrinį ir mirtinai išsigąsta – pamatys randą! Kiek vėliau paskambina inspektorius ir praneša atvykstąs. Ir dar ne vienas! Visai nėra laiko, kad būtų galima susikaupti, atsikvėpti. Jos rankos jau iki alkūnių kraujuje. Ji nužudė Dorą, šveicarą, Mergatroid. Bet ar jau saugi? Taip, kol kas. Ir staiga kakarinę paleidžia Mici. Nudobti Mici, užkimšti jai gerklę! Ji išprotėjo iš baimės.

– Bet kodėl jūs lindote į spintą, teta Džeine? – paklausė Banča. – Nejaugi seržantas Fletčeras negalėjo vienas susitvarkyti?

– Dviese buvo patikimiau. Be to, tik aš galėjau prabilti Doros Baner balsu. Jeigu niekas kitas Šarlotos Bleklok nebūtų paveikę, tai išgirdusi Doros balsą, ji tikrai būtų sudrebėjusi.

Plūstelėję atsiminimai visus paveikė. Įsivyravo tyla. Pagaliau Džulija, norėdama išsklaidyti niūrą nuotaiką, apsimestinai nerūpestingai prabilo:

– Mici tiesiog persikūnijo. Vakar sakėsi įsikursianti kažkur prie Saunthamptono. – Ir Džulija puikiai imitavo jos akcentą: "Aš eiti ten, ir jeigu man sakyti – jūs turite registruotis policijoje, jūs užsienietis, aš sakyti: "Taip, aš būsiu registruotis policijoje. Policija... ji mane puikiai žinoti! Aš padėti policijai! Jeigu ne aš, niekada neareštuoti vieno pavojingo nusikaltėlio. Aš rizikuoti savo gyvybe todėl, kad aš drąsi kaip liūtė... ir nebijoti rizikuoti". – "Mici, – sako jie, – tu didvyrė, tu nuostabi". – "Ak! Nieko tokio", – sakyti aš".

– Man atrodo, – susimąstęs tarė Edmundas, – kad Mici dar padės policijai išnarplioti ne vieną bylą!

– Ji tapo man švelnesnė, – tarė Filipa. – Ir net padovanojo "Nuostabiosios mirties" receptą kaip vestuvinę dovaną. Tiesa, pridūrė – jokiu būdu neatskleisk šios paslapties Džulijai, ji juk sudegino omletų keptuvę!

– Pas misis Lukas Filipa jau nebedirbs, – tarė Edmundas. – Belai Hedler mirus, Filipa su Džulija paveldėjo Hedlerio milijonus. Misis Lukas mūsų vestuvėms padovanojo sidabrines žnyples plaukams raityti. O man bus didžiausias džiaugsmas pakviesti ją į vestuves.

– Ir jie gyveno, ilgai bei laimingai, – pridūrė Patrikas. – Edmundas su Filipa, o Patrikas su Džulija? – neryžtingai pridūrė.

– Ne, su manimi tu nenugyvensi ilgai ir laimingai, – atsakė Džulija. – Inspektoriaus Kredoko užuominos – akmenukas į tavo, o ne į Edmundo daržą. Juk tu tas jaunikis, svajojąs apie turtingą nuotaką. Taigi – nieko nebus!

– Ak, nedėkingoji! – sušuko Patrikas. – Po viso to, ką gero padariau šitai merguželei...

– Taigi, per savo užmaršumą kone įkišai mane už grotų – štai ką tu gera padarei, – pareiškė Džulija. – Niekada nepamiršiu to vakaro, kai atėjo tavo sesers laiškas. Aš pamaniau: viskas žuvę! Nebemačiau išeities. Na, o dabar, – sumurkė ji, – aš turbūt eisiu aktoriauti.

– Ką? Ir tu? – persigando Patrikas.

– Taip. Manau važiuoti į Petrą. Pažiūrėsiu, gal pavyks gauti vietą tavo Džulijai. O kai įsitaisysiu, imsiuos direktoriauti ir varyti biznį... ir galbūt statysiu Edmundo pjeses.

Epilogas

– Reikia užsisakyti laikraščius, – Edmundas tarė Filipai, kai jiedu grįžo į Čiping Kleorną iš vestuvinės kelionės. – Eime pas Totmeną.

Misteris Totmenas, be perstojo pjaunamas dusulio, pasitiko labai draugiškai.

– Mes norime užsisakyti vieną kitą laikraštį, – tarė Edmundas.

– Prašom, sere. O kaip laikosi jūsų motinėlė, tikiuosi, sveika? Kaip ji ten toje naujoje vietoje, tame Burnemause, jau apsiprato?

– Be galo patenkinta, – atsakė Edmundas, nors neturėjo nė menkiausio supratimo, ar iš tikrųjų taip yra.

– O, sere, tai labai puiki vietelė. Praėjusiais metais važiavome ten paatostogauti. Misis Totmen labai patiko.

– Malonu girdėti. Tai štai, dėl tų laikraščių. Mes norėtume...

– Taip, aš dar girdėjau, kad jūsų pjesė rodoma Londone. Sako, labai įdomi.

– Iš tikrųjų, pjesė populiari.

– Girdėjau, vadinasi "Ir drambliai pamiršta". Atleiskite, sere, bet man atrodė, kad ne, tai yra, aš norėjau pasakyti, kad jie nepamiršta.

– Taip, taip, tiesą sakote. Dabar gailiuosi šitaip pavadinęs. Daugelis man prikiša lygiai tą patį, ką ir jūs.

– Aš suprantu – tai tikras faktas.

– Taip, taip. Lygiai kaip auslindos – geros motinos.

– Iš tikrųjų, sere? O štai šito nežinojau!

– Tai kaip dėl laikraščių?

– Na, tikriausiai "Taimsą"? – misteris Totmenas sustingo su pieštuku rankoje.

– Ne, "Deili vorker", – tvirtai pareiškė Edmundas.

– Ir "Deili telegraf", – tarė Filipa.

– Ir "Niū steitsmen", – pasakė Edmundas.

– "Radijo taims", – nedelsdama pridūrė Filipa.

– "Žiūrovą", – tarė Edmundas.

– "Sodininkystės klausimus", – pridūrė Filipa.

Ir abu nutilo, gaudydami kvapą.

– Ačiū, sere, – tarė misteris Totmenas. – Na, ir, žinoma,

"Laikraštį".

– Ne, – atsakė Edmundas.

– Ne, – patvirtino Filipa.

– Atleiskite... Jūs – ką... nepageidaujate "Laikraščio"?

– Ne, nepageidaujame.

– Žinoma, nepageidaujame.

– Jūs nenorite užsisakyti "Nors Benhem Njus end Čiping Kleorn gazet"?

– Ne.

– Ir nepageidaujate, kad jį atsiųsčiau kiekvieną penktadienį?

– Ne, – tarė Edmundas ir pridūrė: – Ar dabar jums viskas aišku?

– O, taip, sere... Taip.

Edmunas su Filipa išėjo, o misteris Totmenas nutipeno į svetainę.

– Mamyte, ar turi pieštuką? – paklausė.

– Žinoma, – tarė misis Totman ir čiupo užsakymų knygą. – Leisk, aš surašysiu. Ko jie nori?

– "Deili vorker", "Deili telegraf", "Radijo taims", "Niū steitsmen", "Žiūrovą"... palauk... dar "Sodininkystės klausimus".

– "Sodininkystės klausimus", – kruopščiai rašydama, pakartojo misis Totmen. – Ir, žinoma, "Laikraštį".

– Ne, "Laikraščio" jie nenori.

– Ką?

– Jie nenori "Laikraščio".

– Nesąmonė, – pareiškė misis Totmen. – Tu paprasčiausiai neišgirdai. Savaime suprantama, jie nori "Laikraščio". Visi nori "Laikraščio". Antraip kaip jie sužinotų, kas dedasi pasaulyje?

Agata Kristi

PASKELBTA ŽMOGŽUDYSTĖ

Romanas

Į lietuvių kalbą vertė *Vladas Bubliauskas*
Viršelio dailininkas *Arvydas Nekrošius*

SL 940. 1997.05.26. Tiražas 5 000 egz. Užsakymo Nr. 2259
Išleido "Žuvėdros" leidykla, a/d 944, ARP-3, Vilnius.
Spausdino "Aušra", Vytauto g. 23, Kaunas.

Kaina sutartinė

Anotacija

"Žmogžudystės – ne žaidimas", – tokią išvadą padaro garsioji ypatingų bylų tyrinėtoja mis Marpl. Kai policijos inspektoriui Kredokui iškyla neišsprendžiama problema, vienintelis žmogus, kuriuo jis gali pasikliauti, – senoji dama. Ir šio romano veiksmas be galo komplikuotas. "Mirties žaidimas" virsta tragedija. Kodėl žuvo vaikinas? Tai savižudybė ar?..

